

Det norske språk- og litteraturselskap 1962.

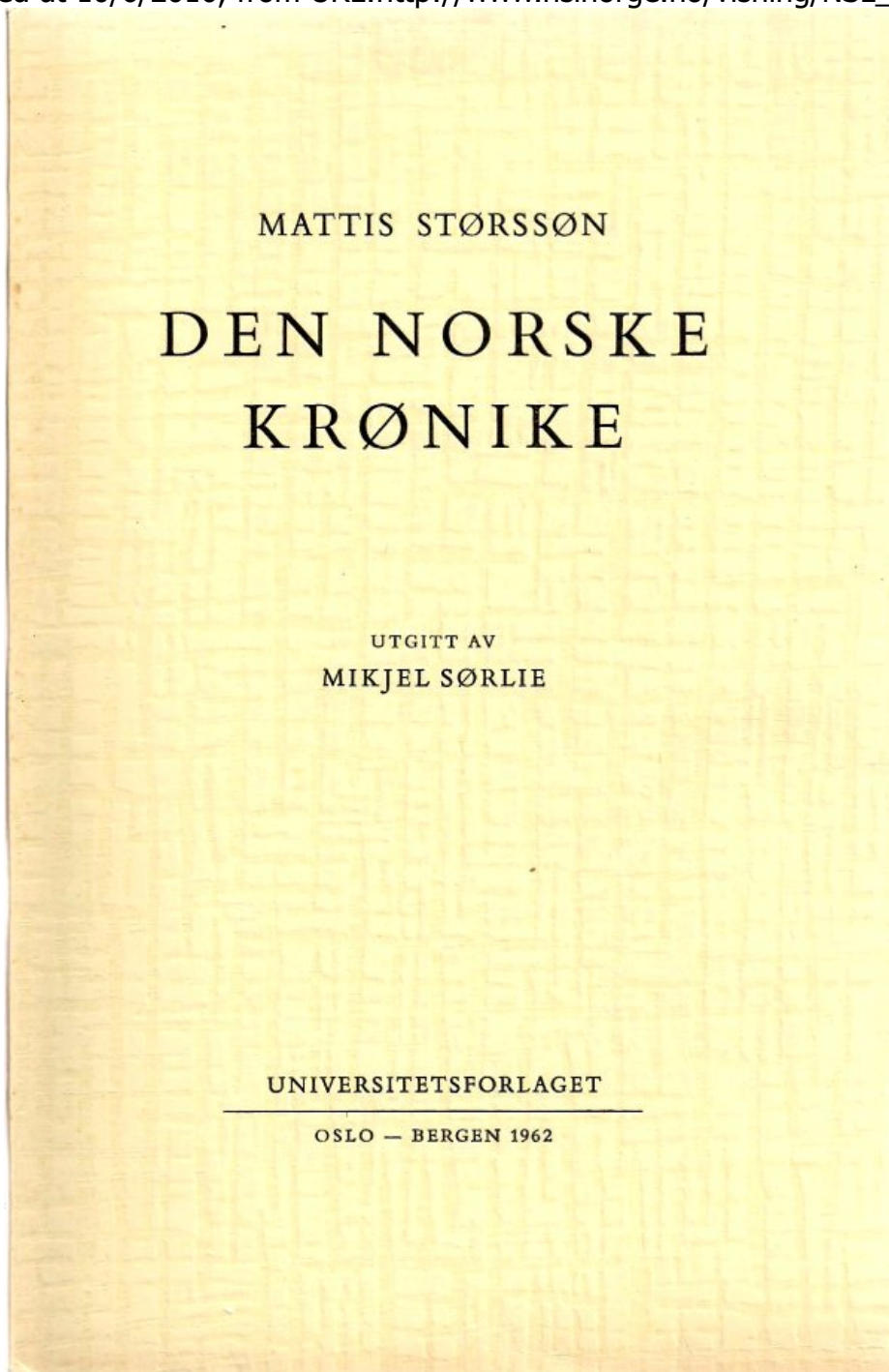
Mattis Størssøn: *Den norske Krønike*.

Utgave ved Mikjel Sørli.

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Den norske Krønike

Mattis Størssøn



Mattis Størssøn

Den norske Krønike

om de fremfarnne Konger,
Herrer och Førster,
som hafue veldeliggenn regieredt och styredt Norriges Rige,
vddragenn af denn gamle Norsche

Mattis Størssøn

Bergens och Guletings Laugmandt

Chronologia sev Chronicon est scriptum, in qvo omnium
temporum et annorum ab initio mundi usque ad nostra
tempora computatio continetur: Enumerantur populorum
regnorumque memorabilium origines et successiones, item
Reges et Imperatores qvando qvisque ceperit, qvamdiu
regnaverit, qvidque memoria dignum gesserit, qvis status

Reipublicæ et Ecclesiæ fuerit.

Werdzens kreis som folch boer paa, ær dellt vdi tre partther, som ere *Asia*,
Africa och *Europa*, och ære disse samme partther schilde fra huer andre med
store haff, fiorder och poller som løbe ind ij jordenn. Saa ær thett huer vitterliggt,
att thett store haff som kallis dett Midlansche haff, thett scher ind emellom
Herculis Støtter, och der schillis Affrica fra Europa. Aff thett Midlansche haff
scher ein lang haffs bond ij nordøst som kallis Suarte haff och Palus Meotidis.
Der renner ein stor strøm ind ij som kallis Thanais. Der schillis de andre tho
tredie parther, saa at then østre treding heder Asia och then vestre Europa eller
Ænea. Men norden for Palo Meotide och Suarte Haff kalle the paa gammel
norsche Suitthiode, thett naffn haffue de paa alle disse kollde land som ligge
imod midnatt. Och ære somme aff disse land øde for frost och sne, som then
sydre part ij Etiopia ær øde for hede skyld. Vdi disse nørre land ære alle honde
slags folch och tungemaall, der ære och risser, duerger och megitt vnderlicht
folch, der till vnderlige diur och gruffuelige drager. Fraa de høge bierrige som
ligger norden fore som folch boer paa, renner ein stor ellff heder Thanais, hun
løber ind ij Suartte Haff, och thenn ellff schiller Asiam oc Europam. Asia ær
østen fore, men Europa westhen fore Thanais.

Vdi Asia wor ein hoffuid stad som kallis Asgard, der wdi vor ein høffding som
hed *Otthin*. Hand vor ein blodmand, thet ær, han slachtett folch og fæ och offred
till affguder. Den same Otthinus schickid saa, att XII the ypperste schulle raade
fore att offre och dømme mand imellom, och de tolff kalledis diar eller drottener,

Otthinus vor ein duelig krigsmand, oc foer viide om land och vanth mange land vnder sig. Hand haffde stor lycke, saa at hand vant huad hand slo paa. Der aff trode alle at naar som Otthin lagde sin hand paa dem hand vdsende till strids, da vor seiieruindingen vist ij handen, och naar dhe vore ij nød, tha kalled the paa Otthins naffn, thet hialp thennom. Otthin foer offte fra sit huus oc var vndertiden lenge borth. En gang som hand var hendragen fra sit huus oc var lenge bortte, da skiffede hans brødre arffuen effter hannem, och hans hustru, som heed Frijgge, toge hans brødre dennom til hustru igen. Nogen stund der effter kom Otthin hiæm igen, oc tog bode hustruen oc arffuen igenn.

Vdi denne tiid foere de romere viide om landt, och vunde mange land och riiger vnder dem, saa at mange høffdinge maatte rømme deris land oc rige for thennom.

Da effterdi Ottin var en framwiismand, da viste hand at hands affkomme skulde bliffue ij den nørre part i verden, der fore sette Ottin sine brødre Wæ och Wiilæ offuer Asgard. Men hand selff met alle diar met hannom oc mөгit andeth folck droge henn, først ij Rysland, der nest synner paa till Lanttho-Sassen, oc setthe sine sønner der offuer at raade, men selff foer hand nord offuer til søis och tog sig ith bosted vdi en øy som nu heder Otthensse vdi Fynn. Der fra sende hand en troldkone som heed Geffionn, nord offuer sundit at lede effter land. Da kom hun til Gylffue, som der raade offuer, oc gaff Gylffuen troldkonen ith plog landt. Da foer Geffion troldkonen till en jette och aatte iiii sønner [mett hannom, dennom vende hun vdi øxne liige, oc sette dennom for plogen, oc drog saa landit vd paa hauffuit emod Fiien, oc er thet nu kallit Sieland. Der boodde hun siden paa Ledre. Henne fich Skiold Otthins sønn, der aff ere Skioldunger. Der liger ith vand eller siø som heder Logenn, lige saa ligge fiorder ij Logenn, som ness ligger i Sieland.

Der Otthin spurde at der var guod land øster hos Gølfuen, da drog hand diid met sine diar, oc tog ith bosted vid Logrenn, som hand kallede Sigthun. Niord sette sig ij Nogardt, men Freiier vdi Opsall, Thord paa Tronduang, Balder paa Bredeblicke. Alle disse begynte at opholde blods offer, huer ij sin sted, som de pleigde før at giøre.

Den tid Otthin kom der nordt i landit, oc de diar met hannom, da begynthe de

att lere fraa sig den konst som altid haffuer veritt metfarit siden, synderlig vdi Findmarcken end nu brugis. Otthin brugide vnderlige ting, hand foruandlede sig vdi fogill, fisk och diur, oc var huor hand vilde vdi en stackit stund, da laag kroppen som hand vare død eller soffuindis. Hand sluctte iilden oc stilde søen, oc vende vinden huortt hand vilde, ekon met blotte ordt. Hand haffde ith skib som hand rullid till sammen som en duugh, der mett foer hand offuer store hauff. Hand haffde thoo raffne, de vaare tamde til att talle, de flue omkring landt oc sagde hannem tiender. Hand kunde galdre och kundgiorde huad ske skulle. Hand viste alt det som skiullt var, entten i jord eller i bergh, och tog det naar hand vilde. Vnderlige ting schriffuis om hannem, som icke er alt troligt.

Otthin sette saadan loug i landit, att mand skulde brende alle døde met deris løse penning, oc mentthe att bliffue dis bedre vndtfangen [jo mere de brende met hannem. Men effter høffdinge skulde mand giøre høiger offuer, til effthersiun. End effter alle thennom som lode nogit effter thennom, der skulde mand reise store stene offuer theris leie. Alle diar skulde blotthe emod vintheren til ith gaatt aar. Miduintter skulde de offre til grøde, tridie gaang om sommeren til seir emod deris fiend.

Otthin bleff død ij Suerige i Sigtun, oc bleff brend met stor ere, oc møgit guld oc sølff met hannem, oc lige som røgin slog sig høgt ij verith, jo høgre skulde hand side ij den anden verden. Otthin bleff hedrit aff mange naar store slag skulde staa, oc huem hand kom saa for, da fich hand gierne seir. Ther fore trode the nu mere paa hannem sijden hand var død end som till forne hand leffde.

Niord aff Nogardt holt da oppe den ypperste blodsoffer i Suerig, och giordis en voldz mand offuer Suerige, oc var guod tiid ij hans dage, saa att folckit meenthe att hand raade for aar och fred. Vdi hans tiid da døde de fleste diar, oc vaare de alle offrede til Otthin oc siden brende. Niord bleff sootdødt oc lod sig mercke til Otthin før end hand døde, oc the suenske brende hannem oc græde offuer hannem.

Freyer, som heed *Inguj* met annit naffn (der effter kallis hans ettmendtt Jnglinger), hand toog regimentet effter Niord. Hand bleff kallitt dotthen offuer Suerigh. Hand var venlig och haffde stor løche, som hans fader haffde. Hand reiste Opsal aff begøndelsen, och lod ther giøre then største blodzoffer offuer alt landit, och lagde der til land och løse øre. Vdi hans tiid bleff folckitt fast riigere

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
end nogen tid til fornn, derffore bleff hand mere dyrckit end andre for hannem
vaare, oc der hand var død, da vilde de icke brende hannem, vden sagde att hand
var verdzens gud, oc offrede alle tider til hannom siidenn.

Frøye heed Freyers hustru, hun lod opholde blodzoffer effter hannom i
Wpsall, oc bleff hun viide berømth. Oc der for bleff alle ypperlige quinner kallitt
met henndis naffn froer, och alle som huuss stode fore, huusfroer, och haffuer
thet altid saa verit sijdenn.

Fjolner, Inguj Freyerssøn, tog regimentit offuer Suerig oc Wpsall. Hand var i
stort venskab met kongen aff Dannmarck, oc drog hand til hannem til gest. Da
haffde kongen aff Danmarck ladet blende miødt vdi it stort kaer, oc det stod
fullt vdi en vnderboodt, oc var der it lofft offuer met inthet gulff vdi. Om
aftennen vard Fjolner fuld til sengen i neste lofftid der hoes. Om natthenn gick
Fjolner for døeren, oc var saare drucken. Oc som hand vilde ind igenn, tha
ramde hand then anden loffts dørr, oc ind adt døren, oc faldt saa igennem hullitt
och nedt ij miød karitt, oc bleff hand ther dødt.

Sueigder tog rigit effter sinn fader, oc soer hand en eedt, at hand skulle finde
Otthin den gamle. Hand foer øster i Suerige, till en gaard heder Stene. Der er en
stein saa stor som it huus. Om aftennen ther Suegder gick fra sitt dricke selskab
tiill sengeherbergit, da sad der en duerig vnder stenen. Hand bad Suegder
komme ind til sig om hand vilde tale met Otthin. Sueigder løb ind i stenen til
duergen, oc stenen luctis til, oc fandz hand aldrig mere siden.

Vanland heed Sueigders sønn, hand tog rigit effter sin fader, oc raade hand
for Wpsall. Hand var en godtt krigsmandt och foer viide om landit oc kom ind i
Findlandit. Der fick hand en kone heed Driffue, och foer saa fra hende om vaaren
og til Vpsal igen, och loffuit att komme igenn inden trij aar, menn hand var
bortthe i X aar. Da sende Driffue hannem budt, att hand skulle komme till hende
igenn, oc met thet bud sende hun hannem beggis theris sønn vid naffnn Wisbur.
Der Vanland icke vilde komme, da loed hun forgiøre [hannem ther hand laa om
nattenn. Tha kom en i ferd meth hannom som en mare och brød hannom saa att
hand døde same natt. The suenske lode brende hannom hoes en aa som Scute aa
heed, der staar hans liigstein hoes aaen.

Wisbur tog regimentet effter sin fader Vanland, och tog til hustru Aude den
riigis dotther, oc gaff hende til morgen gaffue tre store gaarde oc it guldspann.

Hand aatthe II sønner mett henne. Der effter forlod hand henne oc tog sig en anden konne. Der hans sønner vaare XII aar gamle, da droge de til deris fader oc kraffuede huad deris moder burde att haffue, och finge the inthet. De droge bortt oc loffuede att ville komme igen naar hand innthet venthet thennem. Nogen stund der effter forsamlede de folch och komme igen vforuarendis, oc brende deris fader inde. Och hand loed oc en søn effter sig mett den anden quinde, heedt Dommallder.

Dommallder tog arff effter sin fader. Vdi hanns dage giordis en dyr tid vdi landit. Da gjorde de it stort blods offer ij Vpsall mett øxner, oc hialp inthet. Det andett aar der effter gjorde de mand offer, oc bleff disuerre. Tridie aar da komme til Vpsall [den meninge mand, da gjorde høffdingenne sig raad emellom, oc raadsloge saa at koningenn skulle bliffue blods offer. Der mett toge de koningen oc ihielsloge hannem oc smurde stallene mett hans blod, oc ther mett batned tiden. Hans søn heed Domar.

Domar tog rigitt effter sin fader. Vdi hans tid var godt fred oc fructsom aar. Fra hannem er inthet andit sagdt end hand døde paa Vpsall, oc bleff vdførd paa Førissuold oc der brend, oc staar hans ligstene der.

Diiguj heed hans sønn, som siden raade for landit oc Vpsal, och er inthet andett sagtt fra hannem endt at hand bleff sootdød. Diguis moder var Droth, konning Dans dotther ij Danmarch, oc var Diguj den første aff sin slecht som bleff kallidt konning paa danske tungemaall, tilffornn heed de drotther, oc deriz froer drottninger. Oc var Diguj aff Jnglinger ætthmenndtt.

Dager Diiguisøn tog koningdommitt effter sinn fader. Hand var en saare viis mand, saa att hand forstoid fuille sanngh. Hand haffde en spurff, den fløg vd oc sagde hannom mange tiender. Ein tid var spurffuen fløgen vdi en mands ager, da kom boendenn oc kastede spurffuen mett en steen saa att hand døde. Der koningen fornam att spurffuen var død, da gick hand til raads met en troldkone, oc bleff hannem vnderuist att spurffuen var død paa Vorffue. Koningen drog der heen att heffne spurffuens død, och der hand kom til en aa, tha kom ther ith skud i koningens hoffuitt, der aff fich hand sitt bane saar.

Agni, Dagers søn, bleff konning effter sin fader, oc var hand en mechtig krigsmand. Hand foir ind ij Findlandt oc togh dett vnder sigh, oc greb hand til

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
fange Schialff Froste dotter och hendis broder. Dennom haffde hand mett sig, oc der effther tog hand Schialff til sin drottning, oc gjorde it stortt gestebudt. Der konningen var drucken, tha sagde drottning Schialff til konningen: Foruarer thet gulspann i haffuer paa halssen. Handt tog gulspannit oc bantt dett fast om halssen. Men landtieldit stod ij skogen vnder it stortt tre for skygge skuld. Der koningen souff, da togh drotning Schialff itt stortt snøre och bantt dett fast om gulspannitt, oc fich saa snørit op ij grenenne paa træitt, og drog saa hartt att Angni koning bleff henggendis deer. Men Schialff drotning rømde met sit folck til sitt federne igen. Agni koning bleff brentth ther paa vaallen, oc heder thet Agnifit siden.

Alreicher og *Eriick* heede Agni konings sønner, som toge riigit effter hannem. De vaare gode krigsmend. En dag rede de vd att themme theris heste, och var ingen mett thennem. Och der de iche komme hiem igen, da vare de funden paa marcken, baade døde liggendis, och var deris hoffuitt sønderslagen paa dem, oc haffde ingen værie vden beslene, ther mett haffde de slagit huer andre til døde.

Jnguj och *Alff*, Allereichs sønner, toge regimentet effter theris fader i Vpsall, oc vore the bode duelige mendt. Dog var Jnguj en vider berømtt krigsmand end Alff, oc der for fich Alffs drotning, som heed Bera, bedre vilie til Jnguj, oc sad de alltiidt tilhobe oc snackide siiden Alff gich til sengen. Det fortrødt Alff, oc en tiid som de saa sad och snackide tilhobe, da kom Alff vforuarendis met it dragit suerd och stack Jnguj sin broder tuertt igennem. I thet vende Inguj sig oc hug Alff igen, saa att størthe død ned, oc bleff the baade lagtt i en høy paa Førisswoldt.

Hugleich heed Alffs sønn, hand tog regimentet effter siin fader. Hand var ingen krigsmand, vden sad rolig ij lanndit oc samlid stor rigdom, oc var hand saarre kariigh. Hand brugide møgit folck mett sig, som vaare lærde ij troldom och suarthe konst. Der dette spurde tuenne brødre aff Norgie, Hake oc Hagbard, droge de til Suerige met stor mackt. Hugleich møtthe thennem wden for Vpsal paa Førisswoldt, oc begynthis it stortt slag, oc fald møgitt paa baade sider. Paa det siste falt Hugleich met too sine sønner, och Hake tog landit wnder siig, oc regerit thet vdj tre aar siden.

Jorund oc *Eriich*, Jnguissons sønner, vaare store krigsmend. De lagde vd til søis, røffuede och toge huad de offuerkomme denn stund Hake regerid i Suerig.

Dennem møtte Gudlog koning paa Helge landt. De lagde tilsammen, og bleff Gudlog koning fangen oc heng der paa Stramssørssnes. Der effther droge de til Suerig igen, oc samlede ein stor hob folck. Der Hake koning thett spurde, da møtthe hand thennem, och bleff eitt stortt slag aff, saa Erich Jngvissøn bleff slagen. [Men Jorund gaff fluchten till schiben igen. Disligiste fich och Hake koning sitt bane saar samme tiid, och der hand fornam att døden var hannem viiss, da lodt hand bere sig ind paa itt aff sine schib, med andre døde mend, och lodtt sette all segell op och setthe saa ild ij schibitt, lodt thett saa segle vd fraa land medt brendendis luffue till stor fraa segn.

Jorund Ingwissøn toch regementid offuer Wpsall ephter Hake konings død, och wor hand dog till siøs om sommeren att røffue och tage. Ith aar vor hand vnder Judland ij Limfiord och der røffuid och tog. Da kom ther emod hannem kongens søn aff Helgeland (huis fader før bleff hengd paa Stramsørsnes aff Jorund) och slogs lenge med hannem. Dog paa thett siiste bleff Jorund fangen och strax hengd ther paa landitt, och bleff tha [løntt som forschylningen vor.

Aune hedt Jorunds søn. Han toch rigitt ephter sin fader och regerid Wpsall nogen stund. Da kom koning Halldan Frodesøn aff Danmarch medt itt stortt tall folch till Wpsall, och fich hand offuerhanden, och motte Aune rømme till Westhergylland. Da haffde hand regerid Wpsall XXV aar, och blef saa andre XXV aar ij Westhergylland, saa lenge att koning Halldan Frodesøn bleff død ij Wpsall och bleff ther lagd vdi ein houg. Der ephter kom Aune till Wpsall igen, och giorde ther itt stortt blodzoffer, paa dett att hand schulle blifue langliffuit. Da fich han suar ij ein drøm, att hand schulle leffue end vdi LX aar, om hand wille offre hannem sin søn, huilckitt hand och giorde. Och bleff hand fremdelis koning ij Vpsal ind till koning Oluff aff Danmarch kom ij Suerrig medt itt stortt tall folch, och nøddis da Aune anden gang att rømme ij Westhergylland, ind till att koning Oluff bleff slagen aff Sterckoder, och vor thett XXV aar som Aune da vor ij Westhergylland. Ephter koning Oluffs død regerid Aune koning end wdi Wpsall XXV aar, och giorde da Aune atter itth stortt blodzoffer, och offred han till Otthin then anden sin søn. Och da fich Aune end suar vdi en drøm aff Otthin, att hand schulle saa lenge lefue som hand vilde offre ein sin søn huer tiende aar.

Der Aune haffde offrett VII sine sønner, da wor hand saa gamell atthe baare hannem po ein stoell. End offred hand then ottende. Da bleff han liggendis de X

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
aar paa sengen. Saa offrede han den IX søn, da drach hand aff itt horn som eit
sped barn. En haffde hand ein søn igen, [den vilde hand och lathitt offrid. Dett
formenthe vndersaatherne hannom, och willde icke tilstede thet. Da døde Aune
koning och bleff lagd ij ein houg wid Upsall, och bleff siden kallid Aune sott naar
en døde aff allder och icke aff siugdum.

Eigell hed Aunis søn, hand bleff koning ephter sin fader wdi Suerrige. Hand
wor ingenn krigsmand, men sadt rolig ij sitt regiment. Han haffde ein arbeidz
karll hedt *Thunne*. Den same haffde werid hans faders renthemester tillforn, och
den tiid Aune hin gamble vor død, da toch Thune alle hans løse penninge och
groff dem ned ij jorden. Och der *Eigell* kom till rigit, da sette han Thune iblant
the andre arbeitzkarle, huilckit fortrødt Thune och sambled sig selschab med
tho andre arbeitzkarle och opgroff then forgemde schat [oc penninge, och der
med løb sin kos, och delde same penninge med thennem och andre som komme
til hannem, och derforre toge dhe hannem till deris hoffding. Och bleff ther ein
stor forsambling aff ein hob forløbne schalcke, huilche laage paa skougerne och
indfaalle vdi bygden, røffuid och brende och myrde folch naar the saage theris
effne.

Der koning *Eigell* thet spurde, da sende han sitt folch wdt emodt Thune, och
møttis the med begge theris macht. [Dog beholt Thune marchen, oc koning *Eigell*
flydde. Men huis roff som Thune offuerkom, thett bytthe hand med sitt
krigsfolch, oc der fore slos hannem megit folch till po alle sider. Koning *Eigell*
forsterchitt sig alltid igen med folch, och tappte han VIII slachtinger, och Thune
fich offuerhanden. Paa dett siiste drog koning *Eigell* ned till Danmarch till koning
Frode hin frechne, och loffuidt hand koning Frode schatt aff Suerrige, att hand
willde hielpe hannem till rigitt igen. Koning Frode fich koning *Eigell* itt tall folch
med sine kemper, och der medt drog *Eigell* koning till Suerrige igen. Der Thune
dett spurde, drog hand imod koning *Eigell* medtt sin herr, och bleff ther itt hartt
slag aff. Da faltt Thune medt sitt selschab, och koning *Eigell* kom til rigitt igen.
De danske droge heim igen medtt store schencke som koning *Eigell* sende
koning Frode, och gaff dog ingen schatt emeden hand leffde, dog war god
wenschaff imellom thennem ij the trij aar som koning *Eigell* hand leffde siden
Thune vor slagen.

Der wor ein tiur som the suenske haffde achtid att offre theris gud, oc vor

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
saa formegitt vell fød. Och der han skulle tagis och slachtis, da brød han sig løss
och løb adt schoffuen, och bleff wild och galen och gjorde stor schade. Dett hende
sig att koning Eigell red wdt med sitt folch ij jacht, da rende hand lenge epher it
dyr. Ij thett tha møtthe hannem samme tiur, da rende Eigell koning till hannom
och stach till hannem med itt spiud och ramde hannem icke fulleligen, men
tiuren rende emodt kongen igen saa att hornidt stod ij brøstid paa kongen, och
der bleff koning Eigell død och bleff lagd ij hougen vid Vpsal.

Eigell koning haffde ein søn epher sig hedtt *Otther*. Hand toch regementid
ephter sin fader, och willde hand icke holde wenschaff med koning Frode ij
Danmarch. Da sende koning Frode bud till koning Otthar epher then schatt som
koning Eigell hans fader haffde loffuid hannem tilforn. Koning Otthar suared
atthe suensche haffde alldrig giffuit nogen schatt, icke vilde hand heller gjøre.
Koning Frode wor ein duelig krigsmand, och drog hand ind ij Suerrige medt itt
stortt tall folch, røffuid och brende och ihielslog och till fange toch allt huad hand
offuerkom, och wdførde itt stortt bythe af landit. [Dett annitt sommer der epher
drog konningh Frode østher att kriige ij Rysland, och der koning Otthar spurde
att koning Frode drog østher adt, och vor faren aff landit, da seglid hand med
sine orlofs schib igenom Øresund och till Judland, røffuid och brende huor hand
drog frem, och kom siden ind ij Limfiord och der røffuid och brende alt hand
ofuer kom ij Wensyszell. Der komme hannom til modz tuenne jarller hedt
Wollthr och Ferste, med itt tall kriigsfolch. De lagde strax emod huer andre och
bleff itt hartt slag aff, och fell megitt folch paa baade siider. Epher lang
wedderaatthe da falt koning Otthar och mesteparten aff hans folch. De dansche
toge kongens liig och lagde thett paa ein høug och lodt dyr, krager och raffne
riffue thett. Siden lodt the gjøre en krage aff træ och sende den til Suerrig medt
disse ordt: icke wor mere verd konungen Otthar eders koning end then krage, och
bleff han siden alltid kallid Otthar vendillkrage.

Otthar koning haffde ein søn epher sig hed *Attilss*. Han regered lenge epher
sin fader, oc vor hand megitt rig, och vor hand vndertiden vde med fri bythere.
Der Attils koning kom till Lanthosassen, da rodde der for ein hedt Giertioff
koning. Hans drottning hed Oloff then rige. Koning Attils med sitt krigsfolch gich
op till konings gaarden, oc ther røffuid och toch allt thet hand offuerkom, baade
fæ och folch, och dreffue till stranden. Eblant folchitt vor ein saare deilig jomfru,

hun hedt Yrse. Saa for koning Attils hem med thette roff. Der koning Attils forstod att jomfru Yrse vor forstandig ij sine ord, da fich hand stor behaglighedt till hende, och bleff thett saa handlitt, att koning Attils gjorde brøllup med henne, oc blef da Yrse drottning ij Suerrige.

Koning Hellie Hallffdansøn regerid da for Danmarch oc Ledre. Hand kom till Suerrig medtt itt stortt tal folch, saa att konning Attils motthe fly vnden, och koning Hellie fich ther itt stortt roff. Desligiste fangett hand Yrse drottning och førde hende med sig till Ledre och tog saa henne sig till drotning, och otte med hende ein søn som kalledis *Rollff krake*. Och der Rollff krake wor III aar gammell, da kom Oloff drottning aff Lanthosassen till Danmarch, och sagde till Yrse: Koning Hellie din mand hand ær thin fader, och ieg Oloff ær thin moder. Der ephter for Yrse drotning till Suerrig igen till konning Attilss, och bleff hun der drottning saa lenge hun leffde. Rollff krake var VIII aar gammell, da bleff hand till koning tagen paa Ledre.

Koning Attils haffde stor feide med koning Ale vdi Norrige. De leffuerid huer andre itt slag paa isen ij Wener wdi Westher gylland. Der falt Ale koning, och koning Attils beholtt seiieruindingen. Aff thette slag och der aff huorledis Rollff krake kom til koning Attils ij Opsall och saadde gull paa Førisswoll, er megitt sagt aff wdi ein historiæ som kallis Schioldunge saage. Koning Attils holtt alltid gode heste. Han haffde ein hest hedt Slonger och ein anden hed Raffn, huilken han toch fraa koning Ale aff Norrige, och then sende hand till Godgeist koning paa Helgeland. Den red Godgeist och kunde icke holde hannem op før end hand falt aff och fich sitt banesaar der aff, thette schede paa Anden ij Norrige. Ein tid som koning Attils vor der som dhe [schulle holle blodzoffrid och red omkring then sal som offrid schulle staa wdi, der snaffuid hans hest, och falt fra hesten och hans hoffuid emod ein stein. Der fich han sin bane saar, och bleff lagd vdi ein houg wid Wpsal, och vor han kallid ein rig koning.

Attils koning haffde ein søn ephter sig hed *Øystein*. Han regerid offuer Suerrige epther sin fader, och den tid bleff Rollff krake slagen ij Lædre aff sin egen suoger, hed Hiarttward. Och bleff da saa stor kriig vdi Suerrige baade aff norsche och dansche med roff och brand, och wore mange som gaff sig konings naffn, endog de haffde ingen land, och lode sig kalle siøkonger. De motte well med lige kallis siøkonger, di de soffue aldrig vnder nogit tach, ey eller drucke wed

Øystein koning haffde ein Søn ephter sig hed *Ingvard*. Han regerid Suerrig ephter sin fader, och var hand ein god krigsmand. Han vor offte vde med sine orlogs schib, och toch paa sine fiender, fordi Suerrige wor fast wdschattid aff dansche och østelandz folch. Koning Ingvard gjorde fred med the dansche, och begynthe saa vdttdrage med sine schib till Østerlanden och der røffuid och togh huad hand offuerkom. Der kom indbyggerne emodt hannem med ein stor hob folch och begyntis der eitt stort slag, och finge indbyggerne offuerhanden. Der falt koning Ingvard, och hans folch flydde till schiben igen, och blef koning Ingvard lagd ij ein houg ved søen, icke langt fra Steine.

Amund konning Ingwardsøn toch regementidt offuer Suerrige epther sin fader. I hans dage wor god fred ij Suerrig. Hand wor saare rig paa løse penninge. Amund koning foer hen medtt ein stor heer till Østerlanden att heffne sin faders død, och fich ther eitt stortt bytthe, och drog der med hiem igen om høsten. Vdi hans tid wor kostelig korn aar vdi Suerrig, och wor hand sielf then venligste mand mod huer mand.

Suerrige ær it stort land, och ligge mange store schoffue vdi som ære mange dagsleider offuer. Der lagde Amund koning stor flidt till at opbryde landit medt stor bekostning, och lodt giøre veyer offuer fiell och moser, och der med bleff landitt videre bygtt end till forn vor, och der fore bleff han kalled [Braudt Amund, thet ær saa megit sagt som Amund [bryther eller arbeider.

Amund koning haffde sine sedegaarde vdi huer herrid, och drog alltid efraa then ene och till den anden, oc der han saa drog emellom sine sædegorde om vintheren med sitt folch, och hans wey laag emellom høge fiell langs adt ein dall, der kom eitt stort regn, och ther snøen bleff blød, da løp der ein schreide vd med [sne, stein och leir. Der bleff Amund konung vnder och ein stor part aff hans folch død.

Ingiald wor koning Amund braudz søn. Hand bleff konning ij Opsall epther sin fader, och der han wor ij sin opvext, da vor der och Allff konning Ingwarssøn kommen. De brødis tillhobe. Da wor Alff hannom for sterch, huilckidt fortrød Ingiald, saa att han gred ther fore, och bleff saa led till sin fostefader Suipdager blinde. Hand lodt tage itth hiertte aff en wloff och lodt steige dett, oc gaff Ingialld thett att ede. Der epther bleff han then grymmiste till sinds ther vere kunde. Och

ther han kom till regementidtt, tha bleff han then ypperste koning ij landitt, ephther som Otthinus haffde schickidt, att then schulle were offuer koning som sadt ij Opsall. Och da wor mange herridtz konger bleffne siden landitt kom ij brødre schifte.

Der Ingiald konning vor nu kommen till rigitt, da lodt han rede till itth stortt herre hoff, oc lodt tilbiude alle the herridz konger, jarller och andre rigens edlinger som wore ij Suerrig att giøre erffue ephther sin fader. Och lod han berede en stor sall, och giorde ther inde Vij høgseder som kongerne schulle side paa.

Daa wor saadan sed ij landitt att naar kongerne schulle erffue theris fader, da schulle han settis først paa schammelen for kongens sede. Och da hornid kom ind som han skulle dricke aff, da stod koning Ingiald op och toch mett hornid och suor ein eid, att han schulle forøge sitt rige halffue mere end hand før haffde, eller och dø ther fore, och der medt drach han saa aff hornid, och sette sig saa wdi sitt faders sæde. Der allt folch wor offuer drucken, da befalledtt han sine mend att webne sig, och sette ild vdi then store sall, huilkitt the och giorde. Der brende hand inde Vj konger mett alle theris folch, och huilchen som wdkom, bleff strax ihielslagen. Der ephther lagde Ingiald koning vnder sig alle deris land och rige.

Der Gram koning aff Sødermandland spurde disse tidende, da tenchte hand, saadant haffde mig och hent om ieg haffde kommitt ther. Der ephther kom Hiordward koning (met til naffn yllfing) och forbat sig med Gram koning emod koning Ingialld. Och giorde han brøllup med Hilldegerd koning Grams dotter, och bleff ther saa ij regementitt med hannem, thi koning Gram haffde ingen søn.

Den same høst samled koning Ingialld itt stortt tall folch och drog emod Gram koning och Hiordward. Desligiste wore the och rede med itt tall folch, och haffde dhe med sig koning Haugne aff Østregylland (hand vor Gram konungs drottnings fader). De møtthis, och bleff der itt stortt slag aff, saa att koning Ingialld taffte slagitt, endog han wor sterchere ij marchen, fordi the wore hannem icke tro som hand haffde tuungitt vnder sig. Koning Ingiald kom aff och bleff ille saar och miste sine beste mend, och drog med schamme til Opsal igen. Denne feide stod lenge imellom them, indtill att beggis venner handlid thennem imellom, att the giorde fred saa lenge the leffde.

Ephther om høsten wor Gram koning til gest med sin suoger Hiordward paa

ein sin sedegaard vdi ein øy heder Sillier. Der kom koning Ingiald om natten och satthe illd wdi gaarden, och brende thennem inde medt allt theris folch. Och ær thet sagt att koning Ingialld slog XII konger, dog med suig, naar som the formode thett icke aff hannem.

Koning Ingialld haffde en søn hed Oluff tretelge och ein dotter hedt Aase. Hun fich Gudrød koning aff Schone, och wor hun orsagen till att Gudrød slo sin broder Hallfdan ihiell, och der offuer forraadde hun sin eigen mand.

Hallfdan haffde en søn hedt *Iffuer widfadme*. Han kom till Schone siden hans fader och faderbroder vore slagne, och drog der samen ein stor herr, och foer op ij Suerrig ephther Aase illraade, hun var da hoss sin fader. Och der koning Ingiald forstod at Iffuer widfadme wor kommen ij landit och hand icke trøstidt sig att staa hannem imod, da sagde Aase ilraade: Wij ville giøre thett som lengst schall spøries. Saa gjorde de allt folchid druckkitt oc sette illd wdi salen, ther brende de sig siellffue inde med allt sitt folch. Iffuer vidfadme lagde vnder sig alltt Suerrige och fich disligiste alltt Danmarchs rige och ein stor partt aff Saxenland och alltt Østerrige och then fempte partt aff Engeland. Aff hans slechtt ær siden kommen danske konninger och Suerriges konninger, dhe som ene haffue regeridt huertt rige.

Oluff tretelge hand wor koning Ingiallds søn. Der han thet spurde att hans fader war fraafallen, da rømde hand medt thet folch hannem wilde følge, fordi den menige mand ij Suerrig vor opreist, och wilde ødelegge all then slechtt och afkomme som koning Ingialld haffde ephther sig. Och drog Oluff tretelge vesther offuer ein øde schouff till ellffuen som renner aff Wæner, der rudde han schoffuerne aff och bygde der, och bleff der it stortt herrid aff och vor itt gott land. Dett kallid the Vermeland. Der dhe suensche spurde att Oluff haffde rudtt ther landitt, da spottid de hannem och kallid hannem Oluff tretellge. Oluff tretellge fich en kone hed Sollueie, hun vor ettid aff Solløier, hendis fader hed [Sollfue Hallffdanssøn gulltand ephther den gamle Solfue, som først rudde Solløier aff ødemarch. Oluff och Sollueie aatte tho sønner ephther sig som hede Ingiald och Halfdan huidben. Oc der Oluff tretellge haffde rud Wermeland, da droge did allt thet folch som vor giortt vdslegis ij Suerrige aff Iffuer vidfadme, thi de spurde att ther vor eitt gott land, och bleff folchid ther saa megitt att landitt kunde icke føde dem, och bleff fordi stor hunger och dyr tid. Dett gaff the Oluff

tretelge skyld fore, att han icke willde offre till theris affguder som sed vor ij Suerrige, och droge therfore tillsamen och brende Oluff tretellge inde, och offred hannem till Otthin for seier och gaatt aar. Dog wore mange aff them som vell viste att han vor vskyldig. Ephter(di) folchidtt vor mere end landitt tolde, [di forsamlid the sig en stor hob tilsammen, och droge westher offuer øde schoffue, och komme wforuarendis ij Soløier och der ihiellsloge Sollfue koning, och toge de Hallfdan huidben till konning offuer dem. Han vor till foster hos Sollffue koning sins moders fader. Da tog Hallfdan vnder sig allt Soløier och siden foer hand po Romerige med krigsfolch och want thet med krig.

Hallfdan huidbein bleff megitt rig. Hand otte ein drottning hed Aase. Hendis fader wor Øysten koning ij Oplanden paa Heidmarchen. De affled tho sønner samen, then ene hed Øysten, then anden hed Gudrød. Hallfdan koning huidbein egnedis Heidmarchen, Totten, Hadeland och megitt aff Westfolden. Desligist egnadis hand och Wermelandtt epther sin broder Ingiald koning. Hallfdan koning huidbein bleff ein gammell mand, och bleff sotth død paa Totthen, och bleff siden førd vdt paa Westfolden och lagd ij ein hou ther som heder Schereid ij Schirings sal.

Øystein, koning Hallffdans huidbeins søn, bleff koning epther sin fader po Romerige oc Vestfolden. Hand aatte kongens dotter aff Westfolden, hed Hillde. Hendis fader hed Erich Agnarssøn. Med hende fich hand Westfolden. Øysten koning for offuer fiorden till Verne, och der røffuid fra Schiold koning søllff, penning, klede, och slo ihiel [alt hand offuer kom, och for saa till sitt schib igen. Der Skiold koning kom till stranden med sitt folch, da wor Øysten koning kommen offuer fiorden. Da Skiold koning saa seglen, da tog hand ij sitt kiortell skiødt och vaffde till hobe. Och ij thet att Øysten koning schulle ind till Jarssø, da kom der itt skib seglendis hartt wid kongens schib, i thett att bøllien schød schibett. Da slos kongen for bord, thett vor hans endelichtt. De toge ligitt och lagde thett ij ein houg vid Borre paa øyren ved søen hoss Wadlle.

Hallfdan hed koning Øystens søn, hand vor kallid Hallfdan den millde och mather ille. Der ær sagtt fraa hannem att han gaff sitt folch saa megitt gull som andre gaff søllff, men han gaff them liden mad. Han vor ein duelig krigsmand, och wor lenge wde med fribydere, och forhuerffuid sig godtz oc penninge. Hand aatte Liiff Dags dotter aff Westmauren. Hans hoffuid sedegaard wor paa

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
Westfolden, och heder Hollter ij Borresogn. Der bleff hand død och ligger ij ein houg wid Borre.

Hallfdan haffde ein søn ephter sig hed *Gudrød then stormodige*. Han toch rigit ephter sin fader. Hans drotning hedt Allffuilde, hendis fader wor koning ij Allffheim (Allffheim kalledtt the allt thet som laag mellom Kongelle oc Sarpsborg, emellom begge the ellffuer). De aatte ein søn tillhobe, och bleff kallid Olaff Gierstad. Der ephter døde Allffuide ther han blef fød. Siden foer Gudrød koning paa Agdesidenn till Haralld koning granroud, och der faltt hannem wforuarendis offuer och slo hannem ihiell, oc toch saa hans dotter med sig, som hed Aase, oc gjorde sitt brøllup medt henne. Och de affled ein søn till hobe, hed Hallfdan. Och der han vor itt aar gammell, da låg Gudrød koning med sine schib ij Stifflesund, och der kongen skulle gaa ij land oc vor saare drucken, da møtte hannem ein paa broen och støtte itt spiudt igenom kongen. Der fich hand sin bane. Och strax bleff samme forredere slagen, och der hand vor kend, da wor thett drotningens schosuen thet gjorde. Der aff kunde de forstaa att thett vor med hendis raad giort.

Oluff Geirstad toch rigitt ephter sin faderr Gudrød konning. Hand vor ein duelig krigsmand, baade stor och sterch, och ein deilig mand. Han wor koning offuer Westfolden. Den tiid da wor Allffgier koning offuer Wngullmorch, thett er fra Suine sund oc all Borgsysle med Marcheer och Haaland. Der sette Allffgeir koning sin sønn Gandalff for att raade offuer, och der de saa regerid der, da fallt the ind paa Romerige och toge dett mesten vnder sig. Øysten koning then rige ij Oplanden haffde ein søn hed Haugne, hand toch vnder sig Heidmarchen, Totthen och Hadeland.

Den tid faltt Wermeland och fra koning Gudrøds barn vnder de suensche med schatt och all vnderdanighet.

Oluff koning Geirstad schiffed da Vestfolden med sinn broder Hallfdan: Oluff haffde den westre partt och Hallffdan haffde den østre part. Oluff koning Geirstad bleff død aff siugdom, och blef lagd ij en houg wid Geirstad, och haffde han ein søn ephter sig hed Rognwald. Hand bleff koning paa Westfolden ephter sin fader. Han vor ingen krigsmand, och findis inthet synderlicht schreffuit om hannem.

Hallfdan koning wor ett aar gammel den tid hans fader Gudrød koning bleff slagen ij Stifflesund som før ær rørt. Och da foer hans moder drottning Aase vester paa Agdesiden till sitt faders rige, och ther føddis Hallfdan op och bleff ein stor och sterch mand, och hafde suart haar, derfor bleff han kallid *Halfdan suarte*. Och der han vor XIX aar gammel, da bleff han koning offuer Agdesiden, som hans moderfader for hannem wor, och tillforn haffde hand halffparten aff Westfolden. [Dett same houst foer Hallfdan koning suarte med itt tal krigsfolch po Vngullmorch, thet ær Borgesyssle, och slog ther mange slag med Gandallff koning. Och der de baade keddis vid att krige, da bleffue de saa forlichte att the schifftid thet rige emellom sig till helmings. Och der epther for Halfdan koning suarte oppaa Romerige och tog dett vnder sig. Oc der koning Øystens sønner aff Heidmarchen spurde de tidende, da droge the emod hannem, och bleff ther itt stortt mandfall. Der fall Sigtrug koning, men hans broder Øysten koning flydde op paa Heidmarchen. Der Hallffdan koning suarte drog vd paa Westfolden igen, da for Øysten koning vd och toch Romerige vnder sig igen med stor blodstørtning. Der Hallffdan koning spurde dett, da drog han strax tillbaka mett all machtt, oc der de møttis, da behollt Hallffdan end marchen, och Øysten koning flydde paa Hedmarchen. Koning Halfdan forfulde hannem, och vant hannem der it slag aff. Da motte Øysten koning rømme nord ij Gudbrandsdallen, och forsamled han der ein stor hob medt krigsfolch och drog der medt tillbaka igen till Heidmarchen. Da møttis the paa then øy ij Miøss som Hoffuin ligger paa. Ther bleff ith stort slag aff och falt megitt paa baade sider. Ephter lang samgang, da flydde Øysten koning ind ij Dalerne igen oc Halfdan koning suarte beholt marchen. Den tid falt Guttorm Gudbrandsøn, som da vor den stolteste karl ij all Oplanden.

Ephter denne feide sende Øysten koning bud till Hallffdan koning, och blef handlid saa imellom thennem, att Hallfdan koning vnte hannem hallff Heidmarchen, fordi de vore frender tillsamen. Hallfdan koning suarte lagde da vnder sig Hadeland, Totthen och Land, och bleff hand daa achtid for ein megit rig koning att vere.

Hallfdan koning suarte hand fich Ragnild, koning Harald gullscheggis dotter aff Sogn, till sin drottning. Mett henne affled han ein søn, then kallid hand Harald ephter sin morrfader, och blef then opfød ij Sogn hoss Harall

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
gullschegge. Och der Haralld gullschegge døde, da gaff han sin dotters søn sitt
igen, thi han haffde ingen Søn ephter sig, och thett same aar døde ochsaa
Ragnillde drotning.

Der vnge Harald wor X aar gammel, da døde hand och. Der ephter reyste
Hallffdan koning suarte nord till Sogn, och tog thet ij arff ephter sin søn, och bleff
hand der well vndfangen, lige som dem burde anamme theris herre och koningh.
Och der kom till Hallffdan koning suarte Attle jarll then smale aff Gulløen, han
vor koning Hallffdans gode ven. Hannem sette han till en regenter ij Sogn, och
drog siellff till Oplanden igen.

Hallffdan koning suarte vor till gest ij Borgesissel. Der fallt koning Gandallffs
sønner, som hede Hysinger, Helsinger och Hake, Hallffdan koning offuer
wforuarendis. Hallffdan koning kom till veriie, och fallt megitt hans folch, och
motte hand fly adtt schouffuen, thi han vor for suach med folch. Der fallt da
Hallffdans fostefader hed Olfuer hin spage. Der ephter forsamlett Hallffdan
koning itt tall folch, och forfulde them ephter, och møttis paa Eyde. Der droge de
till hope, och da falt Hysinger och Helsinger, men Hake theris broder rømde
sudher ij Wigen.

Siugurdt hiort hed ein koning paa Ringerige. Hand vor større och sterchere
end nogle andre mend, och der till ein saare deilig mand. Hans fader hed Hellie
huasse, hans moder hed Aslogh. Hun wor koning Ragnar lodebrochs sone dotter,
som hedt Siurdt. Denne same Siugurd hiort gjorde store mandoms gerninger.
Hand slog Hildebrand kempe siellff tollffte. Hand aatte tho barn, ein dotter saare
deilig och tuctig, och ein son hed Guttorm och wor yngre.

Siugurd hiort red gerne i jæctt med faa mend vdt paa øde schouffue, och ther
kom hannem emod ein kempe, hedt Hake, med XXX mend met veriende hand.
Der falt Siugurd koning hiort, och Hake miste sin hand och XII aff sine mend.
Der ephter red Hake kempe till Siugurd hiortis huss, och tog bort hans dotter
Ragnilld, och Guttorm hans søn, met allt thett gull oc sølff och kostelig klenodier,
och førde dett heim paa Hadeland till sit, oc lod ther rede till brøllup att wille
giøre mett Ragnillde. Men tiden drog frem langt vd på vintheren før end Hake
bleff lechtt, och der med bleff brøllupit forhalitt.

Diss emellom spurde Hallffdan koning suarte disse tidende, och vor hand da
paa Heidmarchen til gest. Om morgenen ther kongen vognede och haffde kled

sig, da sagde hand till sin tro tiener, Harreck gond: Du skallt fare offuer till Hadeland med hundritt mend till Hakis huss, och føre hid Ragnilde Siugurdz hiortis dotter. Harreck gond forsømit icke sin tid, men drog hastelig hen och kom om natten till Hakis hus, och sette ild ij herberrid som krigsfolchid laage ij, och brende them inde. Der ephter brød hand herberid op som Ragnild låg wdi, toch hende och hendis broder, och foer ther med sin koss till jsen med ein tielldvogn. Hake fullde thennem ephter saa siug som han vor, och der han kom til jsen, da saa han sin ferd att vere forgeffuis, och da vende han suerdzklodden ned och odden op mod brøstidt, och trychte saa suerditt igenom sig, och fallt saa død ned, och bleff hand lagd wdi en houg paa wandzbacken.

Der dett led vdt paa dagen, da fich Halfdan koning see att Harek gond kom med jomfruen. Da lod han rede till brøllup, och sende sitt folch omkring till sine vndersaatthe. Der giorde hand brøllup med Ragnild Siugurdz dotther, oc wor hun siden kallid en rig drotning. Ragnilde drotning wor koning Harall klackis dotterdotter ij Danmarch, och hendis moder hed Thorni.

Ragnilde drotning drømde ein sønderlig drøm, och wor hun ein saare wiss quinne. Henne drømde saa att henne syntis hun toch ein liden torne aff sin barm, then vox strax och blef ein lang quist aff, och rodfestis ij jorden, och bleff høyg ij luchten, saa att then syntis att vere saa tych och stor hun kunde icke see ther offuer. Den nederste partt wor rød som blod, men bullen op fraa vor grøn, grenerne huide som sne. Der wore quister paa træedt, mange store oc smaa, oppe och somme neder att. Henne syntis och att the spredde sig vdt offuer alt Norrige och end videre.

Hallfdan koning suarte drømde oc ein drøm. Hannem tømte att han haffde saa deilichtt haar, och att thet vor allt skillt vdi locker, somme saa siide att the rucke ned paa jorden, somme mitth paa leggen, somme till kneett, somme midt ned po siden, somme lochker ey lenger end paa hallsen, och somme ey lenger end som the wore nylige vdtprugne, som sma krusitt locker. Men po disse locker vor huer sin besønderlig farffue. Dog wor der ein loch som offuergich alle dhe andre ij sin deilighedt och storleghed. Denne drøm sagde hann for Torleiff then wise. Han wdlagde drømen saa, att ther skulle komme ein stor slechtt aff hannem, som schulle raade for land och riger met stor macht, dog icke alle ij theris mandomelig gerninger lige, ij krii och orlogh. Men ein besønderlig schulle

komme aff hans slechtt som offuer schulle gaa the andre allsamen baade ij ord och gerninger, thett legger the nu Sancte Oluff till.

Hallfdan koning suarte vor ein viss, sandferdig och allffuorlig mand. Hand lodt giøre logen ephter landzens nøtte, och holt henne sielff, och ther medt kom hand alle andre till att holle hende att hun ey skulle krenckis aff machtt eller vold. Hand gjorde och skickede sagefall, att huer ephter sin stath schulle wide huad huer skulle tage och bøde for sin vonde och schade.

Ragnilde drottning fødde ein søn, och hand bleff kallid Harralld, der hand bleff offuersteinchtt medt vand. Han vox snartt och sterkelig op, och wor then deiligste ther vere kunde. Hand bleff snartt ein haardfør karll. Hans moder hollt megitt aff hannem, men faderen achtid hannem icke saa megitt.

Hallffdan koning suarte redde till jule gestebudtt paa Hadeland. Tha schedde ther itt stortt vnder. Om jule afften ther kongen med sine gode mend wor gongen till bord medt ein stor forsambling, da bleff heden tagitt allt thet som till gestebudit wor red, baade øll och madt, saa att Hallffdan koning suarte sadt igen med stor sorg och bedrøffuelse, men huer for hiem till sitt egitt aff gesterne. Hallfdan koning wilde gerne wide orsagen till dette vnder. Hand lodt tage en find, som vor megitt wis, och willde nøde hannem till att sige sig huorledis ther om vor. Finden wilde icke, och badt Harald kongens søn att hielpe sig. Harall bad for finden, och forstach hannem, och fulde hannem sielff. Da kom Haralld med finden till ein høffding som holt eitt stortt gestebud, der bleffue the well wndfangne och wnderholdne then vinther offuer. Om vaaren da sagde høffdingen till Haral: Din fader haffuer giortt sig megitt vmag och gremmitt sig fordi att ieg toch maden fra hannem ij winther, thett will ieg nu betale dig medtt eitt gladtt budschaff: Din fader er død, och skall du nu fare hiem och anamme din faders riger, alle som han haffde vunnit, och skall thu ther offuer egnis allt Norrigis rige.

Hallffdan koning suarte wor till gest paa Hadeland. Da hende dett om vaaren att hand ogh offuer thet vand som heder Rond, vdi eitt heitt solskin, och der han ogh offuer Rekins vig, ther som the haffde wanditt fæ och heste om vintheren, da haffde møgit brent isen aff solsens hede, oc som hand ogh ther ofuer, da brast isen sønder.

Der bleiff Hallfdan koning oc megitt folch medtt hannem, och vor hand da XL aar gammel den tid han druchnit. Hallfdan koning suarte den løchsaligste

koning, ij hans tiid vor god tid ij landitt. Der hans vndersotte spurde att han vor død, oc hans lig bleiff førtt till Ringerige, at legge thett ther ij jorden, da vilde huer hafue iordet liget hos sig, och vore der da de ypperste aff Rommerige, aff Heidmarchen, aff Westfollden, och vilde huer legge thet hos thennem paa thet the motte faa gode aar. Dog blefue the saa alle offuer eins, att ligit bleff schifft wdi iiij parther, och bleff hoffuidt lagd vdi ein houg hos Steine paa Ringerige, och huer aff the andre førde hiem medt thennem huer sin partt och lagde vdi hougher, och ære the alle kallett Hallfdans hougher.

Haralldr haarfager wor thi aar gamel then tiid att hans fader Halfdan suarthe døde, och han bleff tagen till konning. Da wore ther mange høffdinge som vilde trenge hannom fraa rigitt, som hans fader haffde vndertuingit sig. Och forsamlede sig alle the fire konninger, Gandallff, Haugin och Frode, konning Øystens sønner aff Heidmarcken, och Haugin Kaaresøn paa Ringerige paa eit sted, och vilde raadsla huorledis the kunde komme Harald konning aff dage.

Thett spurde Harald koning och skyndede seg hasteligen ther hen emodt thennem, och kom wforuarendis paa thennem och satte ild po husitt, somme brende hand inde, och nogle komme till werrie och blefue dog slagne. Epther thenne seiger tha egnadis konning Harald Ringerige, Heidmarchen, Gudbrandsdalen, Hadeland, Tothen, Rommerige, alt till Ellfuen.

Ther konning Harald kom nogitt till alders, da sende hand bud till kongens dotter aff Hordeland wid Bergen som hedt Gødhe, och vilde haffue hende till sin frille. Den tiid hun forstod theris ærinde, tha suarde hun saa: Ingelunde will ieg saa spille min jomfrudom, att tage then konning till mand som icke haffuer mere land eller rige, wden ett fylche eller to. Och sende hannom saadan bud igen, och sagde: Jeg will vel vere hans echte hustru om han vill gjøre thett for min skyld, att tuinge vnder sig alt Norriges rige, raade och regere thett liige som koning Gorm ij Danmarch och konning Erich i Suerrige, tha ber han icke forgeffuis konge nafn.

Sendebudett fortalde konning Harald jomfruens suar, och sagde att thett vore well rett att hun skulde vorit førdt medt wold till hannem. Koning Harald suarid: Jeg tacker henne for suaren, hun haffuer nu giffuit meg thett wdi sinde som ieg aldrig før kunde tencke. Therefore loffuer ieg gud som alting raader, att ieg

Norrigs rige wndher meg mett schatt, schylder och all vnderdanighedt, eller ieg skall dø ther føre.

Da forsamlit konning Harald megit folch och drog omkring alt Norrige, først nord offuer fieldit till Trondheim och siden all Norlanden och tuingit landit vnder seg medt macht. Och vthi thenne krij som koning Harald førde ij Norrige, rømde somme aff landitt till Jsland, til Manøyer, till Sundherøer och andre vtøer, som vore inthet anditt en sørøfuers hafner och bolige, till huilke the haffde sin tilflucht naar the icke vilde eller kunde holle seg ij søen, och somme offuer fielditt till Herdall, till Jampteland, och sette seg ther vthi the land. Dog wore the land nogitt byggt aff norsk folck tillforn, som ther findis i chronicken. Ketill jampt bygde først Jampteland, och Herulff bygde Herdall. Och mange offuergoffue theris konge nafn och goffue seg wnder kongen och bleffue hans wndersotte.

Den tiid koning Harald haffde vndertuingit seg alt Norgis riige, tha kom hand till gest hos Ranguald jarl then riige. Der lod hand seg vasche, och Ranguald jarll schar hans haar, som wskaaridt haffde veritt i thii aar. Och som han haffde skoridt hans haar, tha sagde hand: Fagert ær nu haarit thitt herre. Therefore kalledis hand haarfager alltiid siiden. Och sette siiden saa sterck fred i landet, att ther som nogen røffuid till landz eller vandz paa Norrige, thett schulle gelle hans liiff, ingen vndertagen. Thenne Ronguald riige jarl haffde ein søn hedt Rolff som war offuermaade stoer, saa att ingen hest kunde well bere hannom, thi kalledis hand Gonge Rolff. Och ther hand haffde lenge weritt wde till siøs att tage, som tha vor seed, och kom ij landitt igen, tha tog hand fraa bønderne fæ och faar modt thett forbud. Da bleff koning Harald haarfager saa vred att hand lyste hannom wdslegis och fredløs offuer alt Norrige. Saa rymde hand aff landitt medt alle thennem hannom wilde føllge till Engeland och siiden till Franckriige, och bleff mechtig, saa att hand siiden bleff en hertug offuer Normandien, som før hedtt Neustria, och aff the norske ther ephther Normandia.

Koning Harald haarfager kom ij huug the ord som then jomfru haffde sagtt, och lodtt hente hende och aatte fire sønner medt hende, som vor Rørriche, Sigtrug, Frode, Thorgiulls. Anden hans kone heed Aase, och aatte medt henne fire sønner, som vor Guttorm, Halfdan suarthe, Halfdan huide och Sigfrode. Saa haffde hand en kone som hedt Ragnild, kong Erichs dotter aff Judland, och

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
afflede en søn medt hende som hedtt Erich blodøxe. End atthe hand en kone som
hedt Suanild, och otte med hende fire sønner, som var Olaff Geffstad, Biørn,
[1/2Ragnar och Ryckell. Saa aatthe hand Aasilld, theris sønner hed Dagher,
Ringher och Gudrød.

Ther epther fich Harald koning haarfager en finde dotter som hedt Snefriidt,
och otthe medt hende fire sønner, som vaar Siurdt risse, Haldan haaleger,
Gudrød liomme, Rognuald rettelben. Thisse fornefnde sex høstruer vore hannom
till echte.

Den tiid koning Harald haarfager vaar LX aar gammell, tha vore mange hans
sønner kommen till allders, och fortychte att theris fader vilde icke forsee
thennom medt land och riiger. Saa bleffue the wsaatthe mellom thennom sielffue
indbyrdis och lagde huer andre øde. Saa lod koning Harald haarfager forsamle
eitt modt medt alle sine sønner som tha igen lefuede, och gaff thennom konge
naffn och fick thennom saa land att raade faare, och sette saadan lagh ij landitt
att ingen skulle were konning ij Norrige wden hand wor aff hans slechtt. Men
Erich blodøxe wor altiid med koning Haraldt haarfager ij hans regementt och
raad, thi hand haffde hannom allsomkeriste for alle sine sønner.

Da koning Harald haarfager bleff aldrenn wed LXX aar, thaa aatthe hand ein
son medt eiin frille hedt Thore, hans naffn bleff kallid Haagen, och hand wor født
wed Haagenhelle wid Bergen.

Then tiid tha var ther ein konge ij Engeland som hedtt Adel stein, hand
wdtsende sitt sendebud till koning Harald haarfager ij Norrige medt eitt
kosteligt beredt kongelig suerd. Ther koning Harald haarfager haffde tagitt
suerditt, tha sagde sendebuditt: Nu bekender du thig min herris vnderdanig att
were, epther di du anammitt thette suerd aff hannom. Tha forstod koning Harald
horfager att thett var hannom till spott, endog att han loed seg icke bemercke,
och loedt sendebuditt fare ij fredt.

Anditt aar ther epther lodt koning Harald haarfager sende Hauck haabrogh
medt sin søn Haagen till koning Adelstein ij Engeland. Der hand tidtt kom,
indgick hand medt sitt selskaff for kongen och satte Haagen paa kongens kne och
sagde: Konning Harald haarfager lodt deg bede att thu vilde opfostre hannom
thenne hans frille søn. Da bleff kong Adelstein vred och greb till sitt suerd. Tha
sagde Hauck: Hand sider paa thine kne, thu maa myrde hannom om thu vilt, thu

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
therefore icke ihell slaar alle koning Haralls haarfagers sønner i Norrige. Ther medt for Hauck tilbake igen till Norrige met sitt selskaff. Kong Adelstein lod døbe Haagen och lerde hannom ij christelige tro och tucht, och bleff saa ker att hannom att hand lodt kalle hannom ephther seg sielff Haagen Adelstein.

Den tiid koning Harald haarfager war LXX aar gammell, thaa giordis hand saa skrøbelig att hand icke kunde regere riigit, therefore dha sette hand Erich blodøxe ij sitt kongelig sede, och gaff hannom wold och machtt offuer land och riige att raade.

Konning Harald haarfager leffde trij aar ephther att Erich blodøxe fich landitt att raade, och bleff koning Harald haarfager død paa Auellsnes och bleff lagtt ij then store høu norder fraa kircken.

Saa ær sagt fraa koning Harald haarfager att hand war then deligste, største och sterkiste mand som tha fanst ij Norrige, rund och venligh modt sine wndersotte. Da wor fulkommen den drøm som hans moder drømde then tiid hun vor medt hannom. Hende drømde att hun tog ein torne aff sin barm, och ther bleff aff eitt stort tre, och rodfestis ij jorden och opvoxte saa høygt att hende syntis thett schyggede offuer alt Norrige. Then nederste part aff træet war røtt, bullen op fraa war grøn och deilig (thett betegnede hans riigis opgang och begyndelse). Men øffuerst ij treett var thett huidt (thett betegnedt att han skulle bliffue graaherid och dø aff allder). Quisterne aff træet betegnit hans affkom som spreddis offuer allt Norrige, och haffuer alltiid weridt konger ij Norrige aff hans slecht siden.

Ephther kong Harald haarfager kom hans søn *Erich blodøxe* och tog landitt vnder seg saa vidt som hans fader koning Harald regeridt. Thett fortychte hans brødre, och huer aff thennom menthe seg att were saa nær till rigitt att raade som hand wor, och bleff ther aff stort opløb och krieg ij landit. Och Erich blodøx gjorde all sin fliit till, och ødelagde alle sine brødre paa thett hand ene kunde raade for landit lige som hans fader gjorde for hannom. Men dog wndkom hannom tuenne hans brødre sønner, then ene hedt Trygge konning, then anden Gudrød konning.

Erich koning blodøx regeridt landit icke wden eitt aar ephther sin fader koning Haralds død, och blef saa fordreffuen aff sin broder Haagen Adelstein, och rømde till Engeland och holtt ther till om vinteren. Men om sommeren vor hand

till søes och røffuid wdi Schottland och Orchnøy och bleff dog slagen ij Engeland, och kom aldrig siden till Norrige.

Erich blodøx vor en stor mand och wforferidt, hastig och stumsindig och haffde ingen yndist hoss folckett. Han haffde sønner, som vore Gamble, Guttorm, Harald, Rangfroder, Erling, Gudrød, Siurd sleie, alle wore the mandelige mendt.

Haagen Adelstein fick att spøriie till Engeland att hans fader koning Harald haarfager war død. Da gjorde han seg rede och fick skip och folck aff konning Adelstein och kom till Norrige om høsten, och seglede till Trondheim till Siurd jarll som tha war then viseste mand ij Norrige, och med hans raad bleff Haagen Adelstein tagen till konge offuer alt Norrige. Och komme til koning Haagen hans brødre sønner Trygge och Gudrød, och gaff hand thennom igen theris land, som Erich blodøx haffde dreffuit thennom efraa. Ther landit war gangit kong Haagen till hande, da rymde Erich koning blodøx, som før ær sagt, till Engeland.

Kong Haagen Adelstein war vell oplerd ij then christelig tro, och gjorde all sin fliid paa ting och steffne att landit kunde bliffue christed, huilckitt han ingelunde kunde bekomme, thi att the ypperste ij landit stode hannom emodt. Dogh holt han god regemente med lag och rett, saa att alle landzens indbyggere elste hannom. Koning Haagen schickit landitt ij skibreid vd med siø siden, huor mange och store schib ther skulle gaa aff huert fylche, till att affveriie rigens fiender medt.

Den tiid att koning Erich blodøx bleff slagen ij Engeland, da rymde drotning Gunnilde med sine sønner till Danmarch till Harald Gormsøn, och finge the ther hielp, och gjorde altiiddt andfall ind ij Norrige wdi mange aar, och kunde dogh ingen framgang faa ther till, thi kongh Haagen Adelstein haffde stor troschaff aff sine wndersotter.

Then tiid koning Haagen Adelstein haffde weritt koning offuer Norrige XXVI aar, da vor hand paa sin gaard Fittie och sad offuer bord. Da komme ther mange schib seglendis, tha war thett sagdt kongen att thett wor koning Erich blodøxis sønner som ther kom och lagde nu till landz. Kong Haagen Adelsteinn gjorde rede och møtte thennom wid stranden, och bleff ther ett stort mandfall. Ther fell meste parten aff theris folck och flydde sielffue till sine schib igen.

Men ther kongen forfulde thennom, tha kom ther eitt skud offuen aff luchten och ned ij hans axell, och ther aff fick hand sin bane. Dog lodt hand forbinde saaritt, och for till sin snecke och willde faridt nord till Seim. Ther hand kom paa weyen, tha døde hand paa then same Helle som hand vor fød paa, och heder same helle Haagen helle endnu ij dag. Ther døden skyndede seg medt hannom, da sende hand bud till Harald graafelder, koning Erichs sønner, att de schulle anamme rigitt epher hannom, epherdi hand haffde ingen søn epher seg, och bleff førd nord till Seim norden for Bergen och lagdt ij en hou som endnu ær till syne.

Kong Haagen Adelstein bleff saa saare harmedt att ther grede offuer hannom venner och wuenner, och sagde att aldrig for Norrige saadan ein konge igen. Kong Haagen Adelstein wor gladuer, ydmyg, welltalendis, forstandig och lagde stor flid po lagh och retth, hand lodt settie Guletings lagh, epher Torleff spagis raadt, och Frostetings lagh epher Siurd jarls raadt. Men Halfdan suarte, koning Harald haarfagers fader, haffde før sett Eidzuoldz lagh.

Konning *Harald graafelder* medt sine brødre toge landitt ind epher koning Haagen Adelsteins død. Da wore these høffdinge ij landit, Trygge Olaffson ij Wigene och Gudrød Biørnson po Westfolden, och Siurd Ladejarll ij Trondheim, och bleffue the saa fordragne att the skulle beholle theris len huer for seg som the haffde aff koning Haagen Adelstein, och koning Harald graafelder met sine brødre then største part mitt ij landitt.

Drottning Gunnilde sagde till sine sønner: Huorledis wille ij handle om Trondhiems len, ij bere konge naffn och haffue liidet aff riget, endog att Trygge och Gudrøder haffue nogit aff landit, thet ere the fødte till aff kongelig slecht. Men thett ij lade Siurd jarl tage the len ij fraa eder, thett staar eder ille, thi eders foreldre wilde icke saadant liide. Epher saadan tilskyndelse tha bestilledt the theris anslag med Griadgard jarll, Siurd jarlls broder, saa att the komme wforuarendis till Siurd jarll och brende hannem inde mett all sitt folch.

Haaken jarll Siurdson fick spurt sin faders død. Da forsamlett hand sine venner och tog ind all Trondelagen som hans fader Siurd jarll tilforn haffde, och mett macht holtt thett wthi trij aar, saa att koning Harald graafelder fich inthett ther

Tha begynthe koning Harald graafelder och vilde endelig tuinge rigit vnder seg, och seglede suder for Wigen, och komme wforuarendis paa Trygge Olaffson och Gudrød Biørnson, och sloge them baade som the saade iblant sine venner. Der epther gjorde han sin ferd till Trondhiem.

Ther Haakon jarll fick the tidende, och spurde att koning Harallder graafelder wor hannem for sterk, tha rymde Haakon jarll suder till Sundmør och siden till Danmarck till koning Harald Gormsøn. Da wor Gullharell Knudsøn, koning Harald Gormsons brodersøn, ny kommen heim aff kriigen, och haffde wundit store peninge po reisen. Der epther komme Haakon jarll och Gullharel ij stor wenschaff medt huer andre, och klagede Gullharel paa att Haralld Gormson icke wille vnde hannem nogit aff rigit medt seg epther sin fader, och bad hand Haakon jarll att raade seg thett ther vdinden. Haaken jarll raadde saa ther vdi (endogh icke paa hans beste), att Harald Gormsøn skulde flii Gullharell Norrige, och saa kunde hand beholle Danmarch ij fred for hannem. Daa bleff kong Harald graafelld forskreffuen att han skulle komme till Haralld Gormson wdi Judland.

Konning Harald graafeld gjorde seg rede och segled till Judland medt thu skib, och kom till Hallse ij Limfiord. Der kom hannom emodt Gullharel medt IX schib. Der fald koning Harald graafelder medt then største part aff sitt folch. Han wor konge ij XV aar.

Tha sagde Haaken jarll till Harald Gormson: Vil thu nu tro Gullharel att hand bliffuer dig tro. Hand haffuer nu vundit Norrige vnder seg, och hafuer hand nu mere macht till att staa deg emodt endt hand haffde tillforn. Will thu tillstede thett att ieg maa slaa Gullharell och winde Norrige wnder deg, da will ieg were din tienere och holde landet paa thine wegne, och saa esthu tha ytherme konge end thin fader war, att thu raader faar thu konge riger.

Der epther for Haaken jarll till Hallse och fandt ther Gullharel, der droge the tillhobe och slogist. Da fick Haakon jarll seger, och Gullharel bleff fangen, och Haaken jarll lodt hannem henge. Siden blef Haaken jarll forlicht medt Harald Gormson och drog till Norrige och tog landett vnder seg, och regeridt thett well och fredeligh, indtill saa lenge att the kemper aff Julin wthi Lantewenden komme wthi Norrige, och ær ther mange store mandomelige och wnderlige gerninger

Håkon jarll seiger och bleffue the ther meste parten slagne. Epther thenne seiger bleff Haakon jarll wiide berømppt, saa att ingen torde sette seg op modt hannem.

Wthi thenne medell tiid der Haakon jarll regeredt vthi Trondheim, da regeritt Harald grensche wdi sydlanden, wid Opslo, och drog till Suerrige till drotning Sigrid (som siden fick Suen tiugescheg) till ett werdscaff till gest. Da faltt ther nogre ord ij druckenskaff aff hannom, saa att drotningen bleff fortørnitt, der bleff hand inne brent om natten epther adt medt alt sitt folck. Ther medt ær hans historie till ænde.

Den tiid att Trygge Olaffson wor slagen aff koning Harald graafeld, som før ær rørt, da rymde hans drotning medt Olaff Tryggeson sin søn till Rysland och føddis ther op hos kongen, och kom seg ij stor hyllest saa att hand bleff ein regenther wthi landit.

Der epther drog hand aff Rysland och till Burislav konning wthi Wenden (och wor Olaff Tryggeson ij thett slag medt keyser Otto, som stod for Danewerch, och Haakon jarll po then anden siide met kongen ij Danmarck), och siiden drog till Engeland och till Jrland, røffuidt och brandschattid landit huor hand for fram, och forhuerfuit seg gull och penninge, och fick siden kongens dotter aff Jrland till echte, och bleff wthi Jrland indtill saa lenge att handtt fich tidende aff Norrige att Haakon jarll raadde tha eine for Norrige. Tha samlede hand folch mest hand kunde och drog till Norrige medt fem schiff och kom till landz wid Mønsterhaffn. Och da wor landitt alt heidit, och drog saa hastelighen langs landet norder till Trondheim saa att ther gick ingen bud for hannom. Haakon jarll wor tha wthi gestebud ij Guledalen po Medelhus, och haffde hand nogen tiid tillforn tagett ein mandz kone modt hendis willie, och fick ther fore stor wlydighedt aff almogen. Dette fich Olaff Tryggeson wiide och søchte ind adt fiorden. Ther Haakon jarll forstod att fremmid høffding wor kommen ij landet, och hand war ij almogens wrede, da rymde hand sielff anden medt ein sin suen, hed Tormod karcher, och krobe baade wnder ein stein (och heder same stein en nu ij dag jarllens helle). Ther soffnede Haakon jarll. Da greb Tormod karcher ein kniff och skar hans strube sønder och hug siden hoffuid aff hannom, och førde thett till Olaf Tryggeson, och menthe ther medt att komme seg ij stor ære hos kongen. Ther Olaff Tryggeson forstod huorledis hand haffde suezitt sin herre, da

lodt han strax ij alle theris neruerelse hugge hans hoffuit aff hannom, och bleff tha Hokon jarll saa ilde haditt aff menighe mandt, saa att ingen motte neffne hans nafn anderledis end then onde jarll, och wor thett ordsproch lenge siden ij Norrige. End thett ær att sige fra Haakon jarll, hand haffde mange gode wilkor till att vere høffding. Hand wor født aff kongelig slechtt, hand wor ein saare wiss mand, och stadelig ij all sin adferd. Hand vor ein offuer maade dierff krigsmand, och lychsalig ij alle sine anslag imod sine fiender. Men att gud vilde saa nedlegge then store affguderu och wildfarelse ij landit och hielpe landitt till theris siels salighedt, thett vor orsagen till hans dødt.

Oluff Tryggeson bleff tagen till konningh offuer alt Norrige, och vilde then menige mand inthett andett høre end att Oluff Tryggeson skulle were einwaldig konning offuer Norrige. Tha rymde aff landitt Erich jarll och Suen jarll, Haakon jarls sønner, till Suerrige.

Konning Oluff Tryggeson begynthe strax att lade biude offuer alt Norrige att the skulle alle tage wid dob och christendom, huilken icke wilde thett giøre, da skulle the straffis wid theris liff och godz fortabelse och rømme landett. Epther thenne strenge befalling bekom hand thett saa widt att landitt bleff christed alle steder som hand drog frem, och ther all Trondelagen wor christedtz, da lodt hand fundere Trondheims by aff grundwollen, och gaff alle som bygge wilde, jorder och tuffther, och lodtt giøre konges gaarden der strax hos.

Konning Oluff Tryggeson haffde sine ammesather till drotning Sigrid wdi Suerrige som kalledis storraadig, som siden fich Suen tiuffuescheg, att hun skulle møthe wid Kongelle om waaren och endelig beslutthe om thett gifftermaall thennom emellom. Da gaff koning Oluff Tryggeson thett fore, att ther som hun wille lade seg christne, tha skulle thett were giort thennom ij mellom. Da suarid drotningen: Jeg will icke aflade then tro som ieg och mine foreldre haffue hafft her till, men haff thu thin tro som deg lyster. Da vreddis kongen och slog till drotningen medt ein hansche och sagde: Icke will ieg haffue ein heiden hund ij min seng. Och ther medt wreddis drotningen, och stod op och gich sin veigh och sagde: Thette slag motte well bliffue thin død ner thett kand sche. Men Saxo schriffuer att ther skulle legitt ett brede mellom skibene, och ther hun gick fraa hannom, da skulle kongen bestillett saa att nogle skudde drotningen aff breditt,

Der ephther bleff drotning Sigrīd giff̃t till Danmarch till Suen tiuffuescheg, och bleff ther med giort etth stortt forbunt mellom hendis søn koning Oluff fonsche och the brødre Erich og Suen jarller Haakonsønner som rømp̃t haffde aff Norrige for koning Oluf Tryggeson.

Burislav konge aff Wenden fich Tyre Harallsdotter, Suen tiuffueschegs syster, emodt hendis wilge och samtycke (thi hand vor heiden och gammel), och bleff hun dog sent till Wenttland, och hun haffde sin fostefader medt seg som hedt Attzer. Da hun thitt kom, lod hun seg inthett teckis huercken om kongen eller nogen dell, anthen madt eller dricke, och thett stod saa hen ij otte dage. Da fick hun till raad och beuilgett sin fostefader Attzer, att the staale segh hemelig aff landitt, och komme ingenstedz frem som de bleffue kende for end dhe komme till Norrige till konning Oluff Tryggeson. Och ther hand kende hende och wiste hendes slecht, da tenchte hand: Jeg kan icke faa høgre giffthermaall, och der med gaff hun seg wnder hans willge, och bad hannom for seg, och gjorde sitt brøllup med Tyre om høsten ij Trondhiem. Och ther ephther taledē Tyre drotning alltiid med kong Oluff Tryggeson om thett hende burde att haffue ij Wentland aff kong Burislav, och sagde att koning Burislav och hand vore saa gode venner att hand skulle inthet nechte hannom dett hende burde. Ephther saadan fortalen tha gjorde koning Oluff Tryggeson sig rede med LX store schib och drogh saa weyen neder adt landit och samblit folck.

Drotning Sigrīd kom ihug then forsmeelse henne wor skedtt aff konning Oluff Tryggeson tillforn, och raadde till att koning Suen tiuffuescheg skulle weddergiøre thett, och sagde thett ær orsage noch till att krige medt hannom, hand haffuer tagitt thin søster seg till drotning emodt din viliie, thett hoffmod haffuer icke thine foreldre leditt ij nogen maade. Medt saadanne ord opuachte hun koning Suen tiuffuescheg att han lodt forschriffue till kong Oluff fonsche aff Suerrige och Erich jarll, att the skulle komme med all macht till Danmarch, thi konning Oluff Tryggeson wilde drage om sommeren till Lantewenden, da wilde the møte hannem.

Konning Oluff fonsche aff Suerrige och Erich jarll komme medt all theris macht till Danmarch som bestillet wor. Da wor koning Oluff Tryggeson seglid omkring thennom øster till Lantewenden. Da gjorde koning Suen tiuffuescheg

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
seg rede, och segled øster vnder Lantewenden och laa wdi ein haffn som Suold
hed, rett vthi weien for thennom, om thet ær Gripssvold ved iegh icke.

Konning Oluff Tryggeson haffde bestilledt sin tingeste medt koning Burislav, saa att thett bleff wenligt ofuertalit thennom emellom, och led flux paa aarid at alle schyndede och villde heim. Then wor gladiste som først kom till segls, och seglede huer for seg saa att kongen haffde icke vden XI schib medt seg, di de smaa schib led mere wdi stille weder end the store schib. Och da seglede Seguald jarll medt koning Oluff Tryggeson, och wiste Seguald well att koning Suen tiuffuescheg laa vdi veien for thennom, och bad han koning Oluff Tryggeson segle ephther seg, thi han wor vell kunnocth. Da seglede koning Oluff Tryggeson ephther hannom med XI schib. Men the andre schib seglede wden for hafledz.

Da Seguald jarll kom modt Suoldz hafn, strech han sitt segell och rodde till haffnen. Disligist och kong Oluff Tryggeson. Der de komme vnder haffnen, finge the se att ther laa fiender fore. Tha raade the att han skulle icke legge till att slas medt thennom, thi hand hafde liidett folck hos seg. Konning Oluff Tryggeson suarid: Jeg haffuer alldrig flyd for nogen her till, icke will ieg eller nu, gud maa raade baade for liiff och lycke. Och ther medt bad hand legge till. Koning Suen tiuffuescheg lagde sitt skib emodt koning Oluff Tryggeson paa then ene side och kong Oluff fonsche paa then anden siide.

Der bleff eitt hartt slagh wthi thett første. Da motte koning Suen tiuffuescheg och koning Oluff fonsche legge aff medt theris schib. Ij thett kom Erich jarll med sitt schib och lagde till kong Oluff Tryggeson. Da sagde hand: Her faa wij en hard modtstandere, thi thett ær norsche mend som wii. Och bleff tha ett stortt mandfall aff the norsche.

Da stoed Einar tambescher, then beste schytter ij Norrige werid haffuer, och bende sin boge, ij thett schød ein anden ein piill vdi ryggen paa hans boghe, och brast thett saa høggt att kong Oluff Tryggeson thett hørde, och spurde huad thett brasth. Einar suarede hannem: Norrigis rige wdaff thine hender. Kongen suarede: Bedre kand end till hande berast. Och ephther lang wederatthe, tha fich the offuerhanden, och bleffue ther mesteparten slagne, och somme løbe for bord. Konning Oluff Tryggeson spranch for bord ij sitt fulle tygh och lodt sit liiff ther medt.

Ephther thette slag bytthe the Norrige imellom seg koning Suen tiuffuescheg,

koning Oluff fonsche och Erich jarll. Da fick kong Suen tiuffuescheg all Wigen, Rommerige och Heidmarcken. Koning Oluff fonsche fich Sudmør och Nordmør, Rumsdall och then sødre part till Suinesund. [Erich jarll fich all Trondelagen (och) Halogeland. Erich och Suen jarller toge viid christendomen wdi Danmarch, dog lode dhe huer holde om troen epher som huer willde then stund the raadde landit. [Therefore bleff troen snart forkastit hos meste parthenn, men gammell landzlogh holde the vell emeden the raadde landit. Dog raadde Erich jarll mest wthi landit, thi han vor dueligere, och regerid Norrige wdi XII aar med sin broder Suen jarll, och drogh siden till Engeland medt stor machtt till Knudt Harallsøn, och war medt ij thett slag ther Lunden bleff offuerfalldit.

Nogen stund der epher lodt hand skere sin drøbell och bleff hand død aff thett blodløb. Der hand drog aff landett, da sette hand sin søn Haakon jarll att regere landett wdi sin stedd, och da wor han XVII aar gammell. Och regerid hand Norrige med sin faderbroder Suen jarll vdi thu aar fredeligen ther epher till Oluff Haraldson digre kom aff Engeland.

Oluf Haraldson digre bleff opfød hos sin steff-fader Siurd syr till han bleff XII aar gammel, och bleff strax wdferdit till siøs medt ein duelig krigsmand som hed Rane then widfarendis, att forsøge sin mandom, som tha wor sed ij landett, thi att allt Norrige var tha delt emellom koning Suen tiuffuescheg, koning Oluff fonsche och Erich och Suen jarler, som for er rørtt, saa att hand icke kunde komme till nogen regemente epher sin fader, och begynte først att røffue och tage paa the suenske, forti att hans fader vor ther slagen, tesligeste ij Østersøen, Gulland och Øland, huor hand kunde, och brende och brandskattitt hand alle wegne saa att han bleff wide berømt for en krigsmand, och bleff hannom giffuit konnings naffn, endog hand haffde inthett aff landett.

Der epher drog hand wthi Vestersøen och war wdi Engeland ij then krieg emellom konning Adelrod och konning Knud Harallson ij Danmarck, som kalledis den rige, och war wthi trij aar ij stor ære hoes konning Adellrod indtill hand døde, och ther epher war han nogen stund wdi Normandi med konning Adellrods sønner, som hede Ettmund och Eduard. Der forbunde de seg till hobe med koning Knud Haralson ij Danmarck och droge ij Engeland medt eitt stort tall folck. Dog bleffue the affslagne saa att koning Knud Harallson behollt

Engeland, och konning Adellrods sønner motte rømme landit igen. Thett ær nock om hans krii wden landz for han kom till Norrige igen.

Der Oluff Haralson digre forstod att Erich jarll war død ij Engeland, och Norrige var da wnder saa mange høffdinge schifft, som for ær rørt, da gjorde han seg rede medt thu schib, och wdualde seg the dueligste krigs folck aff Engeland der paa, och drog till Norrige och komme vnder landit ind for Stad, och seglede siden søder till Wlffuesundt. Der finge the tidende att Haakon jarll Erichson waar paa veyen och willde drage nord ij landett. Da seglede Oluff Haraldson digre søder ij Sandunge sund. Ij thett samme kom Haakon jarll synden till och lagde till sunditt, der møttis the. Haakon jarll spranch for bord, och bleff fangen paa sundett och leidtt for kongen. Och war Haakon jarll then deyligste mand ther kunde were. Da sagde kongen: Santh ær thett som sagt ær, att ij fiender ære saa deylige och mandelige mend som vere kunde, men eders lycke haffuer nu ænde. Da suarede Haakon jarll: Jngen wlycke hafuer end sched meg, thett haffuer offte før veridtt skedt emellom wore fiender, att stundom hafuer then ene och stundom then anden offuerhanden, saa kand end nu sche. Tha sagde Oluff Haralson digre: Thett kan ske att thu skall aldrig faa huerken seiger eller lycke her ij landett epher thenne dagh. Och der med motte han suerge en eid att han alldrig skulle kende seg nogen egn till Norrige, icke heller føre nogen krii paa Norrige emod hannom, och ther med rømde hand landit, och for till koning Knud sin morbroder ij Engeland, och bleff ther well vndfangen.

Oluff Haralson digre drog der fraa till Oplanden till sin steffader koning Siurd syr. Medt hans hielp bleff hand tagen till konge offuer all Oplanden och fick stor anhang aff alle the edlinger vdi landett wor, forthi han wor rett kommen till landett epher koning Haralld haarfagers lagh.

Der epher samlede Suen jarll och Einar tambescher all then macht aff Trondelagen och droge langs landene syder och samlede folck huor te fore fram. Och kom Elling Schialgson paa Sole till dem och hans sønner medt megitt folck aff Jederen, och droge øster med landit till Bronlagnes. Oluff kong Haraldson drog folch tillsamen aff Gudbrandsdalen, Heidmarchen och all Oplanden. Der wor ochsaa med hannom koning Siurd syr hans steffader med all sin macht, och droge wdt till søes till Tonsberg och redde sig der till schiff. Da haffde de tidende aff huer andre, och lagde imodt huer andre, Oluff Haraldson och Suen jarll.

Jarlen haffde mere folch och smerre schib. Oluff Haralson haffde dueligt folch och wore offte brugede ij kriig, och fich hand therfore offuerhanden. Och Suen jarll och Einar tambescher motte rømme landit och droge till Suerrige till konning Oluff fonsche. Och bleff Suen jarll der død same høst ij Suerrige. Men Einar tambescher och Elling Schiælgson och andre landemendt droge heim till theris eigit som icke wilde forgøre theris odall.

Der epther drog Oluff Haralldson digre langs landene nord till Trondheim och gick allt landitt hannom till hande, och bleff till konge tagen offuer allt landit, och bleff sidendis ij Trondheim om vinteren, och bygde op kongsgaarden och reiste der Clemetz kirche som ther endnu staar. Han lodt bygge och forbedre Trondhiems by som da wor affbrent. Konning Oluff Haralldson digre lodt da wdtbiude offuer allt landit att the schulde lade seg christne, och sette landzlogen epther som koning Haagen Adelstein haffde begyntt, och sette christenretten med biscop Grimkells raad och samtycke, och bød saa strengelig att holldis skulle aff [høg och laag, riig och fattig, schulle gaa eins offuer medt liiff och godz, huilken ther imodt brødt.

Der Rørich koning med andre høffdinge aff Heidmarchen forstod att koning Oluff Haralldson digre lod saa strengelig biude christendomen offuer allt landitt, da forbunde dhe seg emod hannom po ny igen. Da drog koning Oluff Haralldson digre emod dem och kom wforuarendis paa dem paa Ringisaager och greb dennom alle dher. Da lodt hand stinge øgen wd po Rørich koning. Men Gudrøder koning aff Gudbrandsdallen lod handt skere tungen aff munden. Men dhe andre motte rømme landitt och komme alldrig igen. Rørich koning fulde koning Oluff Haralldson alltiid huor hand for, thi hand hørde hannom nær till.

Dett schede att paa wor Herris himmelferris dag, dha wore baade kongerne ij kircken, och stod Rørich koning nest hos konning Oluff Haralldson. Ij thett daa slog Rørich koning till kong Oluff Haraldson medt ein kniff och offuerslog hannom saa att han bleff icke saar. Koning Oluff spranch aff stolen. Hand slog anden gang till hannom och slog saa miste och sagde: Flyr du for ein blind mand? Daa bleff hand fangen och sendt till Jsland, der bleff hand død och ligger ther begraffuen, och ær hand den einiste konning som ij Jsland ær begrafuen.

Konning Oluff fonsche ij Suerrige fortrød att konning Oluff Haraldson haffde saa tuingitt Norrige vnder seg som hannem var till dellt, och bleff therfore ein

wfred emellom Suerrige och Norrige saa att huer lagde øde for en anden, huad dhe mest kunde offuerkomme. Da klagede bønderne paa baade siider then store schade som thennom schede formedelst then wfred, och begerede att the motthe nyde fred och søge huer andre om theris nering, thi the kunde icke misse huer andre. Der bleff da handlitt till fredz igen ett forbunt medt saadanne willkor, att koning Oluff Harallson fick Astrid kong Oluff fonschis syster till drottning. Och ther koning Oluff Harallson och koning Oluff fonsche aff Suerrige wore forenthe, och fred wor landene emellom, da drog kong Oluff Haralldson omkring allt landitt och randsagitt huorledis de hulle christendommen, och straffit strengeligen offuer thennom som icke hullde huad hand paabødett haffde, saa att mange rømde landett siden dhe icke motte sielffue raade. Och bleff ther fore tuedrachtt wthi landitt saa att ther rømde manghe yppermend till Engeland till koning Knud then rige, och klagede att ingen motte nyde sin frellse ij landitt for koning Oluff Haralldson, och menthe att the wille eller were vnder Danmarchs konning, som the haffde før weritt, paa thett att the motte tisheller raade thennom sielffue. Epther saadanne raadslag tha sende koning Knud then rige sine ambesaatther till Norrige och var begerendis att koning Oluff Haralldson skulle komme till hannom och tage landett aff hannem ij forlening och gellde seg schatt ther aff som jarlene plegede tillforn att giffue ther aff, och sagde att Norrige war hannom arff fallett till epther sin fader kong Suen tiuffuescheg.

Konning Oluff Harallson suaride ambesatherne saa, att Gorm koning then gamble wor konning offuer Danmarch alleniste och welldig noch. Men the andre konninger Harald Gormson, Suen Harallson tiuffuescheg haffue thett mere medt wold end medt rette fult Norriges rige ifra mine forelldre wdi nogle aar. Och will jeg nu werrie mitt fedrene rige for hannom med schiold och spiud saa lenge mitt liiff ær, och alldrig schall ieg giffue koning Knud eller nogen anden schatt ther aff. Och ther met fore ambesaatherne heim och sagde koning Knud suar igen paa sine ærinde. Konning Knud then riige bleff fortørnid aff these suar, och sagde att koning Oluff Harallson skulle well fornemme att han skall haffue saa mange raad behoff som hand haffuer sideben end før hand tror.

Epther thenne fornevnde handell kom ther rychte aff Engeland att koning Knud then rige samblid ein stor hob folck och wille drage till Danmarch wdi foraarid. Da lodt koning Oluff Haraldson strax sine ambesaather drage till

konning Amund ij Suerrige, och lodt hannom forstaa att koning Knud then rige haffde ij sinne att wille tuinge Norrige wnder seg, och ther som thett saa schede, da lodt hand seg icke nøye wden hand finge Suerrige till medt. Therefore war thett raadeligt atthe forbunde seg till hobe imod koning Knud, huilckitt the och gjorde. Then same sommer ther epther drog kong Knud till Engeland igen och sette Horde Knud sin søn och med hannom Wlff jarll sin syster søn (Wlfs fader var Torgylls sprakeleg) till att weriie landett for wfred.

Der koning Knud then rige war faren till Engelland, kom ther wenighed imellom koning Oluff Harallson och the fire bødre, som wore Torberg Arneson, Find Arneson, Kalf Arneson paa Egge och Arne Arneson. De wore the ypperste medt Elling Schialgson po Sole som wore ij Norrige then tiidt.

Thett begaff seg att koning Oluff Harallson haffde lyst Torberg Arnesøn vdsleg och fredløs for han holt Stein Schaffteson hos seg emod kongens wilge, som och war fredløs. Da forsamledt the brødre seg och droge till Trondheim och lagde seg medt theris folck wid Agdenes. Tha for Find och Arne først till kongen och bød bod for Torberg Arneson och Stein Schoffteson, att the motthe beholle liif och lemmer, men sielff raade huor stor boden schulle were. Da suared koning Oluff wredelig och sagde: Meg tyckis att ij komme saa stercke att ij wille sielffue raade hallfft medt megh. Men ieg haffuer icke formaait saadant aff eder brøderne. Heller tror ieg att Elling paa Sole haffuer veritt aarsage her till. Da suared Find Arneson: Ther som ij icke wille tage thennom till fred som vij nu biude, tha wille vij alle fare till kong Knud then riige mett alt thette folck wij haffue. Daa saagh kongen paa hannom och sagde: J brødre schulle suerge meg ein eid att ij schulle were meg huld och tro, følge meg inden landtz och wthen, och icke schiliies ved meg wthen min villiie, och ij schulle icke dølliie thett for meg om ij vithe att ther ær suig eller forrederij paa min halls for rigitt. Da ginge fram Torberg, Find och Arne Arnesønner och suore kongen then eid. Men Kalff Arneson och Elling Skielgson willde icke suergiie, men huer drog heim till sitt. Men Find Arneson bleff alltiid hos kongen som hans ypperste raadgiffuere.

[Naagen stund ther epther lodt konning Oluff Haraldson wdbiude ledingen offuer allt Norrige, medt all macht hand kunde afstedkomme. Torder hund ij Barkø hand gjorde seg rede epther same bud med all machtt. Der floden wor rede, da tøffuede Torder hund nogen stund, och seglede epther och lagde till søs

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
och seglede till Engeland till koning Knud, och sagde hannom visse tidende fraa konning Oluff Haralldson. Men koning Oluff Haraldson drog langs landene och samlede folch. Ther hand kom synder for Jederen, da vor Elling Schiælgson dragen till koning Knud med fem schib, och war alle landz høffdingene medt hannom, wden the som for haffde rømppt till koning Knud. Men Einar tambescher bleff hiemme till sitt eigett, thi hand haffde ingen leen aff kongen. Da drog konning Oluff Haralldson till Sieland, och koning Amund ij Suerrige drog ij Schone, røfuid och brende allt thett the offuerkomme som icke vilde gaa thennom till hande. Knud then horde och Wlff jarll Torgylls spregeleg son haffde da rømppt till Jutland och samlede der folch att weriie landitt for the norske, thi att Knud then horde haffde ladit tagitt seg till konge saa gott som mod sin faders willie, ther till hialp Wlf jarll och Emmunne drotning. Konning Knud den rige haffde faat wisse tidende att koning Oluff Haralldson haffde samlett megitt folch och wor paa veyen till Danmarch. Da lodt hand och berede ein stor skips hær och gjorde Haakon jarll till ein høffuismand for folchet nest seg, och seglede aff Engeland och komme med beholden reyse till Danmarch ij Limfiord, ther som Knud then horde och Wlff jarll laage faare medt stor forsambling aff landsfolckit. Der bleffue the mistrøstige, och menthe att koning Knud then rige vilde heffne thett som the haffde seg foretagitt. Dog formedels drottningens bøn skyld da gaff han thennom venschaff. Och saa gjorde the rede medt all machtt, och følged kong Knud then rige och lagde till Øresund.

Der konning Oluff Haralldson oc koning Amund Oluffson spurde att koning Knud then rige wor kommen aff Engeland medt ein woffueruindelig heer, da seglede the østher medt Schonelandt, och røffuid och brende huor the fore frem och komme østher till aaen Hellge, och finge wisse tidende att koning Knud then rige drog epther dennom. Der the laaghe wid aaen Hellge nogle daghe, da tog koning Oluff Haralldson ein stor hob folck medt seg, och gick offuer schoffuen till vanditt som aaen løber aff, och lodt hugge stoer wed wdi aaer munden, och fylthe op osen medt stein, torff och grioth, saa att the stefnde wattnidt saa høgtt att thett gich offuer all marcken, och lodt graffue mange smaa aaer wdi thett store wand. Ther konning Knud then rige fich spørriie till theris ferd, dha drog hand medt all sin herr till thennom. Der kong Amund Oluffson saag att koning Knud then rige kom medtt offliande herr, da lagde hand wdaff haffnen och litt øssther medt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
landitt, och gjorde seg rede med alle sine schib som han wille giffue och tage,
och sende saa bud till koning Oluff Harallson att koning Knud war kommen. Dha
lodt han vpbryde dammen. Men koning Knud then rige lagde ind ij haffnen medt
saa mange schib som rom fich, och laa dog største parten wden fore. Thi hand
wille icke slas modtt quelden. Om morgenen ij lysingen da wor megitt folch
gaaitt paa landitt att bese sig. I thett same kom der saa suartt it wand mett
fossefall och stor wedtt, saa att ther bleff allt thett folch paa landitt war,
thesligeste mange schib bleffue medt folch och allt, wden saa mange som kunde
hugge theris ancker. Men thett store schib som konning Knud then rige vor paa,
dreff for strømen emodt the norsche och suensche schib. Ther the kende schibett,
da lagde de omkring thett medt theris schib och bleff ther eitt hartt slag aff. I
thett kom Wlff jarll spregelegson medt sitt schib och lagde mandelig tillhobe.
Der de saage att theris macht icke kunde staa koning Knud emodt, da lodt
konning Oluff Harallsøn sende sine schib till Kalmaren medt huis andit hand
icke kunde faa med sig, och drog sielf offuer land op igennem Smaalandene och
saa til Westergylland och therfra ind ij Wiggen och saa nord till Sarpsborg, och
lodt ther rede till winthersede. Da gaff hand alle rigens høffdinge heimloff wden
Torberg, Find och Arne Arnesønner, thennom hollt hand ij største ære hos sig.
Der koning Knud then riige spurde att kong Oluff Harallson wor dragen till
Norrige landwegen igennem Suerrige, da gaff handtt Elling Schælgson orloff att
drage till Norrige, och fich hannom megitt gull och sølff att beuilge folchitt sig till
tieniste. Der konning Oluff Harallson haffde werid ij Sarpsborg till offuer jull, tha
bleff hannom wnderuist att Torder Olluisøn haffde tagitt penninge aff koning
Knud. Da drog hand till hannom och lodt hannom affliffue. For thenne gerning
bleff hand saa saare hatid aff all hans slecht. Torder Olluisøn wor Kallff Arnesøns
steffson, och Torder hund ij Biørckø wor hans moderbroder. Epther thette blef
folchitt saa gaat som oprørisch wthi landett, saa att konning Oluff Harallson
fornam att hand ingen troschab haffde aff indbyggerne.

Konning Knud then rige drog till Norrige medt einn suar schibs herr thett
same aar, och tog all landett ind, och wende icke før end ij Trondheim. Och der
blef hand till konge tagen offuer allt Norrige. Och gaff hand Håkon jarll sin
søstersøn allt regementidtt ther offuer. Och Knud then horde sin søn gaff hand
Danmarchs rige. Och der Haakon jarll kom ij regementedt ij Norrige, da gjorde

Ther eptther att konning Knudt then rige wor seglet nord omkring till Trondheim, da komme the østen till som wore senth eptther schibene ij Kalmarenn, som ther wore opsette, och lagde ind till Opslo. Och laage ther saa lenge att koning Knud then rige war faren till Danmarch igen, och haffde hand dhaa faait allt Norrige wnder sig forwthen suerdslagh.

Der konning Oluff Harallson fich spurt att kong Knud then rige wor dragen nedt igen, da giorde hand seg rede medt thett folch hand kunde faa och drog langs lande norder adt. Der hand kom omkring Jederen, da kom hannom Elling Schiælgson emodt medt mange schib. Der hand kende koning Oluff Harallsons schib, da giorde hand segell och seglede ifraa floden medt ein snecke. Der hand naadde hannom ij Bucknesund, dha lagde the sammen, och bleff ther eitt stort mandfall paa baade siider. Eptherdi att Elling Schiælgson worr medt eitt schib och the andre mett mange schib, tha bleff ther slagitt allesamen paa schibitt wthen Elling Schiælgson. Hand weriede seg saa mandelig att ingen wiste att sige aff att ein mand haffde saa lenge staait, och wilde huercken fly eller begere fredtt.

Da sagde koning Oluff Harallsøn: Willt thu haffue fred Ellinge? Hand sagde: Ja, och lagde saa ned sitt suerd och schiolden. I thett da støtte koning Oluff Harallsøn hannom ij kinnen medt øxehørnid och sagde: Merche schall ieg din gudz forreder. I thett samme da sprang Aslach fittieschall frem och hög ij Ellings hoffuid mett ein øxe saa att han størtedt død ned. Da sagde kong Oluff Harallson: Du høgst som ein arm mand, nu høgstu Norrige aff mine hender. Da suared Aslach: Jeg menthe, herre, att ieg haffuer huggitt rigitt till deg och icke efraa. I thett kom schibsfloden all eptther och funne Elling liggendis død po marchen, och the som eptther komme, anammitt ligitt och førde thett till Sole och lodt thett sømeligen begraffue.

Der eptther drog kong Oluff Harallson langs landene norder om Stad. Der fich hand tidende att [Haakon jarll och Einar tambescher komme norden till medt eitt stortt tall folch. Da rømde hand ind ij Thodefiord po Sundmør, och haffde hand med seg Astrid sin drottning och sin dotter Wlluille, thesligiste sin søn Magnus, som siden bleff konge offuer Danmarch och Norrige, och reiste ther fraa till fiels, och kom fram till Einebu po Lessiom, der fraa till Gudbrandzdalen, och saa till Heidmarchen, och theden fraa till Wermeland, och vdt till søes till

Nercke. Der tøffuid hand till foraarid, och drog saa der fraa wdi Rysland till Jarleff konning, som otte Astrid drottnings systher som hed Ingeborg, och bleff ther nogle aar, och haffde dog stor attraa till rigett igen. Kallff Arneson och Biørn stallere finge forloff att drage till bage igen ij landett. Men Torberg, Find och Arne Arnesønner the fulde koning Oluff Haralsøn ij Rysland och bleffue ther alltiidt hoes kongen till hand drog ij landett igen. Men Kalff Arnesøn gaff seg till Håkon jarll och bleff ein regenther nest hannom wthi Norrige, men Biørn stallere for heim till sitt eigett och sadt ther stille och haffde ingen forlening wthi landett.

Den same sommer epther drog Haakon jarll till Engeland att hente sin festemø, och bleff seint rede och løb aff om høsten till Norrige. Ther bleff hand medt mand och all saa att ther spurdis alldrigh till thennom.

Den tiid att Biørn stallere fich spurtt the tidende att Haakon jarll wor forgaaen, da redde hand segh till och drog hastelig aff Norrige och till Rysland, och sagde konning Oluff Harallson att Haakon jarll wor bleffuen och landett wor høffdinge løst, och sagde att Norrige stod thaa lettelig till att tuinge wnder hannom. Och da gjorde koning Oluff Harallsøn sig rede och steg ij sine schib, och kom frem ij Gylland, och koning Amund aff Suerrige, hans suoger, kom hannom till hielp medt eitt stor tall folch. Thesligiste kom hannom till hielp Harald Siurdsøn, konning Oluff Harallsons halfbroder, mett all den hielp hand kunde affstedkom me, och da wor han XV aar gammell. Och ther kom hannom och till hielp Dager Ringsøn, som och wor kommen aff konge slechtt ij Norrige, medt XII^C mend well webned, och tillforne haffde koning Oluff Harallson samlet XII^C mend vdi Suerige. Der kom och till tho duelig kemper, then ene hed Thorer gausche, then anden hedt Affuer fasthe, medt XXX andre kemper som wore tidtt brugede ij kriig. Mett thette folch drog hand igennem Jampteland [och westher offuer Kølen, och theden wdtt till Staff. Der fich hand spurtt sandelig huor handtt monne møde fienderne. Der besaa hand sitt folch, da haffde hand tre tusinde folch, wel webnidt, som tha wor sedt wdi landett. Daa schickitt konning Oluff Harallsøn sitt folch wdi ordning, saa att kongens baner schulle fare mitt wdi hoben medt hans eigitt krigsfolch, men Dager Ringsøns baner paa then høgre siide medt sitt folch. Men paa then wenstre side schulle were thett trediiie merche medt thett folch aff Suerrige, paa thett att huer landz folch kunde kende best huer andre, och thett war theris løsen: Fram Christi mend, korsmend och

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
kongens mend. Da droge dhe hasteligen till dhe komme wdt till Stickelstad, och ther møtte thennem then forsambling aff bønderne. Da sagde koning Oluff Harallson: Endog att bønderne ere fast flere end wij, da lader os staa mandelig, thi gud hielper den som rett haffuer. Torder Folesøn førde kongens mercke. Konning Oluff Harallson haffde ein forgylt hielm paa hoffuedit, ein huid schiold medt eitt forgylt kors, wdi sin hond haffde hand ein kesiaë och eitt bittert suerd wid siiden som hedt Neitther, handfangen wor røed medt gulld, och ein ringe bryniaë.

Nu wille wij see paa then anden siide. Ther Haakon jarll war bleffuen till søes och Norrige wor wthen regenther, som for ær rørt, da haffde dhe høffdinge ij Norrige alle stedz sine bespeiire wde och willde wide om konning Oluff Harallson war till sindz att wille drage ij Norrige igen. Och ther the finge spurtt att kong Oluff Harallson war kommen till Suerrige, da lode the schere op tingbudt offuer allt landett, saa att ther samledis ein suar hob folch till sammen offuer allt landett. Elling Schiælgsons sønner paa Sole droge synder medt landitt, medt all then macht der war for thennom, och wentid att koning Oluff willde [paa then siide drage ind ij landett.

Aslach ij Findøy och Elling paa Gerde droge nord paa medt all then machtt som the finge nord ij fraa sig, thi these haffde loffuid konning Knud then rige att the skulle komme koning Oluff Harallson aff dage, om thett ellers war mueligtt. Och ther the herrer ij Norrige spurde for sanning att koning Oluff Haraldson wilde drage igennem Jampteland offuer Køllen, dha steffnde the till hobe ij Trondhiem ein stor hob folch aff adelen och bønderne, saa att ther war mere end X tusinde mand norden och syden aff landett. Da bleff samtychtt att Kallff Arneson paa Egge, Thorer hund paa Bierchø och Harech paa Tiøtthen schulle raade och were høfuidtmend offuer folchidt. Och huer aff thennom retthed ett baner op medt all then machtt som war nord ij landett. Ryefyllche, Hordeland, Sogn fylche och Fiorde fylche rettidtt thett fierde banner op, och droge saa emodt huer andre widt Stickelstad. Och ther koning Oluff Harallson och Kallff Arneson komme saa ner atthe kende huer andre, da sagde kongen till Kallf: Jeg hafde icke trodt deg der till Kallf, att thu skulde saa møde meg, wij wore io wanner then siiste gangh wij schilldis att paa Sundmør, och ære her tre dine brødre hos mig. Och therefore staa thett theg ille atthu fører affuends schiold imod meg. Kallf

suared: Herre, ieg wor nød till att gjøre fred medt thennom som iegh schulle bo ij landett medt, therfore maa nu huer staa sin lycke, ther som huer ær kommen. Dogh haffde ieg gerne seeth eller att fred haffde werid giord imellom os. Da suaridt Find Arneson: Naar som helst att Kalf min broder suarer allsom best, da tencher hand som verst. I thett same roffthe the paa baade siider. Kongens folch roffthe: Frem frem, christmen, korsmen och kongens mend, paa then anden siide: Frem frem, bonde mend och bummen, och eggede huer andre frem saa fast att ther fell ein stor hob folch paa baade siider. I thette første tillob blefue slagne aff kongens folch Arnliot gellinn, Thorer gausche och Affuer faste medt theris selschab. Dog haffde huer aff them for seg nedlagt tho, thre eller flere. Der kongen saa folch falle saa fast, da bad hand Torder Foleson trede flux frem medt banneridt, och fullde sielf ephther saa mandelig att bønderne reddis och wigede vnden, och hug till Torger paa Quistad tuert paa ansichtidt, att sønder gich hielmen tuertt igenom hoffuedit wid øgnene, och størtidt dødt ned. Da sagde kongen: Jeg wiste thett schulle saa lychtis medt thin wtrohedt. Ij thett same fich Torder Foleson sit banesaar, och sette merchestangen ij jorden och fall ther wnder. Da feell och flere aff kongens gode mend, Torfind och Gittsur gullbraa, och haffde the saa mandelig staaet, att huer aff thennom haffde for sig 3 eller 4 nedlagt. I then wending kom Dagh Ringson medt sin banner och tredde saa mandelig fram att bønderne motte wige. Kallf Arneson och Thorer hund ginge och mandelig fram, och koning Oluff møtthe thennom, och hug kongen till Thorer, och suerdett wille icke bide. Thesligist hug Thorer till kongen igen, och saa schiffthett the nogre hug tillhobe, och bleff Thorer hund saar ij handen. Da sagde kongen till Biørn stallere: Slaa thu then hund, ther bider inthett suerd paa hannom. Da slo Biørn stallere till Thorer hund saa hartt medt ein øxe hammer att hand ragede seg till falls. I thett stach Kallf Arneson till Biørn stallere, och tuertt igenom, saa att hand feell død ned till jorden, och sagde: Saa pleiie wij att veide biørner. Tosten knarresmedt hug till kongen och rampte hannom paa wenstre benett offuen for kneet eitt stort saar. Strax slo Find Arneson Tosten knarresmed ihiell. Wid thett hug studde kongen seg op till ein sten och kastitt suerditt, och holltt sine hender op och bad till gud. I thett same stach Thorer hund till kongen medt eitt spiud, och tog wnder brynien op ij liffuidtt, och i thett same hug och Kallff Arneson till kongen paa wenstre siiden adt hallsen. Thisse

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
trij saar haffde konning Oluff Haralldson digre som hannom dreff till døde. Da kongen wor fallen, tha fæll och mæste parten aff hans folch, for wden Dagh Ringson, hand hollt end da slagitt saa mandelig, och søchte saa hart fram att bønderne rømde for hannom huor hand [frem kom. Da kom Kallff Arneson, Thorer hund och Harrech paa Kiøtten medt theris hob bønderne till wndsetning, och bleffue dhe hannem for stercke och finge de offuerhanden, och Dag Ringson motthe rymme marchen. Da rymde och alle huer som kunde, och war then største partt saar giortt, och somme wore saa mødde och trette atthe icke kunde, icke eller dhe som marchen behollt, kunde nogitt forføllie fienderne for machtløse.

Konning Oluff Haralldson fell paa Stickelstad om onsdagen 4. Calendas Augusti, ther klocken war mellom eitt och tollff, der hand haffde regeridtt Norrige wdi XV aar. [Obiit: 4 Kalendas Augusti feria 4: millesimo: 28: anno a; incarnatione.

Konning Oluff Haralldson, som kalledis then digre, hafde mest sin werellse wdi Trondheim then tiid hand sadt fredelig ij landett, och lodt hand opbygge konningsgaarden och lodt giøre ein stor sall medt dørrer paa baade ender. Kongens sede lodt hand rede mitt paa gullffuidt. Paa then ene siide sath byscop Grimkell, och ther ifraa hans lerde mend. Paa den andre side sath kongens raad. Reth tuert offuer fraa kongen sath hans marshch Biørn stallere, och ther nest fremmede ypperlige mend som komme till hannom, huilche hand alltid lodt well trachtere. Naar hand wilde giøre seg glad, tha sadt hand gerne widt schorstensilld. Hand haffde alltid medt seg ij daglige tieniste LX hoffsinder och XXX andre suorne tienere, och haffde forsett thennom huor wid the schulle giøre theris tieniste, ther till XXX andre mend som schulle bestyre allting till kongens hoff huad behoff giordis, ther till saa mange arbeidz folch som behoff giordis, wndertiden flere eller ferre.

Thett war kongens daglige øffuellse att hand stod betiden dags op, och strax hand haffde toeth sig, gich hand ij kircke till ottesang. Siden sath hand rettherting medt sine gode mend, offuer vegede rigens gaffn och beste, och lodtt oplese then lagh som koning Haakon Adelstein haffde før satt wdj Trondheim, och medt the wiseste mends raad wdi landitt fraa toch och till sette thett som hannom synthes landett att were nytteligste. Desligeste setthe hand christen

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
retthen medt biscops Grimkells och andre lerde mends raad, och wende sin
største fliid till att indføre then rette tro ij landitt och wende folchid fraa
heidendommitt.

Konning Oluff Haralldson wor ein sedelig, tuchtig mand, wiste well att regere
sitt sind, taledede sachtelig, mild, dog war hand ein saare hard mand till att straffe
huem ther icke holt huad hand paa bød. Handtt lodt och schicke lerde mend till
Island, Orchnø, Pherø och Hietland att predige then rette tro for thennom, och
war thett hans største wiliie och forsett att hand willedde slett ødelegge all
willfarellse som war ij land och riger. Och will ieg her medt lade were, och icke
mere sige om hans jordeferd eller jertegne som siiden ær schreffuitt om hannom.

Ther konning Knud then rige fich spurtt att Haaken jarll war bleffuen till søes
och kom icke till Norrige igen, och landett war høffdinge løst, som før er rørtt, da
schickidt hand sine sendisbud till sin søn hed Suen, huilken hand haffde affledt
medt Allwio Allfring jarlls dotter, som dha war paa Juliin wdi Lanthewenden,
att hand schulle drage till Norrige och anamme rigitt och ther med konnings
naffn. Ther epher drog Suen till Norrige och hans moder Allwio fullde hannom,
och kom ij Wigen och bleff tagen till konning paa huertt lagting, och wende icke
før end hand kom till Trondheim, och bleff ther ochsaa tagen till konning epher
landzens schick, och begynthe strax att sette ny logh wdi landett epher dansch
laugh och regementhe, och wdi mange artickler fast strengere. Och der aff blef
stor tuedracht ij landett imellom indbyggerne som øffuerste wore ij raad emod
konning Oluff Haralson, och the andre wthi landett, som straffidt thennom och
sagde: Nu haffue ij fangett then store wenschaff, gunst och gaffuer som konning
Knud loffuid eder for thett ij haffde affslagitt koning Oluff Haralldson ij fraa rigitt.
Och ther medt begynthe allt folchitt ij landett att tillegge konning Suen eitt hartt
rychte, och menthe the att hans moder Allwio wor ther mest schyldug wdi.

Konning Suen Knudson haffde raadtt for Norrige ij nogle aar, och war wng
baade till alders och raad, therefore wor hans moder høgst ij raadett medt
hannom. Thett fortrøde rigens indfødde edlinger storligen, och forskreffue
therefore ett mode thennom siellfue emellom. Och war ther wthi the ypperste
Einar tambescher och Kalf Arneson paa Egge, huilche och bekende seg att the
haffde forseeth seg ther wthi, thesligist att koning Knud icke eller haffde holdditt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
the ord som handtt thennom haffde loffuid, thi de finge icke større welde ij landett end the før haffde, och the therefore ingen hielp wille gjøre konning Suen huercken till land eller wand, wden huer drog heim till deris egit hus.

Der konning Suen Knudson haffde werid konning offuer Norrige ij trij aar, dha kom dett rychte att konning Trygge, som sagde sig att were koning Oluff Tryggesøns echtesøn, kom westen offuer haffuid mett eitt stortt tall folch. Da forsamblede koning Suen all then macht som hand fich ij landett och drog imodt konning Trygge Oluffsøn. Och fundis the paa baade siider wdi Bucknesund och droge till hobe, och bleff ther eitt stortt mandfall. Dog paa thett siiste fallt koning Trygge Oluffson ther ij sundett, hartt hos som Elling Schiælgson tillforn haffde fallidt. Och ephther thette slag bleff god fred ij landett, och sadtt koning Suen then winther offuer synden for Lindesnes wdi Norrige.

Einar tambescher och Kallf Arneson wore alltiid vdi raadslaa tillhobe om wintheren och fundis wdi Tronheim. Da kom till them eitt sendisbud fra konning Knud, och war begerendis atthe schulle sende hannom III tylter medt stercke bredøxer well gjorde. Kallf Arneson suarid: Ingen øxer sender wij till konning Knud. Men seg hannom thett att wij schulle faa konning Suen hans søn saa mange øxer, saa hannom skall icke tyckes att fattis.

Ephther thenne handling och raadslag begynner Einar tambescher och Kallf Arneson om waaren att gjøre seg rede medt the beste mend aff Trondelagen och droge offuer Kølen till Jampteland och saa till Helsingeland, therfraa till Suerrige, och drog om sommeren till Rysland och sende bud till konning Jarleff, och lode tilbiude Magnus Oluffson att the wille tage hannom med seg till Norrige och gjøre hannom all then bistannd wdi landett till att faa sitt federne rige igen och bliffue theris konningh.

Der koning Jarleff och Magnus Oluffsøn hørde tisse tidende, da gaffue the thennom leyde [at the komme till ordz medt thennom. Och der dhe komme, rachte the Magnus Oluffson deris hand och bleffue hans suorne mendt. Och Magnus Oluffson loffuidt thennom tryghedt medt breff och segell, att Kallf Arneson och andre som haffde weridt emodt hans fader konning Oluff Harallson paa Sticklestad, skulle thett aldrig wngellde. Och Kallf Arneson skulle were Magnus Oluffson ij fader stæd igen till att raade thett beste wdi landitt som kongen och rigitt kunde were gaffneligt.

Magnus konning then gode, Sancti Oluffson, begynthe sin ferd aff Rysland och kom till Suerrige om waaren och hafde medt seg megitt folch som hand haffde samblitt wdi Suerrige, och drog igenom Helsingeland till Jampteland och saa therfraa offuer Kølen ned ij Trondelagen, och gich allt landett hannom till hande huor hand drog frem, och alle the befallings mend som konning Suen haffde wdi landitt, the rømde, och ther war ingen som stod hannom emodt. Och drog strax till Trondheim och lodt opschere Øyreting, och bleff Magnus Oluffson der tagen till konning offuer alt landett som hans fader tillforne haffde, och lodt wdtbiude ledingen offuer all Trondelagen och [forsamlitt ein stor hob folch. Da war koning Suen paa Sundhordeland, och der hand fich tisse tidende, lodt hand strax wdbiude allmenningen medt schib och folch, och gaff fore att hand wille weriie landett for Magnus Oluffson. Ther almugen hørde att Magnus Oluffson war kommen ij landett, suared de føgiddt der till. Men somme sagde sig att wille føllge koning Suen. Men somme sagde ney, then største part tagde quer och suarid inthedt. Da sagde koning Suen till sine gode mend: Meg synis som her schall føien troschaf were hos thette folch, thi dhe ere faa som wille føllge. The andre sige ney eller och tie stille. Therefore ær thett mitt raad att wij sette ingen tryghedt till thennom, wij wille heller drage didt som wij wedt os trygh hielp. Thette samtychte alle hans mend, och saa drog koning Suen synder medt landett och nedtt till Danmarck till sin broder konning Knud then horde, och bleff ther well wndfangen.

Konning Magnus Oluffson for then høst allt østher till landenden och bleff tagen der till konningh offuer allt landitt. Thenne same høst bleff koning Knud then rige dødt ij Engeland, ther hand hafde werid konge offuer Danmarch XXVII aar, offuer Engeland XXIII aar, offuer Norrige VII aar. Och bleff Harald Knudtz broder tagen till koning igen offuer Engeland. Then same winther epther adt døde kong Suen Alwiueson ij Danmarch. Da regered konningh Magnus offuer Norrige och HordeKnud offuer Danmarch. Epther om waaren tha wdtbødt the paa baade siider ledingen, och lode seg høre at the wille mødis wid Baahus elff, och huer drog paa wegen imod huer andre. Tha eptherdi att kongerne wore baade wnge ij theris barndom, tha lodt huer theris raad beschicke huer andre och wilde gerne handle [till fredz rigerne emellom, och bleff daa giort saadan

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
fredz willchor att kongerne suore seg i brødreschab, och giorde fred imellom rigerne saa lenge som the leffde. Och ther som ein aff thennom døde for wden søn epther seg, da schulle then som lenger leffde, tage baade land och riger epther hannom. Thenne forbindelse och willkor suore XII the fornemste och ypperste af huert rige att saa wbrødeligen holddis schulle. Ther medt schildis kongerne gode wener adt, och huer drog heim till sitt rige.

Kalf Arneson paa Egge war then ypperste ij landett och raadde mest medt konning Magnus. Da vor ther nogre som fortrødt thett, och gaff kongen for att Kalf haffde werid then største fiend emodt hans fader paa Sticklestad. Nogen stund ther epther war konning Magnus till gest ij Werdall paa Haug, och sadt Kalf Arneson wed then høgre hand och Einar tambescher wedt then andre hand. Dog holt kongen mer aff Einar tambescher och taledt till hannom: Wij ville fare till Sticklestad ij dag och see huor ther ær wurditt. Einar suared: Jeg wed føyett ther aff, men ladt Kalf Arneson fare medt, hand wedt best huorledis dett gich till. Daa stod konning Magnus op fraa borditt och sagde till Kalf: Thu schallt föllie meg till Sticklestad. Kalf suarid: Jeg haffuer ther inthett att giøre eller bestille. Da bleff kongen wred och sagde: Du schallt fare. Och da opstodt Kalf Arneson och taledde hemeligen till en sin tienere: Du skall hasteligen fare heim till Egge och sige alle mine suenne till att the indschiber allt thett ieg haffuer for solen gaar wnder, vdi mine schib, saa att the ligge rede.

Kongen red ned till Sticklestad, och Kalf fullde hannom. Da stege the aff theris heste och ginge thitt som slagitt haffde staait. Tha sagde kongen till Kalf: Huor ær steden som kongen laa fallen? Kalf rachte spyditt fraa seg och sagde: Her laa hand fallen. Konning Magnus sagde: Huor wast thu da? Kalf suarede: Ieg war her som ieg nu staaer. Kongen suaride wredelige: Da naadde du vel till hannom medt øxen. Kalf suarid: Naadde ieg hannom med øxen, och wende seg fraa kongen och steg paa sin hest och red till Egge. Da wore skibene alle rede. Hand lagde wdt till søes same natt och segledt wester offuer haffuidt och hollt seg som en sørøffuer, toch paa Schotland, Irrland och Søderøer. Men kongen red till bage til Houg igen. Magnus konning lodt legge vnder kronen allt thett som Kalf aatthe baade løst och fast, medt flere theris odell som haffde werid ij slaget modt hans fader konning Oluff.

Da Magnus koning haffde regerid Norrige wdi fem aar, da døde koning

Harall ij Engeland, och Knud then horde bleff konning offuer Engeland epher sin broder, och regerid hand Engeland medt Danmarch ij thu aar siiden, och saa døde hand och bleff begraffuen hos sin fader wdi Wincester, ieg mener thett ær vthi Rothomago. Magnus koning Oluffson fich spurt the tidende aff Engeland att koning Knud then horde war død. Dha sende hand bud och breff till herrerne vdi Danmarch att hand wilde medt thett allerførste komme till Danmarch epher som tillforn war forligt kongerne imellom, [att huilckin som lengst leffuide, then skulle anamme rigit epher then anden.

Magnus koning gjorde seg rede medt eitt stort tall folch och drog strax till Jutland, och lodt sig tage till konning paa Wiburg landsting offuer all Danmarchs rige, och bleff ther lenge paa sommeren medt stor glede.

Suen Wllfson (hans fader hed Wllf Torgylls spragelegson, och hans moder hed Astrid, Suen tiufueschegs dotter) kom till Magnus konning ther hand laa ij Elfuen, och forhandlede the da sig imellom att Suen suor konning Magnus att were hans mand, och ther medt gjorde konning Magnus Suen till ein jarll och drosseste offuer Danmarch [att regere landett ij hans frauerelse. Och drog saa koning Magnus till Norrige och Suen jarll till Danmarch, och hyllid Suen sig well medt indbyggerne saa hand fich ther eit stort anhang ij landett. Och ther Suen haffde kommidt seg ij wenschaff medt the ypperste, lodt hand giffue seg konge naffn och blef thett samtychtt aff mange, dogh icke aff alle.

Konning Magnus spurde att the wendische aff Julin haffde fallidt fraa Danmarch, och haffde Danmarch lenge regerid ther offuer, thi Julin bleff bygdtt aff danske folch. Da drog hand aff Norrige medt stor machtt, och samlede mer till ij Danmarch, och drog saa till Wentland, och belagde Julin, stormede och want staden, brende och ihielslo allt hand ofuerkom ther omkring ij Wenden. Der Suen Wllfsøn, som her epher kallis Suen Estridsøn, fich spurtt att konning Magnus wor kommen ned aff Norrige medt megitt folch, tha rømde hand op ij Suerrige och bleff ther saa lenge ind till konningh Magnus haffde giffuit sitt folch forloff och war sielf ij Judttland.

Nogen stund ther epher fich koning Magnus tidende att the wendische haffde atther igen forsamlidtt ein suar hob folch och willde drage ind ij Danmarch och heffne sin schade. Da samlede hand och all then macht aff Jutland och drog imodt thennom. Ther kom hannom till hielp hertug Otte aff Brunswig (hans

och haffde medt seg ein stor hob folch. Der droge the imodt fienderne och møtthe huer andre wedt Schotborg aa paa Lyschougs heide. Dher fall the huer andre saa hordeligen an att the wendische fulle saa tyctt som mand pleier att slachte faar, och kunde the inthet blotthe seg, och bleffue the der meste parten nedlagde paa heden.

Der Suen Estridzøn wor kommen aff Suerrige medt eitt tall folch och konning Magnus laa ij sin rystning, da droge the tre gange till hobe, och alltid slog konning Magnus hannom aff, och motthe Suen dog paa dett siste rømme marchen till Suerrige igen. Første slag stod hos Ree, andett wden for Aars, tredie wid Helgenes. Aff these seiervindinge bleff konning Magnus wide berømp, och bleff siiden god fred ij Danmarch meden hand leffde och regeridt Danmarch och Norrige.

Nu will ieg her medt lade betemme om Magnus konning och tale om *Haralld haardraade*.

Harald som kallis then haardraade, Sancte Olufs hallbroder till moderen, hand war paa Sticklestad ij thett slag som Sancte Oluff fell wdi, och blef ther ille saar. Hand kom medt the andre aff slagitt och drog strax till Rysland till koning Jarleff, och hand toch well emodt hannom, och giorde hannom till sin øffuerste offuer alt sitt folch, och fich stor pris huor hand kom ij nogen kree, och bleff hand ther nogle aar. Der epther drog hand ind ij Grechen till Constantinobell. Da rodde ther fore Zøe drotning then rige medt hendis søn Michäel Calaphates eller Catalactus. Der kom hand ij hulldschaff, saa att hand fich befalling att drage ij krigen medt then krigsførste som drotningen brugede till søes, som hedt Georgius, och hørde drotningen ner till, dog saa att huer raadde for sine schib. Och der dhe haffde nogen stund fullds tillhobe, da fich krigsfolchitt stor willie till Harald, och wilde alle gerne følge Harald och ingen then anden, och bleffue the saa attschilde att huer for for seg sielff. Och drog Haralld haardraade wester wdi Africam och want ther well LXXX byer och slott och slog der tillhobe ein suar hob medt gull och penninge, och lodt forschicke till sine wener ij foruaring wdi Rysland. Harald haardraade war lenge wdi Greken, ij Sisilien, ij Africa, och fich ein suar hob penning, eptherdi hand røffuid ij the lande som mest war att faa

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
dyrebare ware wdj. Dernest togh hand ein suar hob guld och penninge medt segh och drog till Jerusalem och till Jordan, och lagde sig ij Jordan som ein anden pelegrim, och gaff mange penninge till den hellige graff, och for saa atther till bage igen till Constantinobell. Och der Harald haardraade wor kommen till Constantinobell igen, da fich hand tidende att koning Magnus Olaffson raadde baade for Norrige och Danmarch. Da lystid hannom att drage [heim till Norrige igen till sine slechtinger, och opsagde fordi den hulldschaff och tieniste som hand haffde loffuid Zöe drotning. Der Zöe drottning dett forstod, da bleff hun fortørnid och wred paa Harald, och wende then sag paa hannom att hand haffde wnderslagitt seg gulld, penninge och clenodie, som kongen burde att haffue, huilke hand haffde fangitt ij kriien den stund hand wor øffuerste, och klagede hannom for kongen, som hedtt Constantinus Monomachus. Hand lod fange Harald och satthe hannom ij fengsell. Om thenne fengsells orsage sigis attschillig. Drottning Zöe haffde ein broder dotter hedt Maria, then willed Harald hafue till echte, thett willed Zöe drotning icke. Men the fleste sigte att hun wilde sielff hafft hannom, men Harald willed icke, och thett wor then rette orsage, endog hun wende anditt fore.

Ther Harald hordraade var kommen ij tornidt och tuenne hans tienere medt hannom, Halldor och Wlff, da kom en rig quinde till tornid om natten som war Harald haardraadis gode wen, och hun fich raad till medt stiger [att hun lodt eit stercht tugh nedt ij tornid, och der med kom Harald aff tornid och kom till sitt folch igen, och webnede sig alle och opbrødt husitt som kongen laag wdi, och Harald fangit kongen och lodt stinge baade hans øgne vdt.

Thette haffue alle sagt som med Harald hordraadt wore ij Constantinopell, endog Saxo schriffuer anderledis ther om, att hand slog ein drage ihell ij tornid och ther medt schulle wndkomme.

Ther Harald haardraade war kommen aff fengsell, da drog hand offuer igen till Rysland till konning Jarleff, och ther fra till Suerrige. Ther fant handt Suend Estridson som haffde rympt for konning Magnus wid Hellgenes. Och samme høst drog koning Magnus till Norrige, och ther fich hand tidende att Harald haarraade war kommen till Suerrig, och haffde lagt samlag medt Suen Estridson emod hannom. Daa samblede koning Magnus folch till hobe och willed werghe landett for thennom. Da begynthe begge rigens raad att handle thennom

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
imellom, thi thett vor haart paa baade siider, och bleff ther medt fred giordt och forligt saa att Haralld haardraade schulle haffue hallft Norrige mettt konning Magnus, och schiffted Haralld ther emodt hellten aff the løse gull och penninge med konning Magnus som handtt haffde wundit ij krij wden landz, och thett bleff kundgiort offuer baade rigerne och samtycht aff wndersaatherne paa baade siider. Regerede the baade Norrige thett aar ther ephther, och haffde huer sitt hoff.

Der koning Magnus och Haralld wore ij Norrige, foer Suend Estridson ind ij Danmarch och optoch all then renthe som kronen tillkom ij thett same aar. Ther koning Magnus thett spurde, drog hand ned till Danmarch, och Harald haardraad fulde hannom, och toge alt landit vnder konning Magnus och tøffuede de lenge wdi Judland om høsten, och bleff konning Magnus der siug. Ther hand kende att hans liiff wilde icke lenger ware, da sende hand bud till Suend Estridzon, och lodt hannom Danmarchis rige op ephther seg, och sagde att Haralld hardraade skulde lade seg nøye medt Norrighe, da lefuede de paa baade siider best fredelig. Der ephther drog Haralld hardrade op igen till Norrige och bleff tagen till konning offuer allt landitt. Men Einar tambescher fullde koning Magnus liick op till Trondheim och lodt thett hederlig begraffuis ij Sancti Clemetz kircke. Ther stod da Sancti Oluffs schrin som først bleff giortt.

Konning Magnus, Sancti Olafs søn, wor ein medelmaade mand po voxt, dog ragvoxen, rødachtig ij synen och rødachtig haar, talidt sniellt, snarraadig, schemptidtt gerne och gaff gerne, ein duelig krigsmand och saare vabendierff, haffde stor yndest aff alle, saa att baade venner och vuenner loffuid hannom.

Der ephther kom bud till Suend Estridson att koning Magnus war dødt, och hand haffde schickitt hannom rigit till hande. Da toch hand all Danmarch wnder sig, och suor att hand schulde alldrig lade sig trenge ther fra then stund hans liif waridt.

Der koning Harald haardraade haffde ene regeridtt Norrige eit aar, tha [lodd hand wdtinge en stor hob folch aff Norrige och drog ned till Jutland, brende och røffuid huor hand kom offuer, och drog till Slesuig och brende staden aff. Ther hand haffde røffuidt alltt thett ther wor, och førde till schibs, och tilladde LX store schib, da kom koning Suend Estridson medt ein stor hob schib ephther hannom. Koning Haralld haffde store schib och megitt ladde. Men koning Suen

haffde flere schib och mere folch och drogh flux ephther fienderne. Da konning Harald saa att koning Suend drog flux paa hannom, lodt hand kaste for bord huadt ther løst wor aff thett hand haffde røfuid. Der dhe andre komme ephther, da willed huerr berge thett som flødt paa søen. Men ther koning Suend saa thett, bødt hand them att the schulle lade dett flyde och søge flux ephther fienderne, [huilckidt the ochsaa gjorde.

Der konning Haralld saa att schibene droge end da flux ephther hannom, da kastett hand end wdt huad ther løst wor wthi schibitt, tynner, bræder och tomme kister, thesligist thett folch som the haffde fongitt. Ther koning Suend saag att folchitt flødt blandt anditt wragh, tha bød hand att folchitt schulle reddis, och medt then liist wndkom koning Haralld och drog till Norrige, men koning Suen tillbage igen till Danmarch.

Der konning Haralld wor kommen op igen till Norrige, tha kom ther ein stor trette emellom hannom och Einer tambescher, saa att kongen bød Einar tambescher till tinge medt seg. Der lodt hand sla Einar tambescher och hans søn Endrid ihiell. Der aff bleff saa stor tuedrachtt ij landitt att koning Harald motte rømme aff Trondhiem. Der ephther kom Find Arnesøn till Trond hiem, och raadde thennom att the icke schulle gjøre nogen opreisning emodt theris herre och koning, och bleffue the saa forligte. Men Haakon jarll for aff landitt till koning Suend ij Danmarch, och kom seg ther ij tieniste (epther att koning Haralld willed icke giffue hannom Ragnillde koning Magnus dotter), och wor ther nogen stund indtill Orm jarll hand døde. Saa drog hand op igen till Norrige, och koning Harald gaff hannom dha Ragnillde koning Magnus dotter, och ther till jarlls nafn, medt slich leen som jarlene plege att haffue ij Norrige, och bleff siiden hans tro suoren mandt.

Then same sommer ther ephther bleff Find Arneson w-ens medt koningen, och gaff koning Harald schyld att hand [wulthe thett hans broder Kalf Arneson bleff slagen. Och rymde tha Find Arneson fraa hannom ned till Danmarch, till koning Suend Estridzon. Hand togh well imodt hannom och gaff hannom jarlldom och Halland att raade offuer, och wor ther seett till att bescherme landitt for the norsche.

Konning Haralld hardraade lodt fyrst fundere och bygge Opslog by, och satt ther offteste naar han icke war ij krii. Ther wor megitt landitt omkring, och god

Estridzon. Konning Harald sende bud till konning Suend och lodt hannom sige att hand wille møde hannom wed Elffuen om waaren, och ther schulle the sloes om huilchen aff them schulle beholle baade rigerne. Der epther gjorde koning Harald sig rede och drog sudher medt landitt ind till Ellfuen, och siden suder medt Hallandz siide till Lofsfiord med ij^c schib, alle store och well wdrustidt. Der kom koning Suend hannom imod medt iij^c schib. Der dhe norsche saage de mange schib, da raadde mange till att the skulle wige tillbage igen, och sagde att thett wore icke mogeligt att bestaa thennom. Da suaridt konning Harald: Før schall her falle then ene ofuer then anden før end ieg flyer. Och der medt lodt hand legge sine schib till slags, hans eigit schib thett største fremmest ij hoben. Wlff stallere lagde ther nest, Haakon jarll Jffuerson laag paa then anden siide medt ein stor hob schib well wdrustidtt, yderste po then anden siide framlagde the aff Trondelagen medt sine schib, och saare well wdrustidtt. Konning Suend Estridzon skichidt sit schib emodt koning Haralldz skip. Men nest hannom framlagde Find Arneson jarll sitt schib imod Wlff stallere, ther nest the andre schib huer epther som huer kunde frem komme och trengde sig hartt till huer andre. Dog fore mange skib løse wden om kring, som icke holtt sig blant then store hob. Der epther lode the blese ij trometherne paa baade siider, och bleff strax itt stort mandfall paa begge parter, och begynthis slagitt nogitt wdt paa daghen och stodt [all then gansche natt igenom. Koning Haralld schød saa mandelig all natten saa att ther bestod inthett for hannom, saa att koning Suens schib wor slett affslagitt, wden de som komme for bord och kunde sømme. Haakon jarll Jffuerson brugede sig saa mandelig, och hand for vden omkring the andre schib och rudde huert thett schib som kom for hannom, och huor hand kom frem, da rymde the alle for hannom huem ther best kunde, och saa lod hand then gansche nat.

Der den store hob saag att koning Suens merche wor fallit och schibit war øydt, da rymde all herren, och laage ther LXX schib nest omkring koning Haralz schib och wore the alle øde och rudde. Find Arneson jarll wille icke fly och bleff fangen paa sunditt. Koning Harald jagede epther thennom som flydde, men Haakon jarll Jffuerson laag still med sitt schib, thi hand kunde icke jage epther thennom for the schib som laage omkring hannom. Der hand saa laag still met

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
skibett, da kom ther ein stoer mand paa ein bodt och haffde ein siid hatt oppaa, och rodde till Haakon jarlls schib, och taledde till jarlen: Jeg will gerne haffue liiffs frist aff theg vm thu willt vnde meg thett. Haakon jarll saag offuer borde till mannen, och kallede tho sine tienere och sagde till thennom: Stiger ij boden medt thenne fredløse mand och følger hannom till Karll bonde, och bed hannom faa hannem then hest och sadell ieg gaff hannom ij førre dag. Der dhe komme frem, sagde Karll bonde att hand skulle faa huad hand begerede. Ij thett kom hus truen ind och spurde: Huad haffuer her weridt tidz ij natt, att saadan rob och skriig haffuer weridt, ieg hørde alldrig saadant før. Karll bonde suared: Wedst thu icke att kongerne haffue striidt ij natt? Hun spurde: Huem haffuer seiger? Karll suarid: The norsche haffuer seiger behollditt. Hun suarid: Tha haffuer hand endnu flydtt igen. Karll sagde: Icke wedt ieg huad heller hand haffuer flydt eller hand er fallen. Da suarede høstruen igen: Wetsle ere wij for konning, hand ær baade halther och redder. Da suarede den fredløse mand: Icke ær konningen red, men hand ær icke seger sell. Och haffde han ein dugh som han tørrid segh po. Then rychte hustruen ifra hannom och sagde: Thett ær bondelicht att thu gjør all dugen till lige vaadt. Siden lodt Karl bonde hannom faa hesten, och hans søn fulde hannom didt som Karll hafde sagt hannom.

Der ephther kom koning Haralld didt igen som slagitt haffde staait och lodt randsage ephther ligene, och mente att finne koning Suens liig. Ther hand fant thett icke, menthe hand dog liguell att handt wor bleffuen medt the andre.

Find Arneson bleff fangen som før er rørt, och war leid fram for koning Harald. Da wor kongen glad och sagde till Findt: Nu findis wij her, och tillfor fundis wij vthi Norrige. Nu haffue the dansche icke well staait medt theg att the haffue her lathett thig ephther seg baade blind och gammel, och sagde fremdelis: Will thu hafue liiffs frist? Find suarede: Icke aff theg, thin hundt. Kongen suarede: Will thu haffue liifs frist aff Magnus sonen min och frende din? Find suared: Huad raader then huelp for freden? Da lo kongen adt hannom och sagde: Willt thu haffue fred aff Thore frendken thin? Find suared: Er hun her hos dig? Ja, sagde kongen. Da suared Find wredelig, saa att han icke kunde stille sine ord, och sagde: Thett ær icke wnder at thu beitz saa well ij natt meden thu haffde merren hos dig. Dog gaff kongen hannom liifs frist. Men Findt wille icke anditt giffue end onde ord, oc ephtherdi att koning Haralldz drottning, som hedt Thore,

Suend ij Danmarch.

Ephther thette slag wor offuerstaait, da drog koning Haralld op ij Norrige till Opslo och satt ther om vintheren. Da bleff ther megit talitt om then mandom som ther bedrefst ij thet slag, och wor meste parten som gaff Haakon jarll stor priis for sin duelighedt. Da suared ther ein till och sagde att Haakon jarll haffde icke giort erligt imod kongen att han vndskiødt koning Suend att hand kom ij sitt beholl. Ther konning Harald fich thett att wide, da foriagede hand Haakon jarll aff rigitt och gjorde hans godz wdslegt. Och Haakon jarll holt sig wthi Suerrige och gjorde alltidt schade ij Norrige, kom dog icke till fred igen.

Da tho aar forledne war ephther thett store slag som stod wnder Hallandz siide, tha blef ther giord fred emellom rigerne saa att koning Suen Estridsøn schulle beholle Danmarch, men koning Harald hardraad Norrige, och ingen schulle then anden skade giøre den stund nogen aff thennem leffde, och huer skulle haffue schade som fangitt haffde.

Da koning Harald hardraad wor forent medt koning Suend Estridsøn ij Danmarch, tha kom en till hannom som hed Tosten Gudmeson, och wor rympt aff Engeland for sin broder Harald jarll, som war yngre end Tosten, och bleff wduolt till koning offuer Engeland imod Tosten jarls willie och samtycke. Da begered Tosten jarll hielp aff koning Harald hardraad emod sin broder, att drage ind ij Engeland och winde landet vnder thennem. Ther konning Harald hardraad forstodt att Tosten jarll war fød aff kongelig slechtt, och hafde store foruante venner ij landet, och ther hos haffde stort atraa til regemente, da blefue the saa offuereins att koning Harald hardraad lofuid hannom hielp medt all macht. Der ephther samblede koning Harald hardraadt folch offuer allt sit land och gjorde rede met ij^C skib och fich god bør till Engeland. Och begynte strax hand ditt kom, att brende och røfue alle som icke wille gaa hannom till hande, och tuingede hand vnder seg landit saa widt som hand for frem. Der koning Harald Gudmæsøn spurde att Tosten jarll hans broder vor kommen ij landit med fremmed her, da drog hand emodt thennom medt eit stort tall folch, och schickitt budt till Tosten jarll sin broder och bød hannom tredie parten af rigit medt sig. Da sagde Tosten jarll till konning Haralld broder sin: Haffde thu tillbudt meg saadant tillforn før iegh drog aff rigit, tha hafde ther mange lefuid som nu ær

koning Harald Gudmeson: Jeg will wnde hannom saa stor jordmon som ær VII føder langh och saa meget mere som hand ær lengre end andre mend. Da suared Tosten jarll: Jeg will heller bliffue som ieg ær. Och koning Harald hardraade sagde: Jeg skall enthen winde segher eller dø mandelig, och ther medt droge the paa baade siider saa mandelig tillhobe att ther fell ein stor hob folch paa begge siider. Ther koning Harald hardraad saag att hans folch fell fast, da gich han frem som slagitt wor hardest, och hug paa baade hender, saa att ther holt huerken schiold, hielm eller brynnie, och alle wege for hannom, huor the saaghe hannom komme frem. J thenne vending bleff konning Harald hardraad schodt medt ein pill frammen ij brøstit ij hole modit, och ther aff fich hand sitt banesaar och fall strax wnder merchitt och alt hans folch som hand haffde medt sig och ypperste wore ij Norrige, forvden Olaff Haraldson hans søn, vndkom medtt thett folch som icke bleff slagitt.

Koning Harald hardraad bleff slagen ij Engeland Anno Domini 1063, da hand wor L aar gammell, och bleff hans liig ført till Trondheim och begraffuen ij Mariæ kircke, som hand lodt sielf opbygge. Och ær thett huer mandz ord och tale, att koning Harald hardraad wor mere end andre mend till forstand vdi raadt, huad thett skulle gaa snart eller langsam for sikh; han wor saare dristig och ther hos lychsalig. Hand vor saare deilig och stoltmodig, hand haffde bleicht haar och scheg, hender och føder stercke dog well woxne, fem alne vor hand høyg. Hand wor grym och refsitt hordelig offuer sine vuenner, [hand wor saare girigh till land och rige att tuinge wnder sikh, hand war giffmild medt sine wenner. Hand flydde alldrig ij nogit slag, men saag seg alltid for och vochtid sin schandze well, saa att hannom bleff alldrig raadeløst huad som tillhande barest.

Koning Harald hardraad lod epher seg tho sønner, Magnus och Olaff, och ein dotter hedt Jngegerdt, hun fich koning Oluff Suenson, som kalledis hunger, och wor koning ij Danmarch.

Magnus koning Haraldson regerede Norrige medt sin broder Olaff Harallson thu aar siiden koning Harald theris fader wor dødt, och bleff tha fornyet eitt forbunt imellom koning Suend och Norriges konunger medt saadanne wilkor, att koning Olaff Haraldson, som kalledis kyrre, fich koning Suendz dotter, som hedt Jngeriiddt. Koning Magnus Harallsøn bleff død ij Trondhem och begraffuen hos

Magnussøn.

Den tiid koning Harald hardraad wor fallen ij Engeland, da wor Olaff kyrre hans søn medt hannom, och drog till Norrige igen, som før er rørt. Da fulde hannom ij landett igen tho ypperlige mend baade aff slecht och forstand, then ene hedt Skule, och bleff siden kalled konnungs fostefader, then anden hedt Ketill kroch, och wore brødre tillsamen; the haffde stor ære och venskab hos kongen. Koning Oluff kyrre giftidt Ketill kroch nord paa Helgeland rigelig, och ær stort slecht siden kommedt fraa hannom. Skule, kongens fostefader, wor en saare wis mand och deilig, hand bleff stedze hoes kongen, och regered nest kongen. Hand holt kongens ord po ting och ij andre store werf som kongen och rigitt galtt oppaa, och wor hans høgeste raadgiffuere. Kong Oluff bød hannem att tage eitt fylche ij forlening thett beste hand wille. Skule suarede: Ney herre, ieg beholler thett icke lenger end eders tiid. Men naar ein anden kommer, tha holdis thett icke lenger. Men will eders naade vnde mig nogle egner wid huer kiøpsted som eders naade haffuer eders werelse, thett kand ieg beholle. Koning Oluff kyrre gaff hannom och hans ephtherkommere nogle egner wid huer kiøpsted, hos Kongelle, wid Opslo, wid Tunsberg, wid Bergen och wid Trondheim, och haffuer thett godtz alltid legitt wnder then affkom som kalledis siiden Skule etmendt. Koning Oluff gaff Skule sin frencke som hedt Guron, hun wor Sancti Olafs och koning Haralds hans faders systher dotter. The aatte ein søn hedt Asolff paa Rein. Asollff aatte ein søn hedt Guttorm po Rein, Guttorm aatte ein søn hedt Baard paa Rein; Baard haffde tho sønner, then ene hedt Jngo, och bleff koning, then anden hedt Skule hertog.

Koning *Oluff kyrre Haraldson* bleff ene ein regerendis konning ofuer Norrige ephther sin broder koning Magnus dødt och kalledis for then skyld kyrre, thi hand satt still och quer ij rigit, førde ingen krii vden eller inden landz, wden saa stedze rigens gaffn och beste, och kiøpstederne forbedrett hand storlig ij landet. Och lodt hand sette Bergens by aff grunduoll, och bleff ther strax ein stoer tilsegling aff andre land. Hand lodt och legge grunduollen till domkircken ij Bergen endog hun bleff icke fullkommen ij hans tiid. Hand lodt stichte eitt stort gilde ij Trondheim och skyttninger, att ingen skulle dricke andre stedz end dher. Hand

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
lodt och bygge paa domkirken ij Trondheim, ther som Sancti Olaffs liig var først begrafuit, och alterett sett rett offuer graffuen och Sancti Olafs skrin sett po alterett. Hand lodt och giøre en stor klokke ij Trondhiem som kalledis Bøijer bodt.

Koning Oluff kyrre holt ythermere stadz end the andre konunger for hannom haffde giort. Hand lodt hans skenkere staa for bord, lodt kredentze for sig och for the andre herrer, thesligist lodt holle brendendis vox lius for sig och andre herrer som første naffn haffde, hand haffde daglige j^c hijrdmend, LX hoffsinder, LX andre daglige tienere, for vthen andre som ther giordis behoff. Och bleff ij hans tiid ein stor forandring ij landitt medt fremmede seder, the gjorde sig leerhoser och snøret thennom att benitt, some spente gullringer kring om fottleggen. Theris kiortler wore siide medt fem alne lange ermer, och saa smale att the motthe trenge them op paa armen allt medt foller op til axelen, thesligist høghe sko medt silche schuer omkring, somme lagde omkring medt gull, medt mange andre seeder aff andre land.

Konung Oluff kyrre satt alltiid gerne po sine sethe gorde, och then tiid han wor østher ij Wiigen po sin gaard Haukebø, ther bleff handtt siug och døde fredelige, ther hand haffde regeridtt Norrige ij XXVI aar, Anno Domini 1089.

Magnus, Oluff kyrres søn, som kalledis barfodt, blef tagen till koning offuer Norrige. Der dhe ij Oplanden spurde att koning Oluff kyrre wor død, da toge the Haakon Magnus søn till koning, och for till Trondheim och lodt seg hylle po Øyre ting, och ther hand drog till bake igen, da døde hand paa Doffre fiell, och bleff førd till Trondheim igen och begraftuen ij Christkirche, och bleff hand harmed aff landzotterne for hans welgering modt allmogen.

Epther att Hokon Magnussøn var død, tha regerid koning Magnus barfodt landitt ene, och drog ind ij Hallend, røffuede och brende huor hand kom offuer, och war ther ingen som kunde staa hannom emodt, och fich ther eitt stort bythe, och drog saa ther medt heim ij landitt igen och regeridt well och fich stor yndist aff alle indbyggerne.

Konning Magnus barfodt forsamblidt ein stor hob folch, och gjorde seg rede medt sitt schib, och drog først till Orcknø, och fangett ther tho jarler, som hedt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
Pouell och Erland, och forskickitt thennom baade till Norrige fangen, och satte sin søn Siuordt till ein høffding offuer Orchnøy igen, och drog sielf till Suderøyer, røfuede och brende allt thett hand offuer kom, och folchit rømde vnden, en part till Schottland och en part till Jrmland. Men then største part gich hannom till hande, och finge fred och bleffue tilstede. Der ephther drog hand ther ifraa och till Thiell och tog thett wnder seg, och drog siden sudher till Satijræ Neijle och røffuid och brende paa baade siider ij Schottland oc Jrmland, och wende icke igen før hand kom till Mannøyer och toge alle the øyer wnder sig. Der nest drog hand paa then wenstre siide adt Engeland. Ther komme hannom imodt tho jarler mett megitt folch. Ther droge the tillhobe och bleff ther eitt hort slag aff, och falt then ene jarll som hedt Hugæ prude, men then anden flyde och haffde mist then største part aff sitt folch. Ephther thette slag wende konning Magnus nord till Schottland, och der komme ambesother fra koning Melcholin aff Schottland till hannom och gjorde saadan ein forligelse emellom thennom j saa maade, att koning Magnus barfodt schulle aage alle the øyer som ligge westen for Schottlandtt som mand kunde fare medt eitt styrefast schib imellom meiielandit. Der ephther drog koning Magnus suder till Satijræ och Neijle, och satthe sig sielf wid styridtt och lodt drage ein schude thuertt offuer eit eydtt, och ther medt egnadis hand allt thett ij bachbord laag, och ær thett eitt stort stycke landt, och ær thett eitt smalt eiid emellom som mand maa vell drage eitt passelig schib offuer.

Koning Magnus sadtt then winther ij Sudherøy, och lodt randsage alle the øyer huad heller the wore bygde eller wbygde, och da egnadis Norrigs konning alle øyer westen for Schottland ligge. Konning Magnus gifftedt sin søn Siuguord medt koning Myrkiærthans dotter aff Jrlandtt. Om sommeren ther ephther foer koning Magnus till Norrige medt allt sitt folch, och da wor Erland jarll dødt ij Trondheim och ther begraffuen. Men Pouill jarll døde ij Bergen. Schopte Egundersøn Torbergsøn war da then ypperste ij rigens raad ij Norrige, och bode hand po Gische. Hand aatthe Gudron Tord Folesøns dotter som bar merchitt da Sancte Oluff fell. Theris barn vore Egmunder, Find och Tord, thesligiste ein dotter hedt Thore som aatte Asullf Skulesøn paa Rein, och wore de stolte mend alle. Ther koning Magnus barfodt regeridt Norrige och konning Jnge Suerrige, bleff ther ein trette thennom imellom, om landeschiffte imellom

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
riggerne, och koning Magnus kende till Norrige alt thett som vor vesten for Wæner
och nedt adt Elfuen till siøs, och alt Vermeland mett Marcheer, dog thett hafuer
legitt nogen tid lang wnder Suerrige efra Norrige. Och drog saa koning Magnus
aff rigen medt megit folch, røfuede och brende oc tog landitt wnder seg med all
wnderdanighedt och edtz forplicht, och kom saa om høsten till Wæner wdi
Kualdans øy. Ther lodt hand gjøre eit feste aff boluerch och torff och groff diger
omkring, och lagde der iij^c mend paa. Der wore Find Scoptesøn och Siugurd
wlstrenger høffuitzmend for thett tall folch, och siiden drog koning Magnus ned ij
Wigen igen. Da koning Jnge ij Suerrige fich thett spurt, drog hand till thennom
den tid wattnid var tillfrosen, och bød thennom till att the skulle drage aff medt
behollen haffuer. Siugurd wllstreng suaredt atthe suensche skulle finde anditt
end wiise thennom saa fraa sig som mand pleger gjøre medt fæhyrder. Koning
Jnge bleff wred och lodt strax bestolle thennom, och lodt tillbere stocker och torff
och der medt opfylthe digerne, och lodt saa kaste eit acker op ij boluerchett, och
drog wdt then ene siide, och stormede saa lenge att the baade om fredt. Bleff tha
thennom vnt att the motte komme aff ij theris blotte gange kleder och sluppe
medt liffuett till koning Magnus igen, och sagde hannom aff theris wferdtt.

Anden sommer ther ephther bleff ein dag forskreffuen att schulle staa ij
Kongelle. Didt kom koning Magnus barfodt aff Norrige, koning Jnge aff Suerrige
och koning Erich Suenson (som kalledis eyegodt) aff Danmarch. Disse tre konger
ginge allesamen tillhobe efra folkitt, och talidt seg siellfue emellom, och komme
saa igen, och kundgiorde att the wore saa forlichte at huer aff them skulle beholle
sitt rige frit, ephther som theris forfedre haffde fuldt for thennom, och skulle the
gjøre huer andre skell for huis skade ther wor skedt riggerne imellom. Den same
tiid bleff och beslutidt att koning Magnus barfodt schulle faa Margrete, koning
Jnges dotter aff Suerrige, och bleff hun siden kallid friidkolle. Thett wor och alle
mendz segn att ther kunde icke findis thre stoltere førster att vere end these,
koning Jnge wor tycker och mandeligster, konningh Erich wor deyligsther och
lengst, men koning Magnus wor wnderfundigste och snarligste, dog wore dhe alle
saa welltalende, och schilldis the da alle well saatte och forlichte.

Da koning Magnus barfodt haffde weridt konge ofuer Norrige wdi IX aar,
giorde hand sig rede medtt thett beste folch ij landitt wor, først Siugurd Raneson,
Widkunder Jonson, Dag Eileffsøn, Sercher aff Sogn, Euind alboge formarsch och

Wlff Ranesson medt andre rigens edlinger, och foer westher offuer haffuedt till Sudherøyer, och ther tog hand medt seg mere folch och drog till Jrrland, och der want hand vnder seg then høge stad som Dyfflin hedt och huad ther wnder laa, och bleff saa ther ij landitt om vintheren offuer. Der foraaridtt kom, gjorde hand sig rede medt schiben att drage till Norrige igen, och satte nogit sitt folch igen till landz beskerming offuer Dyfflin att forsuare landit ij hans fraawerellse. Koning Magnus laa lenge siiden wnder Irland och fattedis hannom fettalie till skiibs. Da sende hand bud till koning Myrkiartan att hand skulde sende hannom slachter till stranden, och thett skulle komme medt thett allerførste thennom wor mueligtt. Der thett drog wdt och fæet kom icke, dha gich koning Magnus oppaa landitt medt then største partt aff sitt folch, och wentid slachterid skulle komme. Och wor thett stilltt vær och schen klar soel. Koning Magnus gich op fraa skiben medt sitt folch, och kom po wegen som laa offuer moser och dy medt smaa klopper, och wor ther tycke keer och krath paa baade siider adt wegen, och wor forthi trangtt att komme frem for wføre. Der de saa ginge, finge the see huor ther stod op som ein røg. Tha sagde kongen: Der kommer nu slachteridtt som wij sende bud epher. Euind alboghe suarid: Wuarlige far thu herre, du wedst att Jrlandz folch ere suigefuld. Jeg raade theg att thu seer theg well fore medt thitt folch. Koning Magnus lodt tillsige sitt folch att huer skulde skicke seg ij orden. Kongen och Euind alboge ginge fremmerst ij spetzen, konning Magnus haffde ein hielm paa sitt hoffuid, en rød skiolld med ein forgyllt leon och eitt suerd wid siden som Legbiidtt hedt. Hand hafde och ein silche kassiach offuer wabnid, medt eitt forgyllt leon fore och bach. Euind alboge wor sameledis stafferidtt som kongen wor. Der røgen kom nær thennom, tha saae the ein stor hob fæ komme kørendis som hand sende bud epher, och wende saa tillbage igen till schibs. Ther the komme till moserne som the skulle offuer, da laa kerrene och skogene fulle medt folch och skiødt vd aff de tycke kær och gjorde stor skade paa the norsche. Da sagde Euind alboge: Wskickelig far wort folch affstedt. Och talede kongen till Torgrim skindhuffue: Wender eder emodt thennom och liffuer eder medt schiol derne och hober till bage offuer thenne morass. Jeg will holle disimellom schermutzelen medt thennom saa lenge ij komme offuer, och staar saa till rede medt eders buger och skiuder till wij komme offuer till eder. Ther Torgrim skindhuffue kom offuer morasen, kastidtt hand skiolden paa ryggen, och vndløp

medt allt sitt sellskab til skibs. Da sagde kongen: Wmandelig skildis du medt thin herre och konningh, wuislig gjorde ieg da then tid ieg gjorde thig till saadan mand, och gjorde Siugurd hund fredløs, aldrig haffde hand saa rympt fra meg. J thett fich koning Magnus ein styng igenom baade laaren och strax epher fich eitt andett tuertt offuer hallsen, thett wor hans banesaar. Da flydde Widkunder Joenson och tog kongens merche och hans suerd met sig, thesligist rymmitt Siugurd Raneson och Dagh Eileffson. Der fallt koning Magnus, Euind alboge och Wlff Raneson medt mange flere aff kongens rigens mendt. Men the som wndkome aff slagitt, de komme till Orchnøy och sagde Siuguord Magnussøn att hans fader wor fallen ij Jrland. Da gjorde hand sig strax till rede och drog medt them till Norrige att anamme rigit epher sin fader.

Koning Magnus barfod regerid Norrige ij X aar, och hollt hand god fred indenlandz, rigens edlinger holt hand ij stor ære, och bleff saare harmed aff thennem. Men almugen war hand besuerlig, ij thett han kriiet megit wden landz, och therefore førde hand fremmede seder ij landitt. Først hand heim kom, tha gich han gerne med bare ben. Therfor bleff hand kalledtt barfoedt. Han wor saare deilig, ther till forstandig och ein duelig krigsmand. Thett vor hans ordtsproch naar hans gode mend sagde till hannom: Herre ij ære fordierff ij krigen. Da suarede handt saa: Till fregder skall mand konning haffue och icke till langliffuis.

Konning Magnus barfodt haffde tre sønner epher sig, then elste hed *Øystein*, then anden hed *Siugurd*, then tredie hed *Oluff*, och wor icke wden fire aar gammell daa hans fader døde.

Daa tog Øysten och Siugurd konnings dømit offuer Norrige att regere huer sin hallfpart aff rigit po sine och theris broders vegne. Ther the wore komme till rigit, tha komme ther nogle heim fraa then hellige graff, thesligiste fraa Constantinopell, som lenge haffde weridt vden landz [med stor hofuer, och gjorde store ord aff att ij the land wor stor forbedring. Da raadslo baade kongerne seg emellom, att the wille gjøre ein hob schib medtt gott folch att lade forsøge the lande. Tha bleffue the saa offuer ens att koning Siugurd, som siden kallis jorsalafar, skulle were øffuerste till at vdfare, dog paa beggis kostnid, och koning Øystein skulde were hiemme och regere landett, thennom baade till gafn och

Koning Siugurd jorsalafarr drog aff Norrige medt LX skip well wdrustit, och kom først till Engeland till konning Henrich, och bleff ther om vintheren offuer. Om waaren epther drog hand der fraa och wester till Walland, och der fra till Gallisien. Ther gjorde hand fred medt then jarll der wor medt saadan wilkor, att hand skulle haffue ther [sin kost om wintheren for sine penninge. J foraaridtt redde sig till igen medt skipen att drage ij Spanien, och ther hand wor po reisen, kom hannom till modtz ein stor hob galeider, och wor thett allt heidit folch paa som røffuid och tog fraa huer mand. Ther lagde koning Siugurd jorsalafar thennom emodt, och slodz saa lenge medt thennom att the hedninger motte rymme. Dog fich hand VIII galeider medt eit stort bythe fraa thennom. Ther nest lagde hand seg for eitt slott [hedt Sinthre ij Spanien, huilckitt slott hedninger haffde indtagit, och stormede hand till slottidtt, och ihiell slog saa mange ther icke wille lade seg christne. Der epther belagde hand Littzebon, och wor hellten aff staden heidett och anden part christedt, desligeste wor allt landitt heyditt westenfor. Ther røffuid och brende hand allt thett hand offuer kom, och vant ther VII store slachtinger. Der epther segled hand till ein øy heder Maiork, och vant ther seiger ofuer the hedninger. Ther fraa drog hand och till Nauarien, ther fraa och till Sisilien, och alle stedz fich hand stortt bythe, huor hand kom ij ferd med henisch folch. Och der hand haffde der weritt, drog han till Jerusalem och fich ther helligdom som Baldeuin koning och patriarchen gaffue hannom, som war eitt stycke aff thett hellige kors som Christus tollde død paa.

Der fraa for hand till Constantinopell. Ther kieseren spurde hans komme, da lodt hand portherne op och wndfich hannom medt stor ære och verdighedtt, och lodt betecke medt scharlagen ther som koning Siugurd gich ind. Ther redde konning Siugurd seg till att reise till landz, och gaff fordi keiseren alle sine schib. Keiseren lodt hannom afferde medt heste och anden tillbehøring till sitt folch som drog medt hannom. Men dog bleff ther ein stor hob igen epther ij keiserens tieniste, och bleffue ther well holdne. Saa drog koning Siugurd fraa Constantinopell till Bulgarien, therfraa till Wngerenn, ther fraa till Suauen, [fraa Suauenn till Beieren. Ther fant hand then romersche keisere. Hand lodtt hannom fri beleide igenom sine land, till hand kom till hertugen ij Sleswig, ther fant hand [Nicolaum then dansche koning, huilken fagned hannom well och fullde hannom

Norrige, och ær thett alle mends segn huor hand frem for, att ingen herre ferd haffuer werid ypperligere, medt besynderligere statt och ære, som koning Siugurd fih ij thenne ferd, och war hand nu XXX aar gammell ther hand kom heim, och haffde weritt III aar wden landz.

Koning Øysten haffde laditt bestyrtt ij landett mange nøttelige gerninger, landitt till stor forbedring, then stund koning Siugurd wor wthen landz. Hand lodt bygge Munckelif och lagde ther eitt stortt godz till, hand lodt giøre Sancti Michels kircke ij Bergen, hand lodt och giøre Sancti Pouels kircke po kongens gaarden ij Bergen. Hand lodt giøre en stor sall paa konges gaarden ij Bergen, saadan haffuer alldrig weridt giortt ther siiden. Hand lodt giøre ein kircke wid Agdenes, och einn haffn, ther som eckon wor obenbare forlendt tilforn. Hand lodt och giøre Sancti Mñ kirche ij Trondhiem, hand lodt giøre ein kircke ij Woge paa Helgelandt och lagde ther renthe till. Koning Øystin bekom thet och saa medt sin wisdom och forstand att Jampteland gaff sig wnder Norrigis konning (som ein tid lang haffde werid wnder Suerrige medt schatt och skylder) wden all krieg, som hans forfeder icke kunde affsted komme, endog the thett offte forsøgte.

Koning Øysten och koning Siugurd wore ein tiidt tillhobe till gest ij Oplanden, och der dett ledt flux paa afftenen, sadt folchidt still och taledt icke megitt, thi ølidt wor icke dueligtt. Da sagde koning Øysten till koning Siugurd: Her ær gott liud, thett wor gott att wij snackitt nogitt skempt, saa att huer skemtidt med sin liige. Och ere wij lige till slecht och till rigitt, derforre will jeg skempte medt theg, broder, thi wos skills icke megitt paa wor allder. Koning Siugurd suared: Minnestu icke thett, broder, att ieg slo theg omkuld saa offte ieg wille, endog thu wor eitt aar eldre end ieg. Koning Øysten suaredt: Jeg minnest thett well, du wilde icke lege wden thett vor wredelicht legtt. Koning Siugurd sagde: Jeg kunde och bedre sømme end du, och kunde well drencht deg om ieg haffde willtt. Da suaridtt koning Øystin: Jeg kunde sømme saa well och saa langtt baade wnder och paa wattnid som du, men ieg kunde och løbe paa jslegger, saa ieg wiste icke min lige, thett kunde thu icke mere eller end ett nødt. Koning Siugurd sagde: Thett ær høffdings werck, och tycker meg thett were gaffnligt att kunde well skiude medt buger. Men ieg tror thu skall icke kunde spende min buge, om thu

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
end wille biude till. Koning Øysten suared: Jeg ær icke sterch till at spende buger. Men dog ær ieg thin mestere till att løbe paa schier, och thett haffuer werid achtidt for konst tillforn her ij landitt. Koning Siugurd sagde: Thett hør herrer och førster till att were sterche och mandelig wthi theris adtferd, at the skulle were kendt fram for andre huor the komme, besynderlig the som ville were offuer andre. Koning Øysten suaredt: Thett ær well sant, [och gott som thu seger, mandelighedt och duelighedt ær stor pryde blant høffdinge. Men da ær ieg klo gere och wed lagen bedre end du, och ær iegh bedre hørd huor ieg ær iblant mange. Koning Siugurd suaredt: Thett kand ske dhu haffuer lert flere kroger wdi lagen end iegh, och mere esthu sleschere och søte talendis end ieg, och ther for sigte mange thett ephther theg att thu est icke fast ij thine ord, och ær thett icke kongelichtt att mand holler icke huad hand loffuer. Koning Øysten sagde: Thett scheer offte att ther kommer mange sager for meg, och will iegh gerne att allting schall leggis aff medt gode, och sker thett vndertiden att ieg ær beden aff then partt som schyllen haffuer, dha legger ieg sagen ij then meddellmaade som ieg thennom medt gode beuege kand. Men thu wille heller att ieg skulle loffue alle ont som thu giør. Koning Siugurd suaridt: Thu haffuer well hørdt huad mandom ieg haffuer bedreffuitt vdenlandtz der du haffuer sittidtt her heime som du wore thin faders dotter. Koning Øysten suaredt: Nu nøder du meg till att suare deg: Dett ær well vitterligt om ieg redde deg saa vdt som syster ther thu drogst aff landitt. Koning Siugurd sagde: Du haffuer och well spurtt huor mange slag ieg haffuer wunnitt wden landz, och fich ieg alltid seiger, och haffuer iegh førdt mange ypperlige ting hidt ij landitt som alldrig wor her tillforn kommen. Koning Øysten suaredt: Jeg haffuer well hørt som du sigter, men dog ær thett nytteligere wortt rige thett ieg haffuer giortt. Jegh lodt bygge V kircker aff grundvoll op, jeg gjorde ein haffn vid Agdenes, jeg gjorde och salen wthi Bergen den stund du wor wthen landz och slachtidtt hedninger till helluedis, thett wort rige føie till gauffns. Koning Siugurd sagde: Jeg foer then same reise till Jordan och suam offuer floden, och der bantt ieg ein knudt paa flodtbacken vdi ett kær, och sagde dha att thu, broder, skulle løse then same knudt. Koning Øysten suaredt: Icke will ieg løse then knudt som thu gjorde ther, men ieg haffde well kunde bunditt thig ein knudt then tiidt thu komst ij Norrige igen medt ith skib ij min her, saa thu skulle alldrig bleffuit konning ij Norrige. Medt thisse ord

tagnede the och wore baade wrede, medt andre flere ord som thennom fall imellom, aff huil ke mandtt kunde forstaa att then ene ville vere offuer then anden. Dogh bleff ther fred thennom imellom saa lenge dhe leffuidt.

Konning Øysten wor en tiid till gest po Stim och Hustadt. Ther bleff hand hastelig siug och døde strax, then 4 Calendas Septembris, och bleff hans liig førdt nord till Trondheim och begraffuen ij domkircken. Och wor thett alle mendtz segen att ingen mandtz liig haffuer staait saa mange sorgfulle menniske offuer som offuer koning Øystens lig siden koning Magnus hin gode, Sancti Oluffsøn, døde.

Koning Øysten haffde regeridt Norrige ij XX aar, men epher hans død bleff koning Siugurdt jorsalafar ene koning offuer Norrige igen. Konning Øysten wor ein saare deylig mand till att see, blaa øgen, och saag gerne op offuer sig, haffde bleicht och røtt haar, medell voxen mand, viis baade ij lagen och dom, snachtsam, snarraadig, sachtferdelig, dog welltalendis, saare gladachtig och ydmyg, haffde god yndist och wor kerligh hoes alle folch.

Koning Siugurd jorsalafar gjorde seg rede medt eitt stortt tall folch och drog ned till Øresund och der fraa øster till Kalmeren, røffuid och brand-schattidt all Smaalandene, och dreff till schibs XV^C øxner, och gaff thennem till sag att the hulle icke then christne tro rettelig. Thenne ene kriig førde koning Siugurd siden han kom till Norrige igen fraa Hierusalem.

Nogit epher att koning Siugurd kom ene till rigit, da kom till Norrige aff Jrland ein wid naffn Haralld gjille, som sagde seg att were koning Magnus barfodtz søn. Der han kom till koning Siugurd, begeredt han att han skulle gjøre hannom thett skell som hand burde att gjøre sin broder.

Koning Siugurd beraadde sig medt sit raad, men the satthe thett till kongen siellf huad hannom synthis. Da lagde kongen hannom thett fore att hand skulle schijre sig till fæderne, som tha wor lagh ij landitt, och wor hannom da saa strengtt forelagtt, och blefue IX plogiarn giortt glodende, och der gich hand paa alle IX och bleffue wschadt. Der hand haffde thette fullgiordtt, dha togh kongen hannom op for sin broder. Men dog willde hand ichke att hand skulle komme til rigit [den stund hand och hans søn Magnus leffde.

Koning Siugurd jorsalafar lodt saare well forbedre then kiøpstadt Kongelle,

Hand lodt bygge konings gaarden och kalledt thet Castelle. Ther aff bleff siden giortt Castelle klosther som end nu staar dher. Hand lodt och bygge korskircke ij Kongelle, och lodt ther sette then helligdom som hand førde aff Hierusalem.

Da koning Siugurd haffde regeridt Norrige wdi XXVII aar, bleff han siug wdi Opslo och døde then natt nest epther wor frue dag sidere, och bleff lagd ij Sancti Haluardz kircke ij muren vden for koren paa then syndre side, och var hand XL aar gammell. Wdi hans tiid var god fred, och landit var fruchtbar.

Koning Siugurd jorsalafar wor ein høg mandtt, suarttbrunt haar, mannelig, dogh icke deylig, litthalendis, stumsinnett, wennefast, icke welltalendis, dog wor hand statlig ij sin vmgengellse, reffsitt strengelig, dogh epther lougen, mild paa penning. Hand wor rig och saare widtt berømpet konge. Men koning Oluff, hans broder, døde da var XVII aar gammell och bleff begraffuen ij domkircken ij Trondheim, da han haffde regeridt med sine brødre wdi VII aar. Och blefue desse brødre saa saare harmede aff alle indbygerne, thi att the toge aff almugen mange wlager» och tyngte som Suen Allwifoson haffde lagtt paa thennom, och therefore bleffue the elschedt.

Koning *Magnus Sivrdson* (som siden kallis then blinde) bleff tagen till konge igen vdi Opslo epther hans faders dødt, epther som før vor loffuit, och wor hand then deiligste mand som tha kunde findis ij Norrige. Hand wor ein grijm och storsinnett mand, tog seg megitt for epther sitt egitt hoffuid, hand drach saare gerne, hand wor girigh, vtolog, och haffde ond yndist. Men thett drog hannem mest till hyllest hos almugen att hans fader vor thennom och rigitt godt.

Harald gjille war tha ij Tunsberg, och der han spurde att hans broder koning Siugurd vor dødt, da lodt hand steffne Houge ting, och ther bleff hand tagen till konning offuer hallft Norrige. Koning Harald gjille wor lettsindig, gladwer, spellid gerne, ydmyg, rund, saa att hand sparde inthett medt sine wener, raadig, hørde och andre och lodt thennem raade medt sig. Saadanne och andre gode vilchor droge hannom ij kerlighedt och venschaff, saa att mange aff rigens beste mendt bleffue hannem mere anhengendis end koning Magnus. Der koning Magnus forstodt att koning Harald gjille fich saadant loff aff allmugen, da giorde hand saadan contract medt hannom, att the schifftedt landett till helmings

imellom thennom, och bleff tha fred nogen stund thennom imellom. Koning Harald gjille haffde ein søn hedt Siugurd, och giffted Harald sig siden, och fich Ingerid Rongualdz dotter.

Koning Magnus fich Sancti Knudtz hertogis dotter, som hedt Cherstine, och wor koning Waldemar ij Danmarch then førstis systher. Hand motte icke well liide hende, och schødt henne fra sig, och drog hun nedt till sin slecht. Siden gich thett hannom ille, och fich stor modstand aff hendis slechtt.

Der koning Magnus och koning Harald gjille haffde tillhobe regeridt Norrige vdi IIII aar, da begynth koning Magnus att prachisere huorledis hand kunde komme koning Harald fraa rigitt, och samblitt ein stor hob folch wed VI^M mand, och drog ther medt langs lande suder omkring Lindesness. Da wor koning Haralld gjille øster ij Wigen paa Fors, och laa ther ij rustningh medt IJ^C mand. Koning Magnus drog till koning Harald och møttis the ther øster ij Wigen paa Fyrresleiff. Der willde koning Harald gjille icke fly, endog handtt haffde icke fierde parten saa megitt folch emodt koning Magnus. Men droge samen saa mandelig att thet war vnder att saa lidett folch stode saa mandelig. Der miste koning Harall gjille LX aff the ypperste kemper som vore ij hans hob, och motte rymme marchen, och der medt drog hand neder till Danmarch till koning Erich Edmund. Koning Magnus tuingitt allt landitt vnder sig [medt skatt och skylder, och drog saa till Bergen och bleff ther om wintheren.

Koning Erich Edmund ij Danmarch hialp koning Haralld gjille med VIII skib att drage ind ij landitt igenn medt, och samblede hand folch tillhobe, och tog landitt wnder seg huor hand drog frem, och hastidt seg allt nord till Bergen, och ther fant hand koning Magnus, och drog till hannom medt all sin machtt. Koning Magnus kunde icke wndkomme med skiben, fordi att jernrekene laa offuer Waagen, saa att ingen skib kunde komme wd eller ind. Der bleff koning Magnus fangen och leedt for koning Haralld och hans raad, och bleff saa samtycht att hans øyen skulle wdstingist, [huor aff han siiden kallis Magnus then blinde, och hugge then ene fodt aff hannom, [och disligiste bleff giellit, paa thett hand ingen affkomme schulle faa epher sig, och toge hans kongelige kleder aff hannom, och wor siden sent till Trondhiem [och ther indsett ij ett klosther (paa Frostenn).

Der koning Haralld gjille haffde regeridt landitt nogen stund, hen wed fem

Magnus barfodtz søn, men andre sagde han wor ein preste søn. Der koning Haralld gjjlle fornam hans løgn och falskhedt, lodt hand fange hannom, och bleff saa bestillett att hand skulle komme aff dage. Och blef hand indførd paa ein roerbodt, och ein hob rodde vdt om natten medt hannom omkring Nordnes. Der Siurdt slembe fornam att ther vor suig paa ferde, da stod hand op, och lodt som hand wille lade sitt vand, och meden holtt tho karlle hannom ein vid huer hand, well hortt. Hand greb thennom hart igen och skødt seg medt thennom ij søen, och huer wille da hiellpe sigh och slepte huer andre. Før end the andre fich [reddit karlene och went baaden, da wor Siurdt slembe paa landit och brugitt benen adtt skogen.

Der epther som Siurd slembe fornam att hand icke kunde komme frem medt hans willie, da practiserede hand paa huorledis hand kunde komme koning Haralld gjjlle aff dage, och gaff sig ij handell medt nogle aff the som haffde weridt koning Mag nus then blinde vdtuolde gode wenner, och nu wore ij koning Haralldz tieniste. Aff huilcke tho besynderlig gaffue sig ij snach medtt koning Haralld och sagde: Herre koning, wij haffue slagit itt wedfæ op. Jeg siger at ij monne ligge hos drottning Ingerid ij thenne natt, men hand siger at ij monne ligge hos Thore Guttorms dotter. [Da lo kongen der adt, och sagde: Icke vinner thu thette vædfæ, men hand wiste icke att ther wor suig vnder, och ther aff forstode the huor hand wille ligge then natt, endog the andre menthe hand haffde legitt hos drottningen. Der holltz altiid wacht offuer drotningens herberg.

Der Siurd slembi bleff thette wis, da fich hand ein hob medt sig och opbrødt herberitt offuer kongen och stunge hannom all dødt ij sengen. Da sagde kongen ij døden: [Du bor ille och saart med mig, Thore. Hun suarede: The bo ille medt theg som ville theg werre end ieg. Ther medt lodt koning Haralld gjjlle sitt liff, och bleff begraffuen ij domkircken ij Bergen.

Koning Haralld gjjlle och drottning Ingerid de otte ein son tillhobe som hed *Inge*, och wor po thett anden aar da hans fader bleff slagen. Men then andre hans søn hedt *Siugurd* war da ij Trondheim, och lodt drottningen strax sende budt till Tronhiem, att the skullde tage Siugurd Harallson ther till konge, och sielff drog hun østher ij Wigen, och lodt ther hylle sin søn Inge Harallson offuer hallfftt

Siurd slembi drog nord till Trondheim och tog koning Magnus blinde wdaff klosterid, och menthe ther medt tisbedre att faa landitt vnder sig, och fich dog ingen stadfestning aff indbyggerne, [wden hand motte flye vester offuer haffuet, och giordi altid stour skade her ij lanndit meth roff och branndt naar hanndt saag sit raaderum. Men koning Magnus blinde drog op ij Oplandenn och mente der ath faa nogenn hielp, som hannd och fich, och bleff der om wintterenn offuer. Om sommeren der kong Ingo och hanns menndt thett spuorde, da drog hand emodt hanom, och fundis de wedt Imyne (□ Mynne). Der bleff it hart slag aff, och haffde koning Magnus blinde mere folch. Saa er sagt att Tiostolffer Alassønn haffde Ingo vdi sit killting denn stundt hand slogis, och gich hand duelig frem, saa att hand slogis hordelig emodt dennom som hanom paa søgte. Och der aff fich koning Ingo dett meen, som hand haffde saa lennge hannd leffde, att hand bleff kulryggit och en fodt lenger end denn andenn. Effter lang wederskiiffte falt møgit folck paa koning Magni side. Der effter flyde koning Magnus blinde øster till Gyllanndt ([□] Gautland) till Karll jarll Saurkuissønn, och sagde att Norige stodt lettelig till att winde, dersom handt wille thit søge met mact. Effter hanns raadt samlet Karll jarll møgit folch, och drog der met ij Wigenn, och for redsell skyldt gich møgit folch hanom till hande. Ther Thiostolffer Alassønn och Amundt Gyrderssønn, koning Ingos mendt, det spuorde, da drog de emod hanom mett thet folch som de kunde faa, och haffde kong Ingo met dem. Och fundis de och møttis paa Kroge skouff och slogis mandelig. Der faltt møgit folck paa bode sider, dog beholt koning Ingo marchenn och fich seier. Menn Karll jarll flyde hiem till sit riige igienn. Der effter flyde kong Magnus blinde neder til Danmarch til kong Erich emunne och bleff ther well vndfangen. Hanndt badt koning Erich att farre till Norige met de danssche och winde lanndit wnder sig. Da wille hannd følge hanom, och sagde att ther thør ingenn giøre hanom modtstandt, dersom hanndt kom met thenn danssche mact der ind. Effter saadanne raadt da giorde koning Erich sig rede met skib och folch, och droge till Norge met II^C skib, och war koning Mangnus blinde och hans folch met ij same ferdt. Och der de kome till Tonsberg, da war koning Inges ypperste mendt met almuenn der forsamlit och for bødt de danssche lanndgangh, saa att de motte drage der fraa, och holtt de saa indt adt fiordenn modt Opslo. Tiostolffer Alassønn war ij byen føre och

haffde føie folch. Der hanndt saae de danssche kome wid Hoffuit øye, da drog hannnd aff byenn met sit folch henn op paa Romeriige och samlit miere folch. Kong Erich drog indt ij byenn och sette ildt ij Sannct Haluordz kiercke och ij byenn. Effter om morgenenn kom Tiostolffer neder till siøs met it stour antall folch, och da war koning Erich met sit folch dragen wd paa skibenne, och kunde de iche nogenn stedz kome paa lanndt for folckit som ther war for samlit paa alle sider. Koning Ingo och Amundt Gyrdersønn, hanns foster fader, laage met deris folch ij Hornbore sundt. Da lagde de till modis met koning Erich, och slog hanom møgit folch aff. Sidenn drog koning Erich ned till Danmarch igienn, och befant hand att Mangnus blinde ey haffde sagt sandenn for hanom.

Der effter nogenn stundt kom Siuordt slembj till Danmarch, och wor koning Mangnus blinde der fore. Der finnge de skib och folch, och drog ind ij Norge met XXX skib baade norsche och danssche. Der konng Ingo och kong Siuordt Haraldzønner thett spuarde, da gjorde de denom rede met alle deris mact, och wille tage emodt koning Mangnus blinde och Siuordt slembi. Och droge de alle synder met landit och møttis de widt Hualler sundt for Sarpsborig. Men koning Siugurd och koning Inge Harallsønner haffde eckon XX schib, och alle store och well mannedt. Tha begynthis itt hartt slag, och ij thett første anfall flydde XVIII schib aff the dansche ned till Danmarch igen. Ther ephther fæll meste parten aff koning Magnus blinde och Siurd slembis folch. Reider Grottgjordson tog koning Magnus blinde op ij sitt faufn, och ij thett bleff hand skudtt bag igenom ryggen frem igenom brystitt, och fell død nedt paa lugen, och kong Magnus blinde offuen paa hannom, och fich hand sin bane aff same skudtt. Forskreffne Reider fullde sin herre som ein tro tienere burde att giøre. Men Siurdtt slembi bleff fangen paa sunditt och bleff leidt strax for then menige mand. Tha wor ther then rop och skraal ther the saage hannom, aff glede. Der bleff hannom paa lagtt saa hord ein dødt som the kunde werstt optencke. De sloge sunder hans scheneben och armlegge medtt øxehammer. Saa toge de saa mange suøber och sloge hans hud aff som hand wore flegen. Der ephther sloge dhe hans ryg sønder medt ein stor stock, och siden hugge hoffuid aff hannom. Och ær thett stortt vnder att høre, att han alldrig blunkitt medt sin braa, eller sagde engang aavi vdi all sin pine, vden taled saa frimodig lige som hand plegitt att giøre huer dag, och wor lige som the haffde slagitt paa stoch eller stein. Dett wor huer mands segn att ingen stoltere

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
karll kunde were till ij Norrige paa then tiid end hand, endog hand wor lastelig
wdi mange maade.

[Siuordt slembis ligh bleff sidenn ført neder til Danmarck ij Aalborg och der begraffuit ij Worfrue kiercke ij byen. Men koning Magnus blindis liig bleff ført til Opslo och begraffuit huos sin fader kong Siuordt jorsalafar ij Sancte Haluardz kiercke.

Der koning Siugurd och koning Inge Harallsønner haffde regeridt Norrige ij VI aar, da kom Øysten Harallson theris broder aff Schottland till Norrige och drog strax till Trondheim. Der bleff han tagen till konning offuer tredieparten aff landitt, och wor godt fred ij landitt imellom brøderne en tid lang, alt meden theris gamble fostefader leffde. Men then tid the gamle wore alle døde, da bleff ther nogen tuist imellom thennom, saa att huer aff thennom stod epher then anden och ville komme ene till regementid, ther till wore och huer theris raad willige att saa schee kunde, endogh huer foer ther medt saa hemelig, och stodt thett saa hen ij nogle aar. [Der epher bleff thett obenbaret att koning Siugurd och koning Øysten haffde sett seg fore att wille komme koning Inge aff dage, di hand wor icke før well hellbrigd till att were koning.

Da giorde koning Inge Gregorium Dagsøn till høffuidtzmand offuer sitt folch, thi han wor tha den fornemste krigsmand ij Norrige, och Erling schacke till sin øffuerste raadzherre ij landitt. Och gaff hand Erling schacke till hustru Cristine, koning Siugurd jorsalafars och drottning Mallfridtz dotter (drottning Mallfrid wor koning Woldemors moders syster). Formedelst hans duelighedt och thett gifftermaall hand fich, da blef hand megitt hollditt ij ære aff allt landitt, saa att allt landraad stod wdi hans hand.

Koning Siugurd och koning Øysten bleffue megitt horde wid allmugen, huor de droge frem, och finge derfor liditt loff aff allmugen. Koning Siugurd drog til Bergen, och der hand kom didt, da kom dher wenighedt emellom hannom och Gregorius Dagsøn, thi ein aff koning Siugurds mend haffde slagitt Gregorii Dagsøns suen ihell paa gathen. Och giorde Gregorius sig rede medt allt sitt folch och kom wæbnedt ind for koning Inge och sagde: Mig synis herre saa, att ij wille io endelig liide saadant aff koning Siugurd, saa lenge hand ødelegger alle eders beste mendt, och gielder dett meg saa snart som ein anden, och naar thet ær schedt, da ær thet well møgeligt att hand kommer eder baade rige och land efra,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
och ther som ij icke wille, tha skall iegh geste hannom ij natt, thett gaa mig huor
thett kand.

Da suaridt koning Inge och bød huer mand wæbne sig, och skiffte the sig ij tre hobe och berende gaarden. Koning Siugurd warde sig mandelig, saa att ther falt mange aff them som vthen fore wore, dog paa dett senaste brøde the husit offuer hannom, och sloge hannom ihiell medt mange andre duelige hellte wden all naade. Saalunde bleff koning Siugurd slagen ij Bergen XIII dage for S. Hans baptista, och bleff begraffuen ij domkirchen po Canicke bergitt.

Koning Siugurd wor stor och sterk och mandelig woxen, bront haar, deilig ij ansichtitt, dog store lipper, ein saare welltalendis mand fram for nogle andre mend, hord ij regementidtt, och therfore fich han wgunst aff menige mand.

Der thu aar wor forgangen epher koning Siugurdz død, da besterckede de andre tho brødre sig paa baade siider. Koning Inge drog synnen till med LXXX schib, koning Øysten kom norden till medt [halftrediesinds tiufue schib (och wor thett orsagen att koning Øysten haffde latid røffuid Gregorium Dagson och brent hans gaard Brasberg aff, tesligeste wor hand och mistenct att hand haffde latidt affbrent thet store noust medt schib och allt for koning Inge, och wille icke betale schaden som hannom wor forlagtt), och møttis the synden for Bergen. Der koning Øysten fornam att koning Inge vor hannom for sterch, och hans folch vor hannom thesligiste wuillig, da rymde hand fra skiben och drog synnen offuer land till Wigen. Koning Inge lagde suder epher till søes medt skiben, och fantt hand koning Øysten ved Forskircke ij Wigen, och der bleff hand fangen. Der koning Øysten fornam att hand skulle dø, da kasted hand sig gruffue ned po jorden, och rachte sine hender fra sig, och sagde: Hugge nu itt kors imellom mine herder, da maa ij se att iegh ær icke red for kolt jarn som ij sige om mig, och blef hand huggen strax død, och hans lig begraffuen ij Forskircke mitt paa gullfuit, och sigis dett hand ær hellig. Der som hand bleff slagen, spranck op ein kelle (och kallis till denne dag hellig Øystens kelle). Men alle lastid den gerning att hand wor) saa rettidt.

Koning Øysten war suortt och bleichlett mand, passelig høg, dog medelmaade viss, ein grundig mand. Men thett drog hannom till wgunst hos alle att handtt wor saare karg och girig fram for sine brødre.

Ephther koning Øysten var død, bleff till koning tagen ij hans sted ein hans broders søn som hed *Haakon Siugurdson*, aff then hob som haffde weridt hans faders och koning Øystens gode wenner. Och bleff da ein suar induortis krieg saa forderfueelig, att ther vor ingen seker eller fri for then anden. Huor the komme, tha røffuid och myrde the [huer for anden vden all barmhiertighedt. Der dhe haffde [nogen stund saa omgaait med huer andre, da samlede huer for sig ein stor hob folch och møttis wid Kongelle, och fallt ein suar hob folch paa begge sider, dog beholt koning Inge marchen, och koning Haakon rymde op paa Marcheer. Der ephther fich Gregorius Dagson spurtt att koning Haakon wor kommen wdi Wigen igen, da drog hand emodt hannom vid Fors. Der møttis the XIII. dag jull, och vor der ein elff mellom thennom som vor tillfrosen, och wor dog isen icke well sterch ther paa. Gregorius Dagson gaff sig vdt paa isen medt ein stor hob folch. Da begyntis jsen att syncke vnder Gregorius saa att hand kom ij isen vnder sine arme. Ij thett skodtt ein medt en pill till Gregorium och rampte hannom vnder hans querch. Ther aff døde Gregorius Dagson, then ypperste krigsmand som then tiid wor ij Norrige. Hans liig bleff førd till Gimsøy kloster wid Schien, huilchit closter hans fader haffde latidt stichtidt, och da wor hans syster abbediis ij forneffnde closter, som hedt Bouge Dagsdotter.

Der Gregorius Dagson vor død, da fich koning Haakon att vide att koning Inge wor ij Opslo. Da samlede hand megitt folch och drog till Opslo. Koning Inge laagh fore ij byen och var IIII^M mand sterch. Der droghe the tillhobe, och bleff itt hortt slag. Da flydde po koning Ingis siide en hed Gudrød Oluffson, med XV^C mand. Der fallt da koning Inge, och haffde da weridtt konge offuer Norrige XXV aar. Hand bleff begrafuen ij Sancti Haluardz kircke ij Opslo, och lagd paa then syndre siide ij muren vden fore choren.

Koning Inge vor then deligste mand i ansichtid. Hand hafde gullt, racht och tynt haar. Handt vor liiden paa voxt, hand haffde ein stor kull baade for och bagh paa ryggen, blidordig, rund paa penning medt sine venner. Hand vor venlig medt alle, derforre fich hand hyllist aff vndersotterne.

Ephther thenne seger tog koning Haakon herdebredt allt landitt vnder sig, och schifftedt forleningene iblant sine gode mendtt. Der Erling schacke fich thet spurt att koning Inge vor fallen, och att koning Haakon haffde tagitt landit vnder

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
sig, da lodt hand samen schriffue alle the herrer som nord ij landitt vore, och haffde weridt koning Ingis beste venner, och ther the komme till samen, da forbunde the sig till hobe, och raadsloge imellom thennom siellfue, huem the wilde haffue for ett hofuidt offuer thennom. Da the lenge haffde raadtz ther om, bleff Magnus Erling schackis søn vdkoren, thi hand wor koning Siugurd jorsalafars dotterson. Magnus Erlingson och koning Waldemor the hørde huer andre ner till, Magnus Erlingsons modermoder och koning Waldemors moder wore tho systher. Bleff forthi samtycht aff alle att Magnus Erlingson skulde bliffue konge offuer landitt, och da vor hand fem aar gammell, och bleff rigit och regementidt befalidt Erling schacke, thi hand wor then viseste, ther till och then dueligste krigsmand som da wor ij Norrige.

Der Erling schacke haffde dreffuitt sagen som hand willde, da gjorde hand sig rede med X schib och tog Magnus sin søn medt sig med andre herrer ij landit vor, och drog ned till Dan march till koning Valdemor, och ther forbant hand sig medt hannom, att han skulle hielpe hans søn Magnus till rigit. Och lagdis da till Danmarch all Wigen norden till Ryerbu, som dansche konunger før haffue hafftt ij Norrige. Der epher drog Erling schacke medt sin søn till Norrige igen. Da fich hand spurtt att koning Haakon [var i Tunsberg. Der lagde Erling skacke till hannem oc fick alle hans beste skjib fraa hannem, huilcke hand haffde faait fraa koning Inge till forn, och koning Haakon rymde till Oplanden, och drog nord offuer fiolditt till Trondheim. Men Erling schacke tingitt allt landett wnder Magnus sin søn der østher, och drog siden allt nord til Bergen och war ther om vintheren. Men koning Haakon wor then vinther ij Trondheim. Der foraarid kom, gjorde koning Haakon sig rede medt itt stort tall folch och drog suder paa emod Erling schacke. Desligist haffde och Erling schacke eitt stort tall folch ij Bergen, och drogh ther medtt nord paa till modtz medt koning Haakon. Och funde the huer andre ij Steinevogh. Der begyntis eitt suart slag. Men epherdi att Erling schacke hafde store schib och mere folch, bleff ther meste parten slagne aff koning Haakons folch, och somme [gaffue fluchten. Och bleff koning Haakon ther død, och bleff førd ind ij Romsdall och ther begraffuen. Men koning Suerre hans broder lodt hannom siden føre till Trondhiem, och begroff hannom ij domkircken.

Koning Haakon herdebreit wor ein deilig mand, vel woxen, høg och small,

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
dog saare breid offuer sine herder, therefore kalled the hannom herdebreiid. Han
wor gladsom och spelen, ydmyg ij sin tale hos alle.

Der koning Haakon wor fallen, da bleff Siugurd Siugurdzon, koning Haakons broder, tagen till høffuidtzmand offuer them som haffde weridt medt koning Haakon tillforn. Der till hialp Marcus aff Schoge, hans fostefader, medt andre herrer ij landitt, och bleffue de snart sterche och giorde stor schade her och der, huor de kunde offuerkomme dem som holde paa Erling schackis siide. Da the haffde nogen stund saa fremfarid, bleffue the fangen baade och førde till Bergen. Der bleff Siugurd Siugurdzøn halshuggen vden for Grafvall, men Marcus aff Schoge vor hengdt sielff anden paa Huarfsnes, och war thett hans endelichtt. Ther eptther bleff nogen stund rolighedt ij rigit.

Erchebiscop Øysten kom till Bergen, och fant hand ther fore sig Erling schacke medt andre bisper ij landitt. Der begynthe Erling schacke att tale till erchebispen och sagde: Medt huad rett, herre, haffue ij forøgett eders sagefall ij christen retten, icke findis thett ij Sancti Olufs log. Erchebispen suaredt: Icke ær thett heller forbuditt att forøge christenretten. Men thet findis icke helder ij Sancti Oluffs log att then skall were koning ij Norrige som icke ær konge søn, och haffuer thet icke skedtt ij Norrige tillforn. Erling suarede: Herre, thet wor medt eders wiliie och samtycke hand bleff till konge tagen. Erchebispen suaredt: Da loffuid du atthu skulle hielpe och styrcke gudz rett med all thin machtt. Erling suaredt: Lader os icke trette, men hielper ij Magnus min søn till rigit, hand och iegh skulle hielpe eder till alle eders sager. Och bleff ther tha snackidt och beslutt thennom imellom att thet vore nytteliggt atthe haffde ein kronid konge ij landitt saa well som engelsche och danske the haffue, och vore thett rigitt ein stor ære.

Da rodslog erchebispen mett the andre bisper och rigens edlinger, och bleff samtycht att kroningen skulle gaa for sig. Och lodtt Erling schacke rede till then store sal, och forsamlede sig ther the ypperste wthi landitt.

Der wor och ein legatt aff Rom hedt Stephanus, thesligeste erchebispen mett andre fem bisper. Och bleff *Magnus Erlingson* kronid till koning medtt stor [ære och triumph, som sed wor ij andre land, och wor hand then første kronid koning ij Norrige som blef medt saadan stadt kronidtt, och skilldis the alle venligen adtt.

Der koning Waldemar fich spurt the tidende at Magnus Erlingson vor

bleffuen kronidt till konge ij Norrige, da sende hand sine bud op till Norrige medt breff och segell, att minne thennom paa thenn handell som thennom vor giortt imellom, om den dell hand skulle haffue ij Norrige alt op til Ryerbu som før ær rørt. Der Erling schacke fich se breffuene, lodt hand thennom forkynde for menige mandt. Ther the forstode huad erinde the haffde, da bleiff ther eitt stort bulder blant menige mand, och sagde alle atthe schulle icke komme vnder Danmarchs wolld, och bade Erling att han skulle holle then edt som hand haffde sueritt thennom och rigit. Der medt fore sendebudene heim igen, och forkynde [koning Valdemar huad suar the finge. Koning Waldemar lagde Erling schacke stor last oppaa, och sagde att the norsche plege alltid gerne rønise medt onde, och truedtt thennom der medt att han wille were theris gest ij foraaridt.

Der foraarid kom, forsamlid koning Waldemar ein stor hob folch och drog op ij Norrige langs Vigiide. Daa laage bønderne alle stedz och warde landitt, saa the danske finge ingen landgang. Drog ther fra och kom till Tunsberg, och steffnde ther Hougeting. Men ingen almug kom till tingitt. Da sagde koning Woldemor: Mig synis thette folch will icke were vnder mitt vold, ieg maa enthen fare heim eller staa mitt euentyr om ieg skall bide Erling schacke och koning Magnus, och ther med drog hand ned till Danmarch igen, røffuid och brandschattid huor hand drog frem.

Der Erling schacke spurde thett att koning Woldemor vor kommen op ij Norrige, da forsamlede hand ein stor hob folch och drog suder ij Vigen. Da hand diidt kom, vor koning Woldemar nid dragen med sitt folch. Der eptther sigled hand offuer till Judland till Dyrsaa och fant ther ein stor hob vdeliggere. Erling schacke lagde thennom om bord, och bleff der eitt hartt slag aff. Dog po thett senaste fich Erling schacke offuerhanden och bleff mesteparten slagen, och en part rømde. Erling schacke tog schib och godtz och huad ther wor, och drog till Norrige medt. Stodt thenne feigde emellom Norrige och Danmarch nogen stund hen.

Christine, Erling schackis høstru (koning Siugurd jorsalafars dotter) drog ned till Danmarch til koning Waldemor sin frende, och the wore systre børn. Kongen vndfich hende well, och wore the offte till tals om mange hande deler, och kongen tog hendis tale alltid blidelig. [Der foraarid kom, da sende hun bud till Erling schacke att hand skulle komme ned till Danmarch och forlige sig medt koning

Waldemor. Erling schacke gjorde sig rede medtt et skib aff the beste, och bemannedt thett medt thet beste folch hand haffde ij landitt, och seglid till Judlandt och fand koning Woldemar ij Randerse, och kom da kongen sad offuer borde med sine gode mend. Erling schacke kledde sig sielff tollfte vdi theris harnisch, och haffde hatter offuer hielmene och suerd vnder theris kiortler, och ginge saa ind for kongens saal, oc komme ind medt them som baare retterne, och tredde frem for kongens sede, och sagde: Fred och leide wille wij haffue baade her och heim igen. Koning Waldemor saag till hannom och sagde: Esthu thett Erling? Hand suarid: Her er ieg, sig mig snart om ieg skall haffue leyde. Der vor inde ij salen vell LXXX mend, och alle wden vaben. Kongen suaredt: Leyde skall thu haffue, Erling. Ieg pleger icke att handle verlig medt thennom som komme till mig welluillige. Daa gich Erling frem till kongen och kyste hans hand. Der epther gich hand till sitt folch igen.

Erling schacke wor nogen stund hos koning Woldemor och taled der om att ther motte bliffue fred landene imellom, och bleff saa besluttid att Erling schacke skulle bliffue ij Danmarch till gisell, och Asbjørn snare, erchebiscop Absalons broder, for op ij Norrige modt hannom ij gisell.

Der epther hende thett sig en gang att koning Waldemor och Erling schacke the taled sig imellom. Da sagde Erling: Herre, jeg will nødigtt haffue eders wgunst, therfore synis mig thet best were att fred wore giort os imellom, att thett bleffue giort wedt then handell som før ær giortt, och eders naade kunde gjøre meg till eders jarl ther offuer, och will ieg suere eder ein [trofast eid att holde thett rige eder till hande. Jeg will gjøre all then tieniste och forplichtt som eders naade bør att haffue aff thett jarlldom. Da fich Erling schacke saa fremført sine ord for kongen att hand ledde hannom till sede, och gaff hannom jarlls nafn och all Vigen till leen att raade faar, medt all schatt och skyld, och bleff Erling schacke jarll saa lenge hand leffde, bleff tesligiste thenne fred bestandig ij theris lifs tid.

Der Erling schacke haffde forenit sig mett koning Waldemor ij Danmarch, da bleff han mechtig ij Norrige, och lagde wind paa att ødelegge alle som vore kommen aff konge slecte ij Norrige, po thett at rigit kunde bliffue vnder hans søn och hans eptherkommere. Och lodt hand gribe en hed Siugurd Harallson som wor koning Magnus hallbroder, och lod hugge hoffuidt aff hannom paa Nordnes

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
[vid Bergen. Thesligiste fordreff hand aff landitt koning Øystens dottersøn wid
naffn Oluff Schaffhugsøn, och døde then same wdi Aaleborig ij Judland, och bleff
begraffuen ij Wor froe kircke ther ij byen.

Der wor ein jarll ij Suerrige hed Bijrge jarll brose. Hand aatthe koning Harald
gijllis dotter hed Biritte. Hun aatthe ein brodersøn hedtt Øysten Øystenson, och
wor han koning Haralld gjillis soneson rettkommen till rigitt. Then same fich
hielp aff Birge jarll met folch och penning, och drog till Norrige, och fich hand
snart en stor hob folch tillhande baade aff Suerige och Norrige. Der de haffde
nogen stund weridt ij landitt och finge ingen wnderholning aff almugen, tha
begynthe the att røffue och tage huor the komme frem. Da forsamlede
bønderne sig alle stedz emodt thennom, saa att the nøddis till att fly paa wille
skoge och holle thennom ther. Som the haffde nogen stund veridt paa skougen,
da begynthe theris kleder att bliffue reffuen och wdsleden, att the toge neffuer aff
bierchen och bunde wden om theris been paa hoserne. Therefore finge the thet
naffn och kalledis menlig birchebener, huilchitt naffn then hob behollt lang tiid
siiden. Koning Magnus Erlingson kom wforuarendis paa forneffnde Øysten och
te birchebener paa Ree, och sloge hannom ther medt tusinde mend. Der koning
Magnus Erlingson haffde faait thenne seiger, da bleff hand wide berømppt offuer
landitt, och fordristidt sig da ey flere att sette sig op emodt hannem.

Koning Siugurd Haralson aatthe en son medt ein quinde hed Gunilde, then lodt
han kalle *Suerre*, och thett skede nogit før hand bleff slagen. Der epher bleff hun
giffit igen medt ein mand hed Wnas smit. Han wor bispens broder i Phærøø, och
bleff Suerre opfødt ij Norrige till hand wor fem aar gammell, och viste hand icke
anditt end Vnas smitt vor hans naturlige fader. Och epherdi Suerris moder
hørde att Erling schacke och koning Magnus stode epher att wille ødelegge alt
konge slechte ij landit, da drog hun till Pherøø medt sin mand, och ther bleff
Suerre opfødt och till skole holden hos bispen ij Pherøø, som hedt Roer, ind till
saa lenge att the willed vigtt hannom till prest. Der Gunillde hans moder thett
forstod, da begynthe hun att grede. Da sagde Suerre: Hui græder thu moder? Jegh
menthe atthu skulde gledis wed thenne ære mig sker. Hun suarede: Thenne ære
ær ringe mod then theg burde medt rette att haffue, di thu est kong Siugurds søn
aff Norrige, och icke thenne mandz søn som du mener, och haffuer ieg forthi

hollitt thett hemelig hos mig for alle, att ingen schulle thett faa vide før end thu vor till mandz kommen. Der Suerre Siugurdsøn thet hørde, tha begynte hand att betencke then store macht som koning Magnus Erlingsøn haffde ij Norrige, att hannom stod icke lettelig till att begynde nogitt emodt hannom, och der hos tenchte paa att hans foreldre haffde hafft saa stoer wellde offuer land och rige, och sagde han da til sin moder: For ingen dell will ieg tage ett prestegelld vdi Pherøø før then rettighed meg bør haffue wdi Norrige. Der ephther drog Suerre Siugurdsønn till Norrige. Da hand diidt kom, da haffde Øystenn Øystenson latiidt giffue sig konings naffn. [Han vor Suerris farbrorson. Der han saag sig inthit att kunde skaffue, da drog hand norder ij landitt omkring, saa at ingen kunde merche hannom nogit aff huad hand hafde ij sinditt, och gaff sig iblantt Erling jarlls krigs folch, och [till ordz medt jarlen, och fich stor forfaring om alle honde som hannom forderliggt kunde were. Der ephther drog Suerre til Tunsbergh och teden fra till Løse, fra Løse op till Birge jarll brose, huilckin aathe Suerris faders system, som hedt Birgitte.

Der Birge jarll forstodt att Suerre wille hafue hielp aff han nom till Norrige, da veigrede han sig och sagde: Jeg haffuer nu hiulpit din faderbrodersøn till Norrige. Jeg will icke widere giøre nogen hielp thidt ij landit mere, ieg kand sielff ther om bliffue forderffuitt. Ther Suerre fich ther ingen hielp, da drog hand till Wermeland till sin søsther, som hed Siziliæ. Hun gjorde hannom megitt till gode, och trøstidt hannom. Och som hand ther haffde weridt nogen stund, tha kom ther bud fra Norrige att koning Magnus och koning Øystinn haffde holdditt ett slag tillhobe paa Ree. Der fallt koning Øysten och ein stor partt aff hans folch. Men ein part rømde aff landitt till Danmarch, till Wermeland och paa Telemarchen. Aff these tidende bleff Suerre bedrøffuid och haffde ij sindet att giffue seg wdt ij fremmede land, di thett war hannom icke raadelichtt att drage ind ij Norrige, fordi røchtetd vor kommen om hannom offuer allt Norrige.

Der den adtspridde hob som kom aff slagitt paa Ree, finge spurtt att Suerre Siugurdson vor ij Vermeland, da søchte de till hannom paa alle siider och begeridt att han skulle tage sig regementid till offuer dennom, och bliffue theris herre och houidtzmand. Der Suerre saag att the wore meste parten klede løs, peninge løse och saa gott som weriie løse, och thesligeste mange saare, och ther hos haffde hand hørtt theris onde regemente, da veigrede hand seg therefore och

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
lagde alle the forfalle fore som han mest kunde: Først hans wforstandighed, vforfarenhedt, fatigdom, thesligeste wor hand opfødt ij ein vdtøy, som slett ingen krigsbrug haffde weridt ij som kunde tiene till nogen regemente. Men gaff dem fore atthe skulle tage Bijrge jarll brosis son till høffuidtzmand, thi hand vor och kommen aff konings slechtt. Birchbeinerne, dett ær krigsfolchidtt, [lodtt beuachte Suerre saa lenge de finge bud till Birge jarll. Hand schreff denom till igen, att the skulle beholle Suerre, willde hand icke med gode, da motte the faa anden raad till, men hans sønner finge dhe inthitt aff. Der dhe finge disse suar fraa Birge jarll, da taledede medt gode ord till Suerre igen, att hand willde gjøre theris wiliie. Men Suerre veigrede sig medt all then undskylning han kunde, och sagde ney. Der dhe hørde han ingeledis willde samtøcke deris wiliie, da sagde de alle: Wii haffue tient din fader och forell dre, och mist wore frender och brødre, der till ære wij fredløse och skillde fra voris arff och rige for thine forelldris skyld, och wij biuder os end till att wille tiene dig, huilckitt du nechter. Derfor saa skall thu vide att wij wille [drebe dig, och ther med komme os ij fred medt koning Magnus. Der Suerre thett hørde, tychte hand these vilchor vere ganske horde, och motte dog gjøre deris vilge, ellers haffde thett konings slecht paa suerdsiidenn weridt øde ij Norrige.

Søndagen ij fulle vege ij faste bleff Suerre tagen till høffuidtzmand offuer birchebenerne. Om mandagen komme ther LXX mend som suore Suerre hullschab och mandschab, och gjorde dem till befallingsmend, epther som huer vor bequem till. Der epther paa ascheonsdag drog hand ned ij Wigen, oc kom ther megitt folch till hannom, saa att hand blef IIII^C mand sterch, och wor mesteparten aff thennom aff thett slag som vilde røffue och med vold samle thennom penning, end the ther villde fare med fredtt ij landit. Och som the nu vore alle forsamlede, dha gaffue the Suerre konings naffn, dog imod hans vilge, och sagde: Icke wille vii thiene den som icke wor mere mand end the sielfue. Och ther Suerre wor tagen till koning, da tog han sig allt regementid till, och wdtmonstrett alle the ransmendt och vnyttigt folch, som icke vore vanne at vere vnder regementhe, och drog saa aff Wigen ind ij Wermeland, store schoufue igenom, till hand kom ij dalerne paa Jernbergene, och drog ein schoug igenom ther fraa, till hand kom ij Herdall XVIII miler lang, och deden fraa drogh hand ein schouff LX mile lang. Der ledt hand stor nødt. Hans kost wor mest barken aff

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
træ, och saffue, och the bær som vnder sneen haffde lægitt. Och der dhe haffde werid paa den schoug VII jemdøger, da komme de neder i Jempteland, och drog der fraa till Sellbo, och fich tuungitt dennom vnder sig, och gaff dhe hannom brandschatt. Ij thett fich konning Suerre att wide, att Rudher aff Tellemarchenn var kommen till hannom med LXXX duelig krigsmendt, och bleff ther aff glad, och da haffde kong Suerre ij^C och XXX mend. Der medt wende hand ofuer Gauler aas, och komme wforuarendis paa thennom som hulle wachten for fienderne, och sloge thennom ihiel. Da komme der emodt hannom Siugurd Niclasson, Erich Arnesøn, Iffuar hortthi, Iffuar silche, Iffuer Giaffuallson, koning Magnus høffuidtmend, medt XVIII^C mend. Der koning Suerre saag sin offuermacht, da weg hand fra thennom till eitt fiell heder Wasefiell, och haffde gandollfuer ein stor forsamling der for hannom. Der ephther som koning Suerre fornam att bønderne schilldis adt, da fallt han ther till som vor ein stor hob forsamblitt aff kiøpstedtz folchidt, och slos med V^C mand och fich saa offuerhanden, och desligiste Sancti Oluffs bannere fra thennom. Och tackidt hand Gud for then seiger. Der nest drog hand till Trondheim, och der borgerne saage hans komme, ringedt the meth klockerne imod hannom, och toge hannom ind medt processe.

Der ephther lodt koning Suerre steffne Øyre ting och neffnde XII mend aff huertt fylche, och da bleff Suerre der anden gang giffuid konings naffn, och bleff hannom tilldømt medt wabnetag land och rige ephther landzlogen.

Der koning Magnus och Erling jarll spurde disse tidende, droge the till Trondhiem medt megit folch. Der de ditt komme, da vor koning Suerre dragen offuer Douffre fiell och igenom Gudbrandzdallen, och alle stedz huor hand fremdrog, gich folchid hannom till hande, somme for redzell och somme for theris mandom, och vndertiden huor Suerre saag sin ofuermacht, veg hand till siide fraa them.

Der koning Suerre wor kommen paa Hadeland, togh hand alle the roerschib som vore ij Rond och lodt drage them [fem mill offuer land op ij Miøs, oc kom wforuarendis paa koning Magnus folch, och greb thennom mesteparten, och fich alle theris skib efra thennom som the haffde ij Miøs. Haluord po Såstad hand redde till itt stortt gestebud, och vor ther well III^C mandt forsamlidt. Der kom

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
och koning Suerre, greb och slo ihiell huad hand offuerkom, och fich der ith
stortt bytthe, och eptther denne seiger fich koning Suerre all Oplanden vnder sig,
desligist Østredalen.

Der koning Magnus och Erling jarll komme østher ij Wigen, tha samlede the
ther en stor hob folch och willde drage emodt koning Suerre. Da koning Suerre
fornam then store hob folch, drog hand aff Oplanden och ned ij Sogn och der
fraa op paa Wos. Der vor for hannom ein stor forsambling aff wosserne, aff Sogn,
Hardanger och Sundhordeland, saa att koning Suerre motte vige tillbage till fiels
igen alle hellgen tid, och fich hand saa stor ein møde paa fiellit, att hand for willd
wthi VIII dage, saa att hand huerchen fich madt eller dricke vden sne. Der till
miste hand [I^C och XX heste och XX mend paa fiellditt, och ær thett vnderlicht
att høre huad koning Suerre alltid leedt ij saadanne reyser till fieldz och fierid
om vinthers tiid, thi att koning Magnus och Erling jarll haffde alltiid
offuerhanden baade till siøs och lands, saa att koning Suerre kunde inthett blotte
sig, endog hand haffde stor lycke vndertiden, att hand alltid medt halffmindre
folch gaff sig ij krigen emodt sine fiender och fich offuerhanden. Och dett stodt
saa hen vdi III aar som the saa kriiett, och koning Magnus holt alltiid
offuerhanden.

Her eptther nogen stund kom koning Suerre till Trondhiem igen och fich der
offuerhanden, och fich der till X skib som laage rede medt all tillbehøring.
Dennom rustidt hand vdt, och der medt lagde till siøs, och drog saa synner medt
landit och achtid seg till Bergenn.

Koning Magnus och Erling jarll, och Øysteinn erchebispem, komme hannom
imodt medt ein stor hob schib, saa att koning Suerre motte giffue seg vdt till siøs
igen for offuermachten, och koning Magnus iegede flux eptther hannom och
sagde: Lader oss nu heffne wor slechtt och venner. Derfor skall ingen were saa
dristig att han tager nogen till fange, wden eniste koning Suerre, then vill iegh
were till ordz medt. Der koning Suerre saag sigh icke att kunde vndkomme, da
bad hand till Gud om hielp, och willde giøre sitt beste emodt sine fiender, och der
de naadde flux paa hannom, da kom ther saa stor ein tåge, saa att ingen saag
anden, och der medt schildis the adt. Koning Magnus och Erling jarll sende en
partt aff krigsfolchitt till Bergen, men the droge sielfue nord till Trondheim medt
then største partt aff folchidt.

Koning Suerre seglede haffledis nord till Trondhiem, och kom fordi for till Trondhiem end koning Magnus, och lagde hand alle sine schib ved brøggen, och forbød att ingen hans mend schulle tage ther ein huid aff, wden theris waben och verie, och gaff sig saa ij byen medt sit folch.

Der koning Magnus och Erling jarll laage der wden fore, da sende koning Suerre bud vd till koning Magnus och bød hannom tuenne vilchor till: Thett første att hand wilde møthe hannem paa Sprottevoll och slas medt huer andre, then beholle seiger som gud will. Then anden, willde hand och slas medt hannom till schibs medt lige fordell, tha ville hand och møde hannom. Koningh Magnus och Erling jarll wilde icke nogen aff disse willchor, vden de menthe att koning Suerre schulle anderledis gaa end som hand achtid. Och der medt drog koning Suerre aff byen och op till Medellhuss, och wor ther IIII netter, och drog strax tillbage igen till Trondhiem offuer Steinbergene och ned offuer Fogens breche imod dagen, och sagde hand till sine mend: Jeg wed att koning Magnus och Erling jarll ere baade ij byen, och venther meg icke, och ieg vedt atthe haffue druckitt ij dagh ij byen. Di staar nu mandelige. Ieg haabis Gud schall hielpe thennom som retten haffuer, och huilcken aff eder ther slar ein ridder eller andre yppermendt, da schall then strax bliffue giord till saadanne mend igen, och haffue the lenge noch jegedt os om landit som andre wdtslege mendt.

Der koning Magnus krigsfolch haffde druckit flux offuer om natten, och formode sig ingen fare, thi de menthe att koning Suerre wor rympt offuer fiellitt. Da bleff vacten var huor koning Suerre kom wden for byen medt sitt folch, och bleff sentt før end koning Magnus och Erling jarll fich samled sitt folch, och møttis de paa ageren vden for byen. Der droge the saa mandelig tillsamen, saa att ther falt flux folch paa baade siider. Erling jarll kastidt sitt suerd ij handen och sagde: I skulle se att ein gammell mand schall kunde røre sit suerd ij dag. Thorer spole bar merchit for Erling jarll. Koning Suerre søchte saa fast frem att hand kom vnder merchitt och hug stongenn sønder. I thett same fich Erling jarll ein styng ij liffuit paa sig. Da sagde ein aff hans mendt: Dett vor eitt farligt styng. Erling suared: Følger ij koning Magnus mandelig, mig schader inthett, och høg da paa både hender och gjorde stor schade, och falt dog strax ephther død paa iorden. Da flydde koning Magnus och kom aff elffuen medt itt schib. Der falt VII the ypperste aff hans raad och LX andre edellmend vmframt almogis folch. Der

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
fich koning Suerre alle the beste schib som koning Magnus aatte, och fich ther
stor seiger.

Da Erlings jarlls lich wor begraffuit, stodtt koning Suerre ther offuer och sagde: Dett ær sømelicht och erlichtt att mand icke tier stille offuer slig ein ypperlig och storboren mandz graff som vii staa offuer. Och ær thett vnderliggt att ein mand som ieg ær, kunne staa emodt tre, forst koning Magnus, anden Erling jarll, tredie Øysten erchebispen, som obenbare haffuer lyst ij kirckene att alle theris siele som falle for koning Magnus ij strid, de schulle alle vere ij himmerige før blodit ær kalt. Och ær her nu mange bleffuit hellige som nu haffue fallitt medt Erling jarll, om erchebispens ord ere sande, di att nu lider snart att bloditt ær kalt, och befrychter meg thett att thett vill feile thennom. Och raader ieg heller till atthe bede gud forlathe sig thett som brødt ær, att de vore saa dristige att hielpe Erling jarll till, som icke wor aff koning slechtt, att giffue sin søn konge nafn, och føre affuindz schiold och merche emodtt rette konings sønner, Haakon koning Siugurdsøn och Øystin koning, huilke han tog rigitt fraa emodt all christelig skell. Och offuer allt thett haffuer gud nu saa schifft oss imellom, att jeg seer mange sorgfulle stande offuer thenne mandz graff, som skulle vere megitt glade om de saa stode offuer min graff, endog hun icke vore saa pryditt som thenne ær. Paa thet senaste tackidt hand thennom alle som hannom haffde fullt till graffuen, och loffuid storligen hans mandelighedt och forstand, endog han lastidt hans wrette foretechtt.

Ephther thenne slachting rymde koning Magnus medt sitt folch till Bergen. Der fant hand erchebispen och lagde sitt raad medt hannom. Hand raadde hannom att hand schulle giffue sig till Opslo och samle sig ther hielp emodt koning Suerre.

Koning Suerre bleiff mechtig aff thenne seiger och fich ett stortt anhang aff alle norden fiells, och gaff hand mange store naffnbøder, de som tilforn vore tienere, de bleffue tha herrer, huer ephther som the vore duelige till. Och bleff koning Suerre vdi Trondheim om vintheren.

Om vaaren ephther drog koning Magnus ein stor hob folch aff Wigen tillsamen och lagde ther medt nord paa till Trondhiem. Der vor da medt hannom Øysten erchebispen, Orm konings broderen, Nicolaus och Philippus, och komme til beyn Steyn, och der fraa ind till Holm kloster. Men koning Suerre gjorde rede ij byen,

Koning Suerre sende bud till koning Magnus, och bød att wille schiffte landitt till hellmings med hannom, som tillforn haffde giortt koning Haralld gjjllis sønner, men thett kunde icke drage till forliging. Da bleffue the saa offuer eins paa baade sider at the villde leffuerere huer andre eit slag paa Ilevol. Der koning Suerre vor rede med all sin her, da sagde hand till sit folch: Jeg siger nu saa till eder alle som ein bonde sagde till sin son, der hand fulde hannom till orloffs skibit, och bad hannom were hord och dierff ij mandrøne, thi ordett leffuer lengst, och sagde: Huorledis will thu schicke dig ij slagitt om du wiste att du schulle bliffue slagen. Drengen suarid: Jeg schulle ingen spare vden hugge paa baade hender. Da sagde bonden: Om du wiste du komme ther fraa. Drengen suarid: Jeg schulde inthett liffue, huad heller ieg schulle bliffue eller komme dher fraa. Bondenn sagde: Wdi all slagh scher thett etth aff disse: icke kommer vfeygom ihell, och icke maa feygom forde, flotthi er fallo werst. Der epther droge the tillsamen paa baade siider, och vor dog koning Magnus sterkere paa folch. Der bleff da ett stort slag, och paa thett siste flydde koning Magnus, och haffde mist mange aff sine gode mend, som vore Philippus Arneson, Bryniolff Jonson, Iffuer galle med mange andre duelige mend, och rymde hand syder ned till Danmarch till sin frende koning Woldemor, och bleff hand dher well wndfangen den winther offuer.

Der epther for koning Suerre till Bergen och gaf dem alle fred som komme till hannom. I then anden vege ij faste, gjorde bønderne aff Wos och alt Sundhordeland eitt opløb, och komme wforuarendis till Bergen medt saa stortt [bolder och wabne brach att koning Suerre och hans krigsfolch gaffue fluchten aff byen, och menthe thett haffde werid koning Magnus. Men der koning Suerre fich tidende att thett vor bondefolch, da samled handt sitt folch tillhobe och drog emodt bønderne, och slog sin orden inden for Alle helgen kirke, och møtte saa bønderne paa Sancti Hans woll. Der falt ein stor hob aff bønderne, men de som igen wore, flydde marchen.

Der epther lodt kong Suerre tinge medt wosserne, hardangerne och Hordeland, och gaffue de store penninge vd før de finge fred igen.

Der koning Magnus haffde werid ij Danmarch then winther offuer, da gjorde han sig rede om waaren, och drog nord till Bergen medt XXX schib well wdrustid

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
[med folch och weriie. Men kong Suerre laa for med XVI skib och wel rustid med folch och veriie. Koningerne møttis wden for Nordnes, och lagde saa mandelig till huer andre att thett falt saare megitt folch, och dher de lagde till koning Magnus, da fich hand ein styng [igenom laarid. I thett spranck hand till bage och steg paa ein lughe som vor blodig, och baglengis ned ij rommitt. Da roffte the seiger rop, och sagde att kongen var fallen. Da suared Orm kongens broder: Da ær landitt schifft dem imellom, och begynthe the att fly huer som kunde. I thett spranch koning Magnus op igen och bad thennom bide, men the forditt sig huer som kunde, och ther medtt flydde all herren som offuer bleff. Men Orm kongens broder bleff trengd ij landt vid Graffdall, och søchte hen adt fiellit. Der krigsfolchit willde tage hannom, da lodt han renne aff sin bigjord sylff och penninge, och the som ephther løbe, wille sancke penningen op, och ther medt vndkom hand hen ij fiellit. I thette slag miste koning Magnus XVIII schib och kom aff med XII skib, och bleff ther eitt stortt bythe schifft imellom thennom. De blefue rige som tillforn vore fattige.

Koning Suerre drog till Trondhiem och bleff der om vintheren. Samme winther kom en till Norrige hed Erich, och sagde sig att were kong Siugurdz søn och konning Suerris broder, och haffde lenge werid ij Constantinopell hos keyser Emanuell, och war ein saare wiss mand. Da hand kom till koning Suerre, toch hand well mod hannem och loffuid hannem ære och werdighedt som hanum burde att haffue, wden eniste konings naffn wilde hand haffue sig forbehollit. Erich tackedt konningen for sitt tillbud, och bleff thett saa besluttit att Erich skulle bere heitt jarn sig till fæderne, huilckit hand och gjorde. Siden holt kongen hannom ij stor ære.

Der koning Suerre wor dragen till Trondheim, da kom koning Magnus till Bergen och bleff ther om vintheren. Om waaren framled, gjorde koning Magnus rede igen och drog nord till Trondheim, och lagde sig wid Holm. Koning Suerre wor for hannom och gjorde sig rede, och haffde ein stor forsamling ij byen baade krigsfolch och bønder. Och bleff thett tagit ij dag, saa at kongerne baade taledis wid huer andre, och bød koning Suerre end som tillforn att ville schifte landit till helming, och koning Magnus schulle haffue korridt. I thenne dag for krigsfolchidt paa baade sider tillhobe, drucke och kollaserede thennom emellom, och wore the saare glade att thett motte drage till fred emellom thennom, och allt

landit kunde komme till rolighed igen, och gick thett nogitt ligelicht adtt til fred emellom thennom vdi nogle dage. Epther lang beraad sagde koning Magnus, att ther som thett wore end saa schifft dem imellom, da kunde then fred icke lenge staa, thi thett kunde snart drage till feigde paa ny igen, som hand beuiste for war schedtt brødre imellom, end sier emellom thennom. Da sagde koning Suerre: Thett ær well sant, Magnus, endog wij kunde well holde fred oss imellom, dog findis well andre som raader mere till vfred end rolighed. Dog paa thett att thette fattige land schal icke lenger saa plagis aff os, da will ieg drage aff landitt the første III aar medt mitt krigsfolch och holle mig wdenlandz, dog medt saadan wilchor [att wille schiffter landitt till hellmings, och ieg setter offuer min part huem mig lysther, att opbere min indkomst wdi frede. Och naar de III aar ære omgaaen, da will ieg komme igen ij landit, och du da wdi lige maade giør som ieg haffuer giortt. Koning Magnus suared: Jeg willde att du koning Suer och birchbenerne (dett ær krigsfolchit) schulle fare aff landit och komme alldrig igen. Jeg ær ein kronid konge och haffuer suorid landit ein kongelig eiid att ieg schall weriie thett medt mitt suerd, then eid will ieg icke rygge meden ieg leffuer, men gud schall raade for liffdagene. Jeg haffuer mist I^C riddermendz mend och XVII aff mine ypperste mend riddere, och der till Erling jarll min fader som mig wor allerkeriste, och staa thett mig icke till att giøre. Jeg schall enthen beholle thet alt eller och miste thett allt och liffluid till medt. Koning Suerre sagde: Du vedst vel att rekene thin schade stor som ær sched os emellom, men thu glemmer then store skade som du giort haffuer. Først thett min fader koning Siugurd wor slagen ij Bergen, och koning Øysten min faderbroder ij Vigen. Och then tid min broder Haakon bleff tagen till koning offuer landitt, da reiste Erling schacke thin fader sig imod hannom och slog han nom ihiell paa Sundmør med mange herrer. Harald min broder lod Erling schacke din fader henge paa Huarffsnes, Siurd min broder lodt hand hugge hoffuid aff ij Bergen, och Øysten min farbrorsøn slodz du ihell paa Ree. Epther saadan schade som ieg haffuer faait paa mine slechtt och wenner, da wor thett well giortt som ieg endog bød till med deg att ville schiffte landitt till hellmings, och vill end holle thett som ieg haffuer tillbuditt, der som du willt. Endog mand finder ingen exempell att nogen haffuer werid koren till konge ij Norrige, vden hand haffde werid kongens søn, eller rett kommen aff konings slechtt paa suerdsiden. Och eptherdi du willt icke nogen aff

disse wilchor haffue, da møthe mig her paa Ilevoll medt all thin macht, tha hobis mig thett skall gaa thig werre end then førre reyse wij fundis ther. Koning Magnus suarid: Jeg will slas med thig till siøs medtt beggis vor macht. Koning Suerre sagde: Mine schib ære opsette mesthe parten vden thrij, dennem will ieg wdruste thett beste ieg kand, och thu møthe mig med andre thrij schib. Da suaridtt koning Magnus: Wij ville icke spille mere folch, men gach thu frem medt thine vaben, och ieg medtt mine, saa wille wij slas ene tho der om, huilken for seiger then beholle land och rige. Koning Suerre suarid: Os henger dog noch schade och forderfuese paa baade siider, att wij icke siellfue slas ij kreis lige som kemper, thi wij haffue folch po baade siider, som landz høffdinge bør att haffue, och ephtherdi att du villt io endelig slas med mig ene, da tag dig en hest och ruste thig thett beste du kanst, jeg will møde dig och se huilken ther render then anden till iorden, saa pleier herrer och rigens mend bruge. Paa thett siste begynthes horde ord att wancke paa bode siider, och huer hob drog fraa huer anden. Koning Magnus drog sin vey till Bergen, och koning Suerre drog offuer fiellit, och sette hand Erich sin broder till høffuidtzmand offuer folchitt ij Trondheim igen.

Der koning Magnus spurde att koning Suerre wor dragen aff Trondhem, da drog hand strax der hen igen och kom vforuarendis paa thennom och gjorde ther itt stort mannemord, der holt huercken kircher eller klosther. Erich koning Suerris broder rømde ofuer fiellitt medt ein hob aff folchidt. Koning Magnus toch alle skibene medt stor beschattning aff bønder och borgere, och tog saa all Trondelagen vnder sig medt store reffsinger och liffue laath. Ephther thenne seier drog koning Magnus till Bergen igen och hollt ther jull. Koning Suerre hollt jull ij Opslo. Strax ephther jull gjorde hand sig rede och drog landvegen till Trondhiem. Och koning Magnus drog fraa Bergen och kom før nord till Trondheim end Suerre koning, och gjorde stor skade paa landitt. Thett stod saa hen ith aar omkring att koning Magnus holt offuerhanden altid, thi hand haffde søen efra koning Suerre, saa at hand motte altiid vige till landz. Och der koning Suerre wor trengd fra søen, da lodt hand bygge Suerdzborgen wed Trondhem, till att haffue sin tillflucht till naar hannom trengde.

Nogen stund ther ephther som koning Magnus lag ij Bergen och formodde sig ingen fare aff koning Suerre till siøs, da haffde koning Suerre samlidt sig allehonde smo schib och schuder och drog hemelig langs lande synnen fraa

Opslo, saa att ther gich ingen bud for hannom, och kom hemelig till Bergen om natten och offuerfalt byen och greb och slo allt hand offuerkom. Men koning Magnus kom paa fluchten, somme paa Woss och somme hen ij Hardangher och rømde offuer fiellitt. Da fich koning Suerre alle the schib, guld och dyre clenodie och alle kongelige smykke som koning Magnus haffde paa ij sin kroning, som ær kronen, spiren och allt andit som der till hørde. Desligist fich och krigsfolchitt itt stort bythe. Koning Magnus rømde da andengang af landit til Danmarch, till koning Waldemar sin frende. Thett same aar kom erchebiscop Øysten aff Engeland och kom ij wenschaff medt koning Suerre och drogh till Trondhiem. Koning Suerre toch allt landitt wnder sig och sette sin befallnings mend ij huertt fylche. Wdi Sogn sette hand Iffuer daffue, och vor saa streng ved bønderne, thi sloge the hannem ij Kaupanger.

Thett same aar lodt koning Suerre bygge eitt stort schib och kalled thet Mariesuden. Thet vor dett største schip som vor bygd ij Norrige siden Ormen lange [bleff all. Och giorde koning Suerre sig rede medt all sin schib och drog synner medt landitt. Da han kom iempt vid Sognefiorden, sagde hand: Wij ville ind ij Sogn och straffe dem for de hafue slagitt min fogitt Iffuer daffue ihiell. Men [Suine Peder sende hand till Bergen medt III store schip och drog sielff ind ij Sogn medt XX schip. Och der hand kom ind for Systranden som fiorden schildis atth, da sende hand fra sig Wlff aff Lauffsnese och Rolff tympell medt VI schib till Kaupanger, och befoell att illde thennom ein bastuffue. Och der dhe komme didt, da røffuid the allt godzit, och kjøpsteden brende de aff, thi folchitt vor rømpt till fiels. Koning Suerre vende ind ij Sognedall medt XIII schip, och sende ther fraa sig tredie parthen aff krigsfolchid medt saadan befalling: Der som folchitt ær hiemme och bedis om fred och greddt, da schulle ij huerchen røffue eller brende, men ther som the thett icke giøre, da lader icke ith suine hus staa igen. Kriigsfolchid drog hen, och then dag røffuid och brende och funde alldrig ett barn vden ein mandtt. Hans gaard bleff vbrent, och bleff affbrent II^C oc XL gaarde paa Fylchis bygden och Sogne dall, och siden droge the till schibs igen och lagde vd till Fimbroid.

Magnus koning wor thenne winther ij Danmarch och fich stor hielp aff koning Waldemor, och drog langs lande op till Norrige och giorde sig itt stortt anhang allestedz huor hand drog frem ij kjøpstederne, och haffde hand XXIII schib. Der

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
hand kom ij Karmsund, fich hand tidende att koning Suerre vor ij Sogn, och Suine Pedher vor ij Bergen med III schib. Da schyndedt koning Magnus sig och kom till Bergen wforuarendis. Der rymde allt krigsfolchid ij fiellit, vden XXX bleffue slagne paa gaden.

Der koning Magnus haffde bestilled thette ij Bergen, drog han hasteligen ind ij Sogn, och strech icke sin segell før hand kom ind ij Nore. Koning Suerre laag wid Fimbroid medt XII schib, och thu laaghe ij Sognedall. Da kom vechteren løbendis oc sagde: Her kommer ein stor hob schib. Konning Suerre spranch op och sagde: Jeg seer thett ær krigsrystning paa ferde, och ær icke langtt før end kong Magnus kommer. Nu maa Gud raade for mitt folch ij Bergen wore, och de sex ij Koupanger ære, kunde icke gjøre oss hielp. Nu will ieg høre eders raad, huad heller wij skulle fly heller och slatz [med thennem. Jeg wenther, forlather ieg thisse schib, da blifuer thett sent før ieg faar schib igen ij Norrige. Icke haffue vij heller saa schickidt oss her modt bønderne att wij haffue nogen hielp aff thennom vden the iage oss alle som vlffue fra dennom. Der fore will ieg høre huad eders suar ær.

Der krigsfolchitt haffde hørt hans ord, oc forstode huad hans mening var, da suarid faa der till, dogh weg the paa then side och sagde: Wij hafue offte tillforn møth hannom medt wlige fordell, och haffue vij dog faait offuerhanden. Vi ville icke lade iege oss lenger, vij ville heller dø end rømme. Koning Suerre wor glad att han fich saadanne suar och sagde: Dugher da som mend, nu munnidt ther konung [ihiel setie. Da tenchte the paa thett ord, huilchen koning hand menthe. Der medt drog hand ind medt landit och sende ith bud epher the thu schib ij Sogne dall, och meden lod koning Suerre føre saa megen sten ij schiben att thett vor noch ij huert schib. De andre aff dem reidde inden till medt schermer och schiolder thett beste the kunde. Der allt wor rede, da taled koning Suerre till sitt krigsfolch: Wij ville icke binde wore schip tilhobe, thi wij haffue then fordell att wore schib ære større och høgere bordt, wort folch ær duelicht och hort vanth till krigs. Den wey haffue wij at vndkomme medt liffuit, att wij veriie oss mannelige, fly eller fred att bede hielper inthett. Och der medt lodt hand sette op faanenn, och bad dem hielpe huer andre, end Gud hielpe os alle. Och lagde saa vdt emodt koning Magnus medtt alle the XIII schib, och wor Torder Fingerdsøn høffuidtzmand paa Mariesuden.

Der koning Magnus saag koning Suerris schib, da gjorde hand sin formaning till sitt krigsfolch och sagde: Ieg wor icke wden VII aar gammell da jeg bleff kronid till koning aff alle landz høfdinger, och ær ieg nu XXVIII aar, och haffuer ieg ledit stor schade paa slecht och venner aff thenne Suerre, huilkitt ieg høgeligen maa klaghe, och forhobis nu att then tiid ær kommen som ieg schall bliffue heffnit offuer mine wuenner. Bedendis therfore eder alle, att ij nu, som ij alltid haffue giort, lade meg røine troschaff, thi vi haffue folch noch. Och ther med lagde huer emodt then anden. Koning Magnus lagde till Mariesudenn medt XIII schib till lige, och kom alle theris stafne tuertt paa Mariesuden, och gjorde saa stor ith slagh att birchbeinerne kunde icke giøre nogit andit wden liffuid sig ij første tillob, saa att the brugit stein oc handschott saa saare atthe bleffue mange døde aff koning Suerris folch, och fleste aff them schiulte sig vnder schermerne och schiolderne wid borde, och ther the willde indfalle offuer borde, da sprunge birchbeinerne op igen och sloge saa mandelige fra sig att the andre motte vige tillbaka igen. Thi alle stafnerne paa the XIII schib laage tuertt emodt siden paa Mariesuden, och wor ther fore icke gott att falle ind till thennom, och icke kunde the heller naa huer andre medt theris handueriie vden brugit stein och anden schott med spiudt, arbøst oc handbogher. Koning Suerre war wdi ein bodt sielf tredie, och lodt sig ro iblant sine schib, fordrisit sit folch, och sagde hand till sin broder Erich: Vmandelig ber du thig adt, du ligger her och skuler, leg vdt om the andre schib som løse ære och see huad du kant giøre. Da lagde Erich kongens broder vd om Mariesuden thett store schib och hen till the andre schib som icke laage hoss thett store schib, the vore och XIII schib, och vore the alle smaa schib som koning Magnus haffde med sig. Da bleff ther ett saa haart slag att huer vndrett paa anden, och ingen kunde see nogen redzell paa naagen siide. Men eptherdi att Erich, koning Suerris broder, haffde større schib och bedre manned, dha fich hand offuerhanden offuer the smaa schib, och lagde hand siden vden for the andre schib Som laage hos Mariesuden. Da begynthis ther atter saa hort itt slag po alle siider, Mariesuden paa then ene siide och Erich kongens broder paa then andre siide medt the XIII schib, och kongh Magnus laag emellom medt sine schib.

Epther lang wederaatthe da begynthe birchebenerne till att offuerfalle først eit schib som yderste laa, der nest huert epther andit, saa att allt krigsfolchitt løb

birchbeinerne forfulde epther med raab och schraall, hugge och stunge och myrde allt for waar, och saa løb folchitt tillhobe saa att IIII schib sanch medt mand och allt. Der koning Magnus saa thett, tha spranch hand for bord och alle the som wore paa schib medt hannom. Konning Suerris krigsfolch droge somme till landz, och møtthe thennom som sømme kunde, de andre forfulde them som rømme wille, dog finge the alle liffs frist som sig gaff fangen, thi the vore slecht och byrdt them imellom. Thett slag skede S. Viti och Modesti afften.

Disse aff rigens ypperste herrer fallt medt koning Magnus: først Harald, koning Inges søn, [Magnus Erichsønn, Orm kongens broder, Asbiørnn Jonnssønn, Ranguald Hallkelsøn, Poel smattaug, Loden aff Mandvig, Oluff Gudualsøn, Jon cutizo, Iffuer elde, Willhelmer aff Torgon, Anders Erichsøn, Iffuer steich Ormsøn med andre flere edellmend. Der fallt aff then menige krigs hob XVIII^C mand, och slagitt begynthis for middag och vor offuer staait midnatz tiid.

Om morgenen ther epther befallid koning Suerre att huer schulle saa flij om sine venner till graffuen som huer wille, och lodt folchidt vdt med smaa baade att lede epther the liig som [for bord wore sprungit. Da fandz koning Magnus liig med mange andre ypperlige liig. Koning Suerre lodt strax giøre ein kiste, och medt stor ære lagde koning Magnus liig ther vthi, och drog saa till Bergen medt allt sitt kriegsfolch, och bleff hand ther well wndfangen medt ringen och processe, endog the haffde heller thett anderledis seeth, som ordsprochidt liuder: Mange kysse then hand, hand vore tillfredz hun vore aff wed albogen. Koning Magnus lich vor borid till kirche, och før end hand bleff lagd wdi then wdhuggen stein, da lodt koning Suerre huer mand see hannem, paa thett att ingen schulle tuile paa att hand ey wor slagen, om ij fremtiden kunde anditt sigis. Da kom ther en frem och kyste liigit och gich fraa gredende. Da sagde koning Suerre: Monne then kompen were well troende. Der epther bleff koning Magnus lagtt wthi steinkisten och medt stor ære begraffuen ij domkirchen paa Canicke bergit, som han før wor kronid wdi, och bleff mured offuer graffuen ein huelfuing po then sønder siide adt choren.

Koning Magnus Erlingsøn vor ein gladuer och schempttsam mand och drach gerne, quinne mand megit. Hand vor baade sterch och snar, rund po penning

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
och gaff store gaffuer, ein duelig krigsmand, holt sig statheligh, och førde mange fremmede seder och klede drechtt ij landitt, ein høg och herdebreid mand, store lemmer, dog small ij liffuitt.

Ephther thenne seiger drog koning Suerre omkring allt landitt, och sette allting till rette, och gjorde hand mange till ypperlig mend ij landitt, och fich dennem gott gifftermaall. Der allting wor fredelig bestilled, da gifte hand sig och fich kongens dotter aff Suerrige, hun hedt Margrete. Dog haffde hand tho sønner tillforn, then ene hedt Haakon, then anden hedt Siurd lawarder, och thesligiste tho dötter, Sissellie och Ingeborrig. Sessillie Suerris systher fich Baard po Reyn, [theris søn vor Inge koning Baardsøn.

Thett andit aar ephther att koning Magnus vor fallen, tha bleff ther eit oprør wed Opslo. Wdi Houidtzøy wor ein munch som hed Jon. Hand sagde seg att vere koning Inges søn, och fich hand snart eitt stortt anhang aff alle som haffde fullt koning Magnus, och bleff then hob kalledt cuffuellunger (cuffuell heither ein muncke cappe). Der disse wore forsamlede, gjorde dhe stor schade paa landit, og waridt then feide ij thu aar, saa att koning Suerre med stor vmkost kunde thett affveriie. Paa thett seiniste slo han Jon cufflung wdi Bergen, dog icke wthen stor schade po sitt folch. Och der hand vor slagen, da fandtz thett att hand vor icke Inge konings søn, men hand hedt Orm och icke Jon. Hans fader hedtt Peder och wor født ij Bergen, som hand sielf kende hannom paa ett ærr han fich ij sin barndom paa ein fodt aff ein lee. Da sagde koning Suerre: Her maa ij se, i cufflunger, huad koning ij haffue fullt, och ære the alle vbothemend som ther ij findis. Cufflungen bleff begraffuen ij Worfrue kircke ij Bergen. Ther ephther haffde koning Suerre fred ij nogle aar.

Den tiid att cufflungerne regerede, da døde erchebiscop Øysten, och bleff biscop Erich ij Stauanger vduold till erchebiscop ij Trondheim igen, och drog strax till Rom och fich pallium, och drog saa till Trondheim. Der ephther bleff raadslagit huem ther schulle blifue biscop ij Stauanger igen. Da bleff samtyct at Nicolaus Arnesøn schulle were. Hand vor koning Ingis broder till møderne. Men thett willde icke koning Suerre samtøcke, och menthe han hafde noch macht ij landit, ephther then troschaff han fornam aff hannom. Der Nicolaus Arneson thett forstod, daa gaff hand sig till drottningen med gode ord, och beuilgede hende till att hun schulle hielpe till att han motte komme till den ære, och loffuid for

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
kongen att handt skulle ythermere beuise sin troschaff och hullskaff mod kongen
end nogre andre vdi landitt, epherdi att hand aff naade tog hannom till den
stadtt. Koning Suerre lod sche epher drottningens bøn, dog sagde han till henne:
Thett angrer ingen før end vij sielfue. I thett same aar døde bispen aff Opslo, och
bleff Nicolaus Arneson da bisp ij Opslo igen, oc Niæll bleff wigdt till bisp ij
Stauanger.

Ther erchebiscop Erich kom till erchebiscop stolen, da begynte hand
hordeligen att predike och schelle paa koning Suerris krigsfolch, atthe icke wille
holle then christen rett som erchebiscop Øystein haffde laditt schreffuid, som
inneholt att bispennis sagefalld schulle dobbelt saa gott were som kongens. Der
koning Suerre thette spurde, da lodt han forschriffue erchebispen till Bergen, och
der the komme till ordtz, da bød koning Suerre erchebispen till, att saadann lagh
skulle gaa wdi landitt, baade till konungen och bisperne, som gaait haffuer aff
arilldtz tiidt epher som laugbogen indeholler, och icke epher eders gerighedt
som ij wille. Endog att Erlingh jarll schacke beuilgitt saadan ein christen rett till
erchebiscop Øystin, paa thett att hand skulle hielpe till att hans søn Magnus
skulle bliffue koning emodt Norrigis lagh, som alldrig før vor skedt ij Norrige
siden thett bleff christned. Och fordi synis mig att thett ær huercken rett for gud
eller mennisen, och ther som dett ær rett for gud thett som ij gøre, da [forloffue
mig ochsaa att forøge kongens sagefalld, och suare ij saa till synden. Och bleff
ther mange horde ord paa ferde imellom thennem, dog skød koning Suerre sig
till landzlougen, och alle lands-sotthernis dom att skilliie dem adt. Erchebispen
Erich suared att han icke wor plichtig wnder werdzlig dom, wden skød sig wnder
pawen, och menthe att hand haffde macht till att forøge gudz rett, och icke were
wnder kongens bud eller hørsamhedt. Epher lang wederaatthe stod kong Suerre
op och begerid att rigens ypperste skulle dømme paa, huor mange hoffmend ther
daglige skulle føllie erchebispen huor hand drog ij sitt biscops dømme. Da bleff
thett affsagtt epher Graagaasen, att han skulle haffue XXX mend mett XII
schiolde att drage omkring medt. Men huis hand wille mere haffue, da schulle
han bruge wdi Steinbergitt att hugge till kirckens bygning och icke føre ij krigs
viss, saa snart emodtt rigitt som medt. Der erchebispen hørde kongens allfuerlige
mening, stod hand op och vech aff. Strax der epher gjorde han sig rede medt allt
huis hand kunde faa medt sig, och drog ned till Danmarch, till erchebisp Absalon

Dett same aar bleff atther itt opløb ij landitt. Hallkell Joenson hand aatthe Ragnilld Erlings dotter, koning Magni systher. Han haffde hos sig Siugurd, som var koning Magnus søn. Denne same Siugurd Magnussøn lod Hallkell Joensønn skicke till Hietland, och siiden till Orchnøy till Haralld jarll, och bleff ther well vndfangenn, thi koning Magnus wor megitt kær att jarlen, och wore the gode venner der dhe leffde tillhobe. Om waaren ther epther drog Hallkell Joensønn till Orchnø, och der optoge dhe Siugurdt Magnussøn for ein konning, och fich ther stor hielp aff jarllen ther ij Orchnø. Och drog saa till Norrige och kom først frem ij Tunsbergh wforuarendis, och ther ihielslo koning Suerris høffuidzmend, Jon och Hellge bring, medt mange andre ypperlige mend, och tog ther allt landitt wnder seg. Och bleff saa Siugurd Magnussønn tagen till konnung offuer all Wigen, och fich ett stort anhang aff alle huor hand drog frem.

Konning Suerre lodt befeste Suerdzborgen wid Bergen och lodt ther inne sin drottning Margretthe, och sette till høffuidtzmand offuer borgen Siurd borgarkletther. Der Siugurd Magnussønn, Hallkel Jonsøn och Olaff jarlens suoger ij Orchnøy spurde att borgen wor befestitt wid Bergen, da droge de der fore med all macht, och belagde drotningen ther inde. Koning Suerre fich thette spurtt till Trondem att saa stod till ij Bergenn. Da giorde han sig rede och drog till Bergen medt XX smaa skib. Siugurd Magnusson haffde XIII store skib, och lagde sig wd ij Florevog medt all sin herr. Koning Suerre lagde sig stillelig hen vnder Huarffsness och lodt skiben ther ligge, och lodt sig ro paa en liden bod hen vnder en stor holme som Siugurd Magnussøns krigsfolch holltt sproch oppaa. Och fich hand ther megit wide aff theris anslag, besønderlig att the wille binde theris schib thett tillhobe naar the skulle legge til huer andre, thi vore skip (sagde de) ere høgre paa borde, therefore kunde the icke falle os offuer vden the skulle endelig ligge vnder. [Der epther att koning Suerre haffde hørt theris anslag, da lod han ro till sine skip igen, och sagde till sit folch: Vij wille merche wore skip, och binde eitt huid hanklede om alle vore staffne, saa att wij kunne kende huer andre ij mørckit, och wille wij vere løse medt wore skip ij thett første tillop, emeden the ære alsom hastigeste medt sten och anden schodt waben. Och lader os liffue oss wnder skiolderne dett beste wij kunde, och forvarer well vaare aarer och redschaff, att thett icke brydis ij synder.

Der natten wor [leden imod dagningen, da lodt Siugurd Magnussøn ro vdt med alle sine skib iemsides, och wor trosser dragne emellom alle skiben. Der de komme noget wd fra landit, da kom koning Suerre thennom imod saa hasteligen, att huer aff the andre sluppe huad de hullde paa, och finge wdi trosserne och kortede skiben saa thett tilhobe then største part aff theris aarer ginge sønder emellom skiben aff then hastighedt som skibene suingitt tillhobe. Der begynthis strax ett hartt slag, saa att koning Suerris krigsfolch kunde inthit anditt gjøre end the liffuit sig vnder skiolderne ij thett første tillob, emeden the andre brugitt theris handløse veriier, som var sten skott och andit saadant. Der koning Suerris folch fornam att then største partt aff theris handløse weriier wore aff schudne, da sprunge de op vnder schiolderne och eggede huer andre frem, och begynte the att bruge saa mandelig theris fordell, att ther fallt suarth folch paa baade siider. I thett same kom ett skip aff byen medt I^C mand well rustid koning Suerre till hielp. Da begynte Siugurd Magnussøn med hans selskap att legge aff med skiben, och willde rømme sin vey. Da kunde the ingen vey komme, fordi meste parten aff theris aarer vore sønder brudne, ther the saa hastigen halede schibene tillsamen, och dreff fordi ett hidt anditt tiidt for strømen. Daa fell kong Suerre till med the smaa skib, thoe eller thre po huertt aff the store schib, och offuer falltt thett ene epther thett annitt, och ihielslo allt ther wor paa. Der bleff theris konge Siugurd Magnussøn, Oluf jarllens suoger aff Orchnøy, Halkell Jonson och meste parten aff allt thett folch hannom fullde, wndertagen thu schib komme aff, som Siugurd jarllson vor paa.

Epther thenne seiger, drog koning Suerre sønder till Kongelle, och der kom till hannom ein cardinal aff Rom medt affladt. Da bød koning Suerre hannom till gest och wilde wide om han vilde tøffue till hans kroning. Cardinalen suared well der till, och menthe thett kunde sche. [Der emellom ginge bisperne till medt clercheriid, och berettid for cardinalen att koning Suerre haffde foriagid erchebispen aff landitt, och gaffue thett fore att koning Suerre wor ein prest, och ther med att hand [haffde hafft tho echte hustruer. Der epther som koning Suerre kom anden gang ij tall med cardinalen, da holt han for att koning Suerre burde att forlige sig først medt erchebispen, och siden schulle hans begering gaa for sig. Der kongen fornam huad bisperne haffde giffuit legaten for, da sagde hand till hannem: Jeg fornemmer vell huad erende ij haffue hiidt ij landit, lige

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
som andre forredere haffue før gjort, at fare hiid och medt falskhedt samle eder penninge vdaff landitt, och naar ij kommer vd igen, da haffue vij inthitt anditt end spott och vanære aff ij andre land. Derfor siger ieg eder att ij schulle fare aff thette land medt thett aller første, eller iegh skall saa lade føliie eder att paffuen skall icke kende eder. Der medt drog han aff landitt.

Om waaren ther epther lodt koning Suerre forskriffue ein dag wthi Bergen, der skulle møde alle bisperne med andre edlinger vdi landit. Ther bleff och forskreffuit Harald jarllen aff Orchnø medt bispen samestedz. Der Harald jarll kom til Bergen, da bleff han forlicht medt koning Suerre vdi saa maade: Att jarllen opgaff all then rett hand haffde till Hietland vnder kronen ij Norrige. Men Orchnø skulle hand beholle medt saadan forord, att han skulle gjøre kronen regenschaff aff halfparten aff all indkompst ther aff, och bleff da dømpst wnder kronen allt thett godtz som the aatthe som vore ij slagitt mod koning Suerre wdi Florevogh. Dog schulle slechten faa thett igen om the willde løse thett inden trij aar. Wdi thenne herredag bleff kong Suerre kronid medt stor vmkost, sanctorum Petri & Pauli dag, och vor biscop Niclaurus vdi Opslo then øffuerste ij then ære. Der bleff och saa da giord stor wenskab emellom koning Suerre och bisperne, dog dett vor icke aff hiertid.

Da kroningen vor endit, da kallid kongen alle bisperne ind for sig tillige, och sagde till dem: Ij gode herrer och høffdinge, thette ær mitt raad att ij regerer eders kald och befalling som ij ære offuerset, medt visdom och forstand, och kommer thett ihu, att then befalling och machtt ij haffue, er icke eders faders arff. Ser eder ij spegel paa erchebisp Erich blinde, hand kand liit hielpe eder, halfue mindre sig sielff. Hollder eders troschab med mig, jegh skall alting flii och skicke thett som os alle ær nytteligeste. Thette loffuid the alle, och bleff icke lenge holldit aff biscop Nicolaurus ij Opslo.

Der epther foer biscop Nicolaurus aff Opslo ned till Danmarch, till erchebiscop Erich blinde. Ther haffde hand lathitt opfødt ein som hed Inge, och sagde att then vor koning Magnus søn. Han fich snart eit stort anhang aff erchebispen, aff biscop Niclaurus ij Opslo och aff Siugurd jarllson. De forsamlede eitt stort tall folch (och bleff thette krigsfolch kallid *bagler*) och droge op ij Vigen med all machtt till Salteyrer sund. Der kom koning Suerre thennem emodt och gjorde huer andre stor skade, dog beholde the bagler marchen, och koning

Baglerne droge op till Sarpsborrig och stemffnde borgherting, och bleff Inge Magnussøn ther tagen till koning, och tog saa all sudlanden vnder sig med schatt och skyld.

Koning Suerre lodt vdtbiude aff Trondelagen strax ephther jul, och rustid sig med III tusinde mand til skibs, och drog suder med landitt till Opslo. Der laa for hannom all bagle herren, oc wore rede att tage emodt koning Suerre. Koning Suerre ordineret sitt folch ij tre hobe. Haakon kongens søn medt sitt folch lagde till norden for Nunneklosterid paa Leirett. Gregorius Joenson medt then anden hob lagde till vid øyren vden adt Mariekirche. Men koning Suerre lagde lige till bryggen neden for Sancte Halluardz kircke. Der med fall the till saa mannelig paa alle sider att ther fell aff the bagler saa megit att the begynthe att giffue fluchten, och the andre forfulde dennem saa att ther bleff then største partt aff krigsfolchitt slagitt, dog mest aff the bagler. Men Inge Magnussøn och bijsperne flydde op ij landitt, och droge saa nord offuer fiellit til Tronhiem, och belagde the dett feste som koning Magnus haffde laditt giort wid Steinbergit. Ephther ein stachkitt beleiring daa gaff the sig vnder the bagler, och suore them troschab, hullschab och mandschab. Deris øffuerste høffuidtzmand vor Tosten kugader. Siden røffuid the borgen och brende hende op och brøde neder ij grunden. Desligiste brende the alle de orlogs skip som koning Suerre hand aatte, och droge siden ther fra igen till Oplanden.

Der slagitt var offuerstaat ij Opslo, da randsagede the byen, och toge allt thett ther wor, bode schifredskab medt anditt huad ther var, och finge ther eitt stortt bythe. Och fore siiden sudher ij Wigen, till Godmarfioren, och tingit vnder sig igen landit, och maatte bønderne bøthe huer for sig landraade sag.

Der ephther bleff saadan forferlig mord och blodstørtning ij landitt, som the bisper haffde oprørt och opuacht almugen emod koning Suerre, saa att vdi trij samfellde aar da vor ingen time som nogen viste sig liiffs frist for then anden. Naar then ene war ij Opslo, da vor then anden ij Trondhiem, och mörde och ihielsloge for huer andre huadt the offuerkomme. Men theris endelicht bleff [paa thett siiste saalunde: att koning Suerre gjorde them thett saa tranchtt, att han fich bestollitt then største och øpperste partt aff høffuidtzmenderne inde paa Tunsbergis huus, och laag hand ther fore medt all sin macht vdi XX weker, och

kunde the ingen wndsettning faa aff theris koning, vden motte opgiffue slottidtt vdi koning Suerris hand paa naade och wnaade, di the vore saa saare forhungrede att the neppelige kunde gaa som sterchiste wore, then største part døde ij bestolningen och somme ephther. Men the som wid liffuid bleffue, toch hand till naade, och fich thennem theris arff och eige igen.

Epther thenne store krig och languarige møde och vmag, medt vecht och tancker, bleff koning Suerre siug vdi Tunsberg, och gich siugdomen icke hasteligen frem, derfor drog han nord till Bergen, och kom didtt till fastelaffuen, och laa dog mest paa sengen ij forrteckitt paa schibit. Der hand kom till Bergen, da lodt hand føre sig till slottid och fich ther ein liden søffn. Da drømde hannem att ein mand kom till hannem, och tychte hannem thett att han ville vide huorledis thenne sjugdom skulle endis medtt hannom, och synthis hannom att then same mand vende sig efra hannem och sagde: Red dig till opstandelsen. Der aff forstod koning Suerre att siugdomen vilde sig snart forandre, som och bleff. Strax thett led nogitt paa dagen, da begynthe siugdomen strax att formere sig, och strax om morgenen ther ephther, lodt koning Suerre forsamle alle the lerede mend som gjorde hannem then christelig theniste som thennem burde. Hand lodt oplese for rigens raad alle the breffue som hand haffde laditt schreffuidt sin søn till om rigens regemente, och lodt them alle besegle ij theriis neruerelse. Der ephther sagde koning Suerre till alle som hos hannom vore: Thett skall eder alle witterlicht vere, att ieg haffuer ingen søn leffuendis paa jorden vden eniste Haakon Suerresøn. Dog thett kand ske att nogen med falskhed kand sige sig att were och ther med gjøre oplob ij landitt ephther min død. Huilkitt huer wedt att rette sig ephther. Koning Suerre døde ij Bergen [Anno Domini MCXCV then VIII dag Martii, der hand haffde regerid Norrigc XXV aar. Hand bleff begraffuen wdi domkircken vdi muren paa then søndre siide adtt dørren, och bleff hans schiold, suerd och banner hengtt offuer grafuen och ein taffle aff kaaber medt nogle werss schreffuen medt forgylte bogstaffue. – Thett same aar døde koning Knud ij Danmarch, och kom Woldemor hans broder till rigitt igen.

Koning Suerre vor [vell tagen aff alle, hand vor ein lag mand paa voxt, tyck och sterch med affuell, deilicht ansicht, dog saare breidtt, rachtt skeg, dog nogitt røth, ein welltalendis mand, saa att alle som hannom hørde, de berømmid hans tale. Aldrig drach han saa att nogen kunde kende thett paa hannem enthen medt

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
ord eller gerning, thalid inthitt offuer maaltid, ein herlig mand wdi hans sede,
synthis høgh oc røselig, thi hand haffde ett langtt liiff och korte been, en beslagen
mand, baade dierff och duffuelig, som well ær att see ij hans historie.

Epther koning Suerre Siugurdsøns død, bleff hans søn *Haakon* till koning tagen
offuer alltt landitt, och vor then vinther vthi Trondhiem. (Den tid regerid
Waldemor Valdemorssøn vdi Danmarch, och schreff man thett aars Datum
MCCIII).

Om waaren epther drog koning Haakon Suerreson fra Trondhiem och till
Bergen, siden ther fraa synner till landenden, och fulde hannom the ypperste
herrer ij landitt, som wor Haakon galen, Peder steyper, baade koning Suerris
syster sønner, Siugurd och Roar, kongens frender, och Dagfind bonde, och
mange andre krigshøffuidtmend. Och der hand drog tilbage igen, da tøffuid
han lenge ij Sarpsborrigh om høsten. Der tog han till sig ein eddell mandz dotter
som hed Ingæ, fød aff stor slechtt ij Borgsyste. Hun war hos koning Haakon ij
hans herberg, dog wiste ther ingen aff theris handell vden Haakon galen och
Peder steyper och nogle andre konningens tro mend, och bleff hun med barn.
Der epther drog koning Haakon der fraa till Bergen, och hannom fulde hans
moder och systher. Ther hand kom till Bergen, da bleff hand siug och døde then
ottende dag iul.

Da bleff *Gvttorm Siugurdsøn* tagen till koning offuer Norrige paa Øyreting,
och bleff strax død epther om sommeren.

Der epther ginge alle rigens raad tillhobe att vduelie ein koning offuer landit,
och fand ingen som vor aff koning slechtt po suerdsiden, vden vore mange som
vore kommen aff konings dötter och systher. Da bleffue the saa offuer eins och
sandrechteligh vduolde *Inge Bårdsøn* till koning offuer landitt, och Haakon
galen vduolde the till jarll, och huer aff thennem skulle haffue hallft landitt.
Haakon jarll skulle haffue alt regimentett ij landit, thi hand vor en forfaren
krigsmand, men Ingo then kongelig titell.

Om sommeren epther bleff Ingæ Andersdotter vletth, och ther tiden kom, da
fødde hun eit suen-barn och kalled thett Haakon epther sin fader, thi the viste

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
vell att thett wor Haakon Suerris søns søn. Erland paa Husebø, kongens frende,
hand haffde barnid hos sig hemelig ith aar omkring, och foer siden med barnid
och moderen nord till Trondheim, och bleff thett kundgiord for alle birchbenerne
att koning Haakons søn vor paa veiien nord till Trondhiem. Da samlede the sig
aff Thoten och all Oplanden ther omkring, och fulde saa koning Haakons søn till
Trondhiem, och huor de [droge frem, da kom altiit mere folch till thennem.

Koning Ingo vor ij Trondhiem da, och der tidende kom att koning Haakons
søn vor paa weyen till byen, [da vndfich hand barnid och moderen saare well, och
tog barnid i fauffn och kyste thett, och bleff barnid og moderen well holdne hos
hannom. Da blefue alle birchbeinerne glade som tillforne haffde tient hans fader
[oc fader fader koning Suerre.

Wdi thenne tiid vor stor krieg ij landitt, thi Gregorius jarllson [opsettid sig ij
sødlanden for en konge och giorde stor skade paa rigit. Then vinther ther epther
vor *Haakon Haakonssøn* IIII aar gammell, och da haffde Haakon jarll hannom
med sig huor hand drog frem, och haffde stor lyst aff hannem, thi hand vor snar
till att løbe och tale, men han [vor dog liden; fordi schemtidtt birchebenerne med
hannom, och toge hannom fatth oc droge hannem imellom sig, och sagde de ville
drage hannem lenger, thi dennem tychte att hand wox liditt. Der epther lodt
Haakon jarll sette hannem till schole. Ein dag kom Haakon jarll och spurde
hannem: Huad lerer du ij scholen? Kongens søn suared: Jeg lerer att siunge.
Jarllen suared: Huad schall thu med sang, du skall huerchen bliffue præst eller
bisp. Haakon jarll holt hannem offuermaade herlig, men froe Kirstine vor
stundom hardordig medtt hannom och sagde: Huem ved ho din fader vor. Da
sage Haakon jarll till froenn: Icke skallt thu thett gjøre, thett wed huer mand att
wij side vdi hans faders arff.

Der Haakon Haakonssøn vox op, da fich han stoer anhang aff alle som tillforn
haffde tient hans foreldre, dog wore nogre som sagde till Haakon jarll: Thett wore
gaatt at thenne vnge konings søn vore død och omkommen eller forskreffuin ij
fremmede land, da motte din søn komme till rigitt igen. Da suarid Haakon jarll:
Thett forbiude gud att ieg skulle ther medt købe min søn land och rige til, att
omkomme then som ieg vor plichtig till att gjøre then største ære, verdighed och
tieniste.

Ther Haakon Haakonson vor X aar gammell, dha bleff Haakon jarll hans

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
fostefader siug, och bleff hand hos hannem ind till hand døde. Och bleff Haakon jarll høgtidelig begrafuen som tilbørlicht vor.

Der epther toch koning Ingo till sig Haakon Haakonssøn och holt hannem ij stor ære och werdighedt. Ther epther bleff koning Ingo siug, och da war hans broder, som hed Schule, och Gregorius Joensøn de ypperste ij landit, och begynthe att tale om huilekin schulle bliffue koning och komme till rigit ther som kong Ingo døde, och sagde huer sitt till. Dog willde Schule saa vende sagen ther hen, att han schulle faa rigit epther sin broder. Ein vid navn Euind, som vor ein aff raaditt, tagde stille og suared her inthitt till. Da spurde de andre huad hannem synthis och hui hand suared icke. Hand sagde: Huad skall then suare som icke ær adtspurd. Mig forundrer att saadanne vise mend som ij ære, tuile ther om, thett huer mand vedt och sandhed wille sige: Der som Haakon Haakonssøn vore till alders kommen, da bør hannem wer konning och icke du Schule epther din broder, icke heller andre som ville vere konninger ij Norrige. Dog bleff koning Ingo till pass igen den tiidt.

Den tiid da wor mange aff landzotherne som begerid aff then vnge Haakon att han skulle tage sig folch till emod koning Ingo, och sagde han skulle faa hielp och bistannd aff alle indbyggerne, och vilde tagitt hannem med vold ifra koning Ingo. Da suared then vnge Haakon: Icke will ieg thett giøre, thi dett ær birchebener paa baade siider. Jeg vill icke føre saadan schade eblant thett folch som burde att hielpe huer andre, och will ieg icke begynde nogen krieg imellom indbyggerne. Men ieg vill sette min sag till gud, hand schall well schicke mig huadtt hans wiliie ær. Ther med bleffue the affstillidtt och bleff god fred.

Der epther po tredie aar bleff koning Ingo død then IX Calendas Maii, [thet ær den XXIII dag aprilis. Da vor Haakon Haakonssøn XIII aar gammel ther koning Ingo døde. Och bleff da stor raadslagen paa ferde paa begge siider, huem ther skulle bliffue koning igen, forthi then geistlig stand, erchebispen och andre bisper wore koning Suerris slecht alltid fientlig, och haffde the therfore kommit andre gerne till rigitt igen. Da forsamled sig alle the ypperste ij landit som haffde tillforn tient koning Suerre, att the endelig willde haffue Haakon Haakonssøn till konge, thi hand wor rett kommen till Norrige fraa heiden houg mand fraa mand. Desligiste sagde de: Huad skulle wi bide epther erchebispen eller the andre, de

ære hannem icke gode. Saa lode dhe steffne Øyreting, och der bleff Haakon Haakonsøn vduold och giffuit konnings naffn, och vor hannem till dømptt land och rige och folch till tieniste, endog thett vor emod erchebispens och then prestelig standz viliie. Och for siden till Bergen och bleff ther well vndfangen, och suore hannom alle hulldschaff och mandschaff. Koning Haakon gaff Schule jarls naffn, och medt the forord suor hand hannom sin eid at hand schulle beholle tredie parten aff Norrige.

Wdi thette same aar bleff ett stort opløb ij sudlanden formedelst en som forsambled [krigsfolch tillhobe, och sagde sig att were aff kongelig slecht [ij Norrige, huilckin hob koning Haakon och Schule jarll medt stor møde, omkost och blodstørtingh fich ødelagtt.

Schule jarll hylled sig medtt erchebispen och the andre bisper och prælater, och ein stor part aff ridderschabit holt paa hans hand, mere end paa koning Haakons hand. Och therefore kastid the koning Haakon thett fore, att thett wor icke klarlig beuist om hand vor koning søn eller ey. Da suarid koning Haakon: Dett ær huer mand vitterligtt then tid ieg och min moder komme først till koning Ingo och Haakon jarll, da bød min moder att giøre thett beuisligt med iernbyrd, tha wilde the thett icke høre, vden sagde och sielfue bekende at the saade vdi min faders arff, och findis alldrig nogen exempell att saadant ær før schedt, att nogen konings søn schulle biudis saadant, epther handt haffde anammid rigidt och vor hyllijd. Men dog will ieg dett skall gaa for sig, mine vndersotthe oc venner till ære, men thennem till schamme som saadant legge mig till och staa hemelig epther mitt rette fæderne rige, arff och odall. Och bleff saa tillsagdt kongens moder att hun schulle schire sig medt jern byrd, huilchid hun gladelig gjorde, och bleff sagen klar, saa att huer mand sagde at hunn wor wschadt aff jarnidtt.

Der epther bleff giordt forligelse emellom koning Haakon och Schule jarll, och stod saa heden nogen stund. Dog gjorde Schule jarll hemelig prachticher med ridderschabit igen och lagmendene, och drog dem fore att han vor nermere till rigitt epther sin broder koning Ingo end koning Haakon epther sin fader Haakon Suerrissøn. Da koning Haakon forstod Schule jarls hemelige forrederi, tha lodt hand forschrifue ein herredag ij Bergen. Ther forsambled sig alle the ypperste ij landit baade [leichte och lerde. Da opstod koning Haakon och sagde: Her erchebiscop, eder ær wel vitterlichtt och alle andre som her ære, att her

kommer mange och ville trette om Norrige. Men ieg mener att thett ær min faders arff, oc ieg ær sand odals boren mand till rigit. Thi bør eder herre att sige thett sanneste her wdi, och holle icke mere paa ein siide end anden, huem eder tyckis rettere hafue till rigitt. Erchebispn suared: Thett ær sant, her ær kommen først Schule jarll och sigis vere arffuing til Norrige epther sin broder koning Ingo, och thett same mange aff hans venner medt hannem. Her er kommen Guttorm, koning Ingosøn, och sigist att were arffuing till rigitt epther fadher sin. Siugurd ribbung ær och kommen, som kaller seg att were rett kommen til rigit epther fader sin, Magnus Erlingson. Her er och kommen vnge herre Knud østen fraa Vesthergylland och sigis att haffue rett till Norrige epther sin fader Haakon jarll. Der nest da opstod Jon staa och sagde: Wij gamble birchebener haffue hafft stor møde och vmag, och [der offuer mist mange aff vor slecht och venner før end wij finge frelsit Norrigis rige vnder koning Suerre och hans affsprung, och menthe wii therfore att saadant tuilsmaall schulle all borte were. Der epther thalid koning Haakon till Gunnar grionbach: Du haffuer lengst werid lagmand ij Trondhiem, ther som mandt pleger att hylle och krone konninger ij Norrige, och wost lagmand wdi koning Suerris tiid. Sig thu først frem huad thu veidst rettiste att vere for gud, och huem ther bør att haffue Norrige aff them som her ær kommen ij alle theris neruerelse. Gunnar grionbach, lagmand ij Trondhiem, stod op och tog sent till orde: Herre koning, ij neffne mig till att schall sige huem aff eder Norrige [aager att raade. Er thet ein stor byrde po mig, som ær ein fattig bonde søn, att schiffte saa stor rigdom emellom landzhøffdinge, sige then ene till och then anden ifra. Doch kendis ieg (som och andre), scheluendis monne ieg thett giøre: Koning Suerre fich mig thenne bog ij hender, och bad meg dømme imellom then menige mand, men icke emellom høffdinge, for den schyld att alle redis for volditt. Der fore saa lad dem frem och sige ther paa som huerchen frøchter [høg eller laag, huadt heller thennem tycker ille eller wel were, thett ær laghbogen som Sancte Oluff lodt schriffue, epther som giort och samtycht vor offuer allt Norrige, och thett will ieg fremføre thett beste ieg kand, och fordi siger ieg saa, att koning Haakon ær ene rett kommen [till Norgie fram for alle the som her ere kommen ij dag, och ther som koning Ingo och Haakon jarll vore baade ij liffue, da siger ieg saa, att huerken Schule jarll epther kong Ingo broder sin, och ey vnge herre Knud epther Haakon fader sin, icke heller Guttorm epther Ingo

koning fader sin kand eller bør att komme till Norrige emeden koning Haakon leffuer. Men Erling stenwegs sønner kand ieg inthet om sige, thett maa the giøre i Wigen, the wiide best huorledis the ære tillkommen. Haffuer ieg icke mere att sige paa thenne tiid. Der eptther sagde koning Haakon: Sig nu ditt till, Dagfind bonde, du hafuer lagsogen ij Guletingitt. Dagfind sagde saa: Jeg wor vng den tid koning Suerre slotz med eyeschegge, och wor theris hob wlige. Da sagde koning Suerre: Saa vist lade mig gud vinde ij dagh som ieg haffuer rett till thette rige och ær mitt arff och rette odall. Therefore siger ieg saa och will for gud suare, att Haakon koning ær rett kommen till Norrige och ingen anden som ieg kender till, och will ieg thett weriie medt huilchin ther vil om beggis wort liif. Thenne orschurd berømmede alle. Koning Haakon sagde till Anund rembe, lagmand ij Ryefylche: Jeg haffuer hørt att du skulle sagt att ieg wor icke rett kommen till Norrige, sig nu huad du wedst sanneste for gud her wdi och dyl inthit. Anund rembe stod op och sagde: Mange gode gafuer haffuer ieg faait och ofte well holden hos Schule jarll, icke haffuer ieg druchkit min forstand, sandhedt eller mandom bort. Thi ieg wed thett for gud att koning Haakon ær rett kommen till Norrige epter sin fader. Men thett haffuer ieg sagt, att Schule jarll er rett arffuing eptther koning Inge broder sin, til thett som hand haffde rettelig faait. Men ij bisper och ein stor part aff raadit, huad ij haffue sagt ther ij haffue sittid hos Schule jarll och faait store gaffuer och forleneringer aff hannom, nu schulle ij icke sla eder ifra dette, ij haffue fordristid Schule jarll till thette, och lenge siden haffde der blefuit oprør ij landitt, haffde ij raad. Gud giffue att huer haffde horn ij hoffuid ther verre hafuer lagt till end Anund rembe. Och ther medt lodt hand aff och sette sig ned. Da framginge alle herrer, bisper, riddermendz mend, laugmend och fullgiorde allt thet som disse forskreffne lagmend sagt och dømt haffde. Och bleff da giortt wenschaff emellom kongen och jarlen ij saa måde att han skulle haffue trediuengen aff Norrige, som for ær rørtt.

Koning Haakon haffde ofte sent budt till kongen aff Suerrie att han icke schulle tilstede att de oprørische ij landit schulle haffue fred ij Suerrige, wdi Vermeland och andre stedz ij grentzen, och ther kom ingen bod paa. Da giorde han sig rede medt eitt tall folch och drog sielff personlig ind ij Suerrige och afbrende allt Vermeland, och wdførde ther itt stort bythe. Dog wor then oprørische hob saa stor forsamblid att the haffde noch att giøre før end the finge

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
nederlagt thennem, och bleff dog nogle ij liffue som holdde sig ij Suerrig nogen stund.

Koning Haakon gjorde sit brøllup i Bergen medt frøichen Margrethe Schulis dotter, och stod med stor pral och triumph ydermere end [nogle andre konge brølluper før hafde staait ij Norrige. Der epthe schildis koning Haakon och Schule jarll venlig fraa huer andre. Koning Haakon gjorde sig rede sudher till landenden, och Schule jarll drog nord till Trondhiem. Der koning Haakon kom ij Wigen, da wor vnge her Knud Haakonsøn kommen der medt eit stort tall folch aff Westhergylland, och gjorde stor schade baade ij Vigen och Oplanden. Dog bleff herre Knud trengd saa att hand motte giffue sig vnder kong Haakons hand, och bleff thett widere stadfest saa att herre Knud fich Ingerid Schulis dotter, systher med drottning Margrethe, och gjorde han strax brøllup med henne, och bleff vell affhollen ij landitt och fich gode leen att holle sig aff.

Nogen tid der epther kom bud aff Orchnø til Norrige att schotter røffuid och brende ij Suderøyer och Manøyer. Da lod koning Hokon vdruste XI schib med folch, och ther the komme frem till Orchnøy, da wore de XX tillsamen. Och der med droge dhe till Suderøyer och sloge dhe schotter aff øyerne, och sette landitt till frede igen, och droge saa hiem till Norrige igen medt stor glede epther then seiier.

[Vor dett da thet XIII hans rigis regimentis aar, och gich allting well imellom jarrlen och kongen, endog att kongen forstod offte att Schule jarll stod epther att komme hannem fraa rigit, och trodde therfore kongen hannem icke lenger end hand saa hannem.

Dett XV rigis regimentis aar da bleff fød Haakon, koning Haakons søn, och bleff stor glede paa ferde, och war da god fred ij landitt ij nogle aar. Dett XVII aar rigis regiment da føddis [jomfru Christine, kong Haakons dotter.

Der erchebispen och rigens raad forstode at Schule jarll haff de nogle hemelig raadslag och prachtiker for handen, da forsamblid sig de beste ij landitt paa Øyreting, och ther gjorde the saadan ein handell och forligelse [emellom kongen och jarlen ij saa maade, att koning Haakon skulle giffue Schule jarll hertugs naffn (huilkit ochsaa skede), saadant eitt verdigt naffn haffde ingen før wdi Norrige, och menthe therfore att haffue disydermere troschaff aff Schule hertug. Thette schede dett XX aar rigis regementt Haakon konings.

Aarid ther eptther hende dett sig att Schule hertug tog tho vdslege mend vnder sitt vold, och holt dem imod kongens viliie. Der aff begyntis wenighet imellom thennom paa ny igen. Hertug Schule forsterchede sig till land och vand, och lod sig gifue konings naffn offuer hallfft Norrige, och lodt myrde och ihielsla alle the hand kunde offuer komme aff konings Haakons ypperste mend, huilkit han haffde och giort med kongen sielff, hafde han icke bleffuid advaritt aff nogle venner; di koning Haakon haffde icke troed till hannom thett, att han skulle thett gjøre vden hand haffde hannem logligen feyde tillsagtt.

Der koning Haakon spurde disse tidende, sadtt han lenge och tagde, men paa thett siiste sagde hand: Gud were loffuid, ieg ved huad ieg skall sette min liid till, thett haffuer verid lenge kogit som nu ær fremborid. Och ther med gich hand till drotningens kammer och bad lade op. Drotningen fagnede kongen well och bad hannem huile sig paa eit silche høiende. Han sagde: Ney. Hun spurde hannem adt: Herre, huad tidende haffue ij spurt, men ij komme saa stum? Han suarede: Tidende ære smaa, her ære tho konger ij Norrige till lige. Din fader haffuer laditt giffue sig konnings naffn. Drotningen suared: Giører for gudz schyldt, tror thet icke, och begynte ther medt att grede saa att hun icke kunde tale. Kongen bad hende giffue sig till fridtz och gjøre sig gladtt, hun skulde icke vndgelde hans ondschaff. Siden gich kongen vdt och lodt opschere tingbud vdt offuer alle sine leen. Der kom samem medtt ein hast en stor hob folch, och laage de lenge ij Bergen och finge ingen bør, fettalien gich paa grund, och folchitt wille schillies adtt. Kongen holltt sig wid eitt fritt mod, och lod søndersla sine søllfkar, sylfad och tallercher och huad hand haffde, og der medt betalid sine soldener, saa att huer vilde gerne vere hos hannem.

Da køndelmesse kom, gjorde hand rede med XL store schib well vdrustid, och drog till Trondhiem. Koning Haakon haffde latid schreffuidt Andbiørn Joenson till om høsten tillforn att han schulle gifue herre Knud Haakonssøn jarlls naffn och sueriie kongen huldschaff, thi hans froe wor dødt, och vor lempelig venschaff imellom hannem och hertugh Schule. Hertug Schule drog sydher offuer fiellit med V^C mand vel vebnid och vdtrustidt med veriie och heste, och fich en stor hob folch till sig offuer all Oplanden, och drog saa till Eidzvåll. Der kom emod hannem Knud jarll och Andbiørn Jonson och funnis paa Lachuff. Der fich hertug Schule offuerhanden. Knud jarll och Andbjørn Jonson flydde vd till Tunsberg.

Men hertug Schule drog neder till Opslo, och lod sig ther hylle och giffue konings naffn.

Der koning Haakon vor ij Trondhiem, da fich hand tidende att Knud jarll med birchbeinerne haffde tafft slagitt ther syder wid Lachuff. Da lodt han steffne Øyreting, och bleff ther paa tingitt giffuit vnge Haakon konings naffn. Och ther epther gjorde sig strax rede och fich god bør till Bergen. Och ther samlett han allt thett folch hand kunde faa, och lagde fraa Bergen langfredag. Der de komme paa veiien, da fich koning Haakon tidende att Andbiørn Jonsøn vor død. Thett tychte kongen vere ein stor schade, di slig ein lendermand wor icke ij Norrige igen den tid. Koning Haakon seglitt allt till hand kom till Jarssø. Der kom hannem till modz Knud jarll med alle birchbeinerne der laa, och seglede saa strackelig ind adt Opslofiorden och rodde ind om Nessodden ij mørkit. Da schicked koning Haakon saa, att Gudbiørnn Baardson och Peder Polssøn och de høffuidtz mend Norden for Stadt skulle legge till wid Gylliande och gaa beniste till Fresie bru, omkring warbellgerne (saa hedt hertug Schulis krigsfolch), och komme thennem ther till modz. Knud jarll schulle legge till bryggen [och holde schermmyttzell med varbelgerne som laage ij byen. Men koning Haakon skulle legge till wid Eichebergit synnen for Treleborg och komme paa den siide ij byen, och skulle the legge till byen paa alle sider ij lysingen. Men wnghe Haakon koning lod han were paa eit [leth roder schib vnder Hoffuidøy. Der som han fornam att hannem gich ille, da skulde hand forde sig till Bergen igen och tage thett raad som gud wille.

Da koning Haakon haffde saa skickit, sagde han till sitt folch: Dett ær eder well vitterligt huorledis dett haffuer fremfaritt emellom hertug Schule och mig, och haffuer nu latid giffuit sig konungs naffn, och siden sende hand sitt folch vdt och lodt drebe och myrde alle dem han offuerkom, och ther nest vdgiorde XIII schib att wille lade mig sla eller inde brende med mine barn, som aldrig for hafde sched ij Norrige saadant, vden all aduarsell och obenbare feides tillsigelse. Derfor beder ieg eder alle att ij holle nu eders loffue och eidz forpflicht att heffne huad mig vrettelig schedt ær. Jeg haabis att gud schall hielpe oss att bliffue theris offuermend, och eggid folchid med mange exemplar, som koning Suerre pleyed att giøre.

Der dett begynte att lyse, da lagde de till byen po alle sider. Schule hertug med warbelgerne vore till rede och toge mandelig emod, saa att ther fal flux folch

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
paa baade siider, dog mest paa hertugens siide, og gaffue dhe sig op till Sancti Haluardtz kircke. Epther lang samgang da rømde Schule hertug med nogle, men then største part rømde hen ij kirckerne och klosterne. Dog bleff LXX liggendis døde for Sancti Haluardtz kirchedør, men alle ther fall wden for kirchen, vor III^C mand med de ypperste aff Trondelagen, Bord aff Gudreichstad, Peder Iffuersønn, Willom aff Torgon, Grim aff Sande. Men alle dem som komme ij kircherne, dem gaff han liffs frist, och bleff delt och bytt huad som ther bleff fundett epther thennem siden slagitt wor offuerstaat.

Schule hertug drog sin reyse hastigt nord offuer fiellitt till Trondhem, och bleff han ther lempelig vndfangen, thi huer menthe atthe haffde mistth mange aff theris slechtt och venner ij Opslo formedelst hans gerighed.

Koning Haakon lodt strax sende XV letthe schib fra Opslo till Trondem, och wore disse høffuidzmend ther fore: Assolff paa Østeraad, Iffuer Pedersøn, Arne blach, Clemmett aff Holme, Olaff kyffling och Bord graau. De fore thett hastigste som the kunde och komme till Trondhem søndagen om morgenen ij gangdagene, och lagde Assolffuer strax till byen medt største parten aff folchid. Clemitt aff Holm lagde till Backe med thu schib. Schule hertug wagnid och hørde storme klochken gaa, da løb hand op med alle sine och vebnede sig och sende bud omkring byen epther sitt folch tuenne gange. Men somme komme, dog faa, end then største partt foruaridt sig dett beste the kunde. Der Schule hertug fornam dett, da rømde hand till schoufuen, der var hand vdi tho netter. Hellig torsdag gich allt klercheriid ij processie, och da bleff hemelig førd ein muncke kappe vd till Schule hertug, och ther med kom hand ind ij closterid. Men Peder Schuleson kom ind ij itt stegherhuss som quinner saade och bagede, och fich ein slem schiden kiortell paa och satt mitt iblant dem. Der birchebeinerne komme ij byen igen, da ransagede de alle steder, paa thet seniste funne de Peder Schuleson ij stegersitt og bleff wdtledtt och ihiellslagen.

Der de funne icke hertugen ij byen, da wor thennem kundgiort att han skulle were ij Ellgesette closther, och wor hand der op ij tornid. Da forsamlede alle birchebeinerne sig och droge offuer till Elgesetter closter. Erchebispen drog och offuer med, och forbød dem vnder band att tag Schule hertug wdaff closterit eller brende thett, och bødt hand store penninge vd for hannem. Birchebenerne suarede: Her er noch sag till att gjøre thett, huem thett tøcker ille eller well were.

Och somme willde icke høre huad erchebispen sagde, men stach ild ij closterid. Da gich Schule hertug wdt, oc strax bore the hug paa hannem och slo hannem ihiell med alle som med hannem wore. Der hand vor død, da baare the hannem paa ein schiold till byen och bleff begraffuen ij domkirchen, ther som før var begraffuen koning Ingo, medt stor høgtid.

Schule hertug wor høg och smal voxen, liusbront haar och huidt ij ansichtitt, ein sedelig stollt mand, welltalendis, och ther som then wlycke icke haffde kommit hannem till hande ij sitt sideste, da haffde hans lige neppelige fundis ij Norrige. Och vor han vid LX aar da hand [bleff død.

Assolffuer paa Østeraad sende breff till koning Haakon ij Bergen, och der hand haffde lesitt breffuitt, sagde hand: Store tidende ære nu paa ferde. Schule hertug ær død och Elgesetter closter ær affbrent.

Dett same aar døde koning Waldemar Valdemarsøn ij Danmarch, som vor then berømeste koning ij then nørre part aff alle land. Hand haffde regerid Danmarch ij XXIX aar, och kom hans søn Erich till rigitt igen. Och da haffde koning Haakon regerid Norrige i XXIII aar. Da schreff mandt thett aars datum MCCXL [po thet første.

Ephther thenne handell bleff god fred ij Norrige for nogle aar. Nogen stund der ephther kom Wilhelmus cardinall till Norrige att krone koning Haakon, ephther som koning Haakon haffde tillforn der om till Rom thu eller thrij aar forskreffuit. Der koning Haakon fich spurt att cardinalen wor paa weyen, da lod han forskriffue alle bisperne, herrer och førsther, ridderschabit, med alle andre vdi landitt war. Kroningen wor tillred ij Bergen at staa Sancti Olau regis dag, och wore disse lerde mend der: forst cardinalen, erchebispen, biscop Arne ij Bergen, biscop Henrich aff Holum ij Island, biscop Aschell aff Stauanger, biscop Pouel aff Hammer. Disse aff werdzlig første och herrer: først kong Haakon sielff, ther nest vnge Haakon koning, herre Knud jarll, vnge herre Magnus, Siurd konnungis søn. Disse aff rigens raad: Gautheson, Lodin Gunnerssøn, Jon drogning, Siurd biscops søn, Peder Polson, Gunner kongens frende, Munnam bispens søn, Find Gautheson, Brinnolff Jonsøn med andre ypperlige mend vdi rigit, som ther komme ephther som kongen haffde dem tillschreffuit, forvden dhe der wore kommen aff fremmede land. Koning Haakon lod tiellde emellom kongsgaarden och domkirchen [att thett icke schulle regne paa folchid. Der bleff till

forordineridt LXXX vebned mend som veyen schulle røme for kongen, och ginge tho och tho jemsides tilhobe. Der nest tho fennicke dreger. Der nest ginge schenkere, bitzere och andre befallingsmend aff adelen wdi herlige kleder. Ther nest gich rigens raad med well beslagne suerd. Der ephter ginge thre aff the ypperste ij raadit och baare ith breid bord offuer theris hoffuid, der paa laage alle kongens vigsle kleder och anditt schrud som der till hørde. Der epther gich Siurd konnungs søn Munnam bispens søn med tho rigens spiire aff sølff, then ene medt ith gulkors paa, then andre med ein ørn aff gull paa. Der nest gich vnge Haakon koning och bar kronen, och herre Knud jarll bar vigsle gullit. Men erchebiscop Siugurd och tho andre bisper leidde konning Haakon till kirche, och gich allt klercheriedtt vdi processe emod hannem till kirchen. Cardinalen medt tho andre bisper stod wed kirche dørren och fullde kongen till alterid med thenne responsorio: *Ecce mitto angelum meum & c.*. Der ephter gich kroningen for sig som thett sig burde.

Der kroningen vor endt, da fullde the hannem fra kirchen ij lige maade som tillforn till kirchen, med processe, ind paa konings gaarden, och der drog hand sine wigsle kleder aff, och ij førde sig andre kleder som kongelig høgmechtighedt well sømde, och then dag bar han sin krone. Vdi salen vor saa skichitt: paa then nørre siide indist ij salen sadt koning Haakon och ther nest cardinalen, erchebispen med andre bisper och prælather. Men drotning Margrethe, fru Ragnilde hennis moder, fru Kerstine, fru Sessiliæ och fru Rangfrid satthe paa then venstre siide. Der nest mitt paa gullffuitt vor beredt ett anditt kongeligh sede, ther sadt vnge Haakon koning, herre Knud jarl, Siugurd konnungis Søn, och ther vdi fra rigens raad. Men paa then sydre side satt alle kongens hoffsinder med andre ypperlige mend, med dobbele seder langs adt salen, och wor salen XC alne lang och LX alne breid, och wor dog then største part anden stedz som icke finge rum ij salen.

Disse aff rigens raad baare første retther ind: Munam biscops søn, Brynniolf Jonsøn, Gunnar kongens frende, Siugurdt biscops søn. Vnge Haakon koning schenchte thet første och credenzitt for sin fader, herre Knud jarll for cardinalen, Siugurd konungis søn for drotningen, Munam biscops søn for erchebispen, och der nest ginge de siden igen huer till sitt sede. Och bleff ther hollit høgtdeligen then kroningh wthi then store sall ij III samfelde dage, men siden ij fem

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
samfelde dage wdi sommersalen medt the store herrer, saa att the schilldis alle
venner adt medt stor glede. Cardinalen gaff store rettebøder vdi landitt och
giorde mange reformadzer blant klercheriid som end brugis ij Norrige. Siden
skilde konningen cardinalen fraa sig medt stor schenck och gaffuer, saa att
cardinalen tackitt kongen storligen. Och da haffde koning Haakon regerid
Norrige ij XXX aar, da han bleff kroned.

Dett aar ephter kroningen kom Harald koning westen fraa Sudherøyer till
koning Haakon ij Opslo, och wor begerendis fru Sisselie till sin drotning. Da lodt
koning Haakon strax giøre theris brøllup medt stor bekostning. Der de fore aff
Bergen medt mange ypperlig mend, da bleffue the med schib och mand, saa att
ther kom alldrig itth barn aff. Thett vor vndersotterne ij Suderøyer ein stor sorrig
att the miste ein saa duelig konge som och wor kommen till saa rigelicht eitt
gifftermaal.

Nogle aar der ephter da fich vnge Haakon koning jomfru Rikesed, Bijrge
jarlls dotter, koning Woldemors systher ij Suerrig, huilkitt [the suenske fortrøde,
som tøttis nermere vere till kronen end hand, och lodt hand sende hende till
Opslo, och ther stodtt theris brøllup mett stor ære.

Der keyser Fredrich then regerid, da vor der stor venschaff och gich
altiid store senderinger emellom hannem och koning Haakon, aff alskens dyre vare
som fandz ij landitt hos huer aff dem. En tiid schede thet att ther bleff ein feide
emellom the lybsche och koning Haakon. Da schreff koning Haakon keyser
Fredrich till om samme feide. Da schreff keyseren the lybsche till och bød them
att norsche mend schulle nyde fred ij alle maade for dennem, och der hoss lod
giffue koning Haakon tillkende att hand wille oplade Lybech vnder koning
Haakons herredom, med breff och segell, om koning Haakon vilde fordrett. Da
schickede koning Haakon herre Aschatin och Amunder Harallsøn till keyseren.
Trettende dag jul komme de till Fenedien. Der finge de tidende att keyser
Fredrich war død, och der medt droge dhe till bage igen och funne koning
Haakon ij Bergen.

Der koning Haakon haffde regerid Norrige XXXIIII aar, da lod Abel
Waldemorsøn slaa sin broder koning Erich ihiell ij Danmarch, och bleff Abell saa
ein vellig konge igen offuer Danmarch. Da bleff ther setth ein dag emellom
koning Haakon aff Norrige, koning Abell aff Danmarch och Bijrge jarll aff

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
Suerrige, att the schulle mødis wed landmerchitt, till huilkin mode de aff Norrige oc Suerrige komme, men koning Abel kom icke. Da forbunde koning Haakon och Bijrge jarll sig till hobe at drage ned till Danmarch aff Norrige med ein schibs herr, och the suensche till landz med fem tusinde mand. Saa for koning Haakon till Bergen och Bijrge jarll till Westhergyllandtt. Disimellom bleff koning Abell slagen ij Friisland, och hans broder Christopher blef tagen till koning igen offuer Danmarch. Om vaaren drog koning Haakon aff Bergen medt eitt stortt tall folch sudher till Wigen, och lod baade drottningene vere vdi Tunsberg epher. Der wore medt ij thenne ferd koning Haakon then gamble, vn Haakon koning, Johan koning och Dugall koning ij Suderøyer, herre Knud jarll, herre Magnus, herre Siugurd. Disse aff rigens raad: Peder ij Giske, Nicolauus hans søn, Gauther aff Meel, Brynnolff Jonson medt andre flere krigs høffuidtmend. Och sigis thett icke att haffue werid stort mindre en III^C skib som kongen drog ned med till Eickrosund wnder Halland, røffuid och brende allt landitt huor the fore frem. Och laage the norsche lenge ij Mostrer sund, der sloge de ein stor hob aff dhe dansche. Alt huatt the offuerkomme, thett førde de till schibs och bytthe them imellom. Der epher drog kong Haakon heim igen medt the smaa schib, men vnge Haakon koning laag igen medt then største partt aff folchidtt och branschattid allt thett som vbrentt vor, och drog saa till Tunsberg om høsten wed Morthens messe tiide och bleff ther vintheren offuer. Om waaren drog hand ij Westhergylland till sin suogher koning Waldemar ij Suerrige, och bleff hand ther well trachterid. Men der hand drog till bage igen och kom ned ij Wigen, da blef han hasteligen siug, och døde strax der han kom till Tunsberg. Thett tøtte vndersaaterne then største schade were. Och bleff vnge Haakon koning begraffuen ij Sancti Haluardz kircke ij Opslo, der som Siurd koning jorsalafar vor begraffuen.

Vnge Haakon koning vor venlig med alle. Hand vor ein passelig høg mand, well voxen, deilig ij ansichtitt, deilicht haar, ein før mand, baade snar och letth. Han vor then beste rytther som hest kunde riide ij Norrige [then tiid.

Der koning Haakon haffde werid koning ij Norrige vdi XL aar, da kom dher sendebud fraa kongen aff Spannien, som hedt herr Feranth den øpperste aff dem, och førde koning Haakon breff saa lydendis, att kongen aff Castilien ij Spanien wor begerendis koning Haakons dotther frøichenn Kirstine till ein

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
førstinne paa ein aff sine brøders wegne, huilckin hun sig sielff vilde wdkore. Daa bleff thet saa besluttid och raaditt, att saadanne ærinde schulle gaa for sig, og bleff ther till redt att jomfroen schulle følgie. Der till vor neffnd biscop Peder aff Hammer, aff raaditt Iffuer Engellson, Torlauch bose, Lodin lepper, Amund Harallsøn och mange andre ypperlige mend, saa at talid vor vid I^C stollte mend och mange ypperlige quinder som hende fullde. Och bleff hun afferditt med megitt gull och sølff, mord, hermelin och anden dyrebar vare, saa att aldrig viste nogen kongens dotter før saa rigelig vere giffuen aff disse nørre land. Och der de wore rede, da lagde de till siøs, och lyckes thett vell for thennem, och komme først fram vdi Normandie. Der gaffue de sig til landz och kjøfte sig ther LXX heste til dem som de tillförne haffde med sig, och kongen aff Franchrige lodt dem ledsage igenom sine land igenom Gaschonien till ein stad hed Narbon, och komme saa tho netter for jul ij Castilien. Och der frøichen kom saa nær, da red kongen vd medtt sine brødre imodt hende och gjorde henne stor ære, och siden førde hende ind ij staden och lodt hende faa eitt kaastelichtt kammer. Der ephter taleder kongen med henne [paa sine brøders vegne, och sagde henne huer theris wilchor. Da bleff henne raadtt aff sine medfølgere att hun schulle [samtycke oc vdkore herre Philippum aff Sibillieborg. Asche onsdag da bleff frøichen troloffuid medt herre Philippum, och der ephter bleff red till brøllup att schulle stande søndagen nest ephter paasche, [huilchit och schede med stor ære, som nogen tiid kunde hafue schedtt [ij the land. Siden drog bispen och de andre hiem till Norrige igen, och sagde de kong Haaken aff huor heerlig the wore vndfangen och tracterede. Da bleff der giortt saadant forbunt emellom koning Haakon aff Castilien [och hans brødre, att the schulle komme huer andre [till vndsettning naar thett saa eschedis, saa framt thett icke galt Franckerige, Arragonien eller Engeland paa then ene siide. End koning Haakon loffuid thet same emod, saa fremt thett icke galt Danmarch, Suerrige eller Engeland paa.

Der koning Haakon spurde att vnge Haakon koning vor død, da drog han sammen ein stor hob med schib och folch, hen ved CCCXV schib, och der medt lagde vd fra Tunsberg. Da kom der eitt sendisbud till hannem fraa Danmarch, och togh fred emellom rigerne, saa att ingen schulle røffue eller brende før end kongerne komme siellfue till ordz med huer andre, huilckidt koning Haakon loffuid och tillsagde.

Der koning Haakon kom till Eickrosund, da sagde han till all sin herr: Eder ær well vitterlicht huadtt schade dette land haffuer faait ther aff att wnge Haakon koning, min søn, døde. Der fore will ieg gerne nu med gudz hielp och eders raad lade giffue herre Magnus min søn konnungs nafn, paa thett ij kunde haffue eitt vist hofuid for eder naar mig kommer nogitt adtt. Da bleff Magnus Haakonsøn tagen och hyllit till konning offuer alt Norrigis rige. Och der ephther vende Magnus koning till Tunsberg igen och bleff ther. Men koning Haakon drog ned till Øresund med all sin herr. Da bleff ther ein stor frøchtt och redzell paa ferde hos alle huor hand [drog frem, och segled hand til Kiøbenhaffn och laag mett alle sine schib ved Reffshalen. Och strax der ephther kom konning Christopher aff Danmarch ij Københaffn med mange andre herrer och itt stort tall folch. Koning Haakon haffde giffuit dennem [sex dage frest att beraade sig, huad heller the wille krie eller giøre fred. De norsche vore begerig att røffue och brende, men the dansche saage gerne att ther bleffue fred giortt them imellom, ephterdi de saage then store machtt som koning Haakon haffde. Ephter lang vnderhanlling bleff fred giort emellom landene, och bleff stor venschaff imellom kongerne, saa atthe opgaff medt huer andre huad schade som vor sched paa baade siider baade po land och folch. Da bleff ther ein stor glede paa ferde iblant indbyggerne. Ephter denne forligelse vor koning Haakon till gest med koning Christopher wdi hans paulun then første dag. Anden dag bleff koning Christopher koning Haakons gest paa schiben, och bleff saa stor venskab thennem imellom, saa att the forbunde sig tillhobe att hielpe huer andre huad theris riger galt paa, och gaff dhe huer andre store gaffuer. Koning Haakon gaff kong Christopher thett største schib han haffde som hed Marisudenæ, eller III aff the andre schip, huilche hand sielff wilde wdueliie. Der ephther schildis de adt venner [och well forlichte. Koning Haakon drog till Norrige igen, och bleff siiden god fred rigerne emellom.

Der ephther ith aar bleff ein stor vfred ij Danmarch, saa att hertug Allffs sønner gjorde stor skade ij Judland, och herre Jermer gjorde stor skade ij Sielland. Da schreff koning Cristoffer till Norrige och Suerrige om hielp emod sine fiender. Koning Haakon gjorde sig rede och drog [paa weyen ned till Danmarch, och laag nogen stund østenfor Jederen. Der kom emod hannem sendisbud aff Danmarch, och sagde att koning Christopher war død, och drotningen haffde giortt fred med hertugens sønner, och tømte da icke haffue

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
hielp behoff. Bleff da Erich klipping konning ij Danmarch igen ephther sin fader,
och vor thett paa thett annitt och XL aar koning Haakons regementt ij Norrige.

Nogle aar der ephther sende Koning Haakon och Magnus koning sine sendisbud till Danmarch, at bede om frøichen Ingeborig koning Eirichs dotter till Magnus koning, och drog sendebuditt samme reyse till chørførsten aff Saxen (hand wor frøichens moder fader) och wilde wide hans vilge ther wdi. Han suarede føiie der till, vden sagde att hendis faders slechtt vor ij Danmarch, the raadde therefore. Och der med drog sendebudit till Danmarch igen och fich ther gode suar baade aff drottningen och frøichenn, och der hos bøde de att koning Haakon skulle sende hederlige bud emod frøichen ij foraarid. I foraarid da gjorde koning Haakon rede med VII schib, och var ther øffuirste [for biscop Haakon och Amund krechedans, Poel gaass, Lodin staur med mange andre herrer, [att drage ned till Danmarch att henthe frøichen till den sette dag som dem for vor lagtt. Da dhe ditt komme, waar inthett bestillett huad ther schulle handlis ij theris ærinde, thi drotningen haffde noch att bestille vdi andre ærinde. Biscop Haakon medt the andre herrer hannem fulde, drog ther heden som frøichen vor, och ephther lang beraad gaff jomfruen sitt samtøcke till att hun wilde føllie thennem, och ther med feste hand henne koning Magnus Haakonsøn till hande. Och der de thett haffde bestillett, da tog de frøichen med sig och drog till schibs, [och der med lagde till søs och komme ingen stedz frem før end the komme till Tunsberg Sancti Olaii afften, och seglid saa ther fra till Bergen.

Der koning Haakon fich tidende att frøichen vor kommen ij landit, da lodt han forskriffue erchebisen, herre Knud jarll met mange andre herrer, och lodt rede till brøllups. Der bleff jomfru Ingeborg wiigd med Magnus koning, och stod ther thett ypperste brøllup som vere kunde. Vdi brøllupit gaff biscop Haakon tilkende att han motte loffue ther hand vor ij Danmarch att Magnus koning schulle bliffue kronid til rigit før end hun komme ij hans seng.

Der brøllupitt haffde staait ij III dage, da lodt koning Haakon rede till paa ny igen till kroningen, och bleff saa koning Magnus och drotning Ingeborg baade ein dag wigde vnder kronen. Der koning Haakon gich till stolen som Magnus koning sadt paa, da reijste hand sig vp emod hannem. Koning Haakon tog hannem paa axelen och sagde: Icke skall thu weye nogen ij dag, thi nu ær then dag kommen som ieg lenge haffuer ephther bidett och begerid, att see mitt kiød och blodtt att

Norrige ij XLV aar der Magnus koning var kronid.

Herre Knud jarll bleff suarlig siug ij kroningen och laa nogen stund och bleff siden død. Kongen lodt begraffue hannem herrlig, och lagde hannem ij domkirchen hos sin fader Haakon jarll. Knud jarll var ein statelig mand ij all sin adferd, høg mand paa voxt, saare well lerd i schrifftten, ein saare rund mand paa penning, ein suarr drincker, thett war hannem stor orsag till hans død.

Om waaren eptther att Magnus konning war kronid, da kom breff westen fraa Suderøyer att schotterne røffuid och brende ther wdi øyerne oc sparde huercken [quinner eller barn. Der koning Haakon fich disse tidende spurt, da bleff han saare bedrøffuid formedelst saadant mord der schede, och lodt strax vdtgaa sine breffue offuer allt Norrige, att ther schulle komme till hannem om sommeren til Bergen all then machtt som landitt kunde formaa. Och der de wore forsamlede, holtt han ting medt almøgen, och gaff fore att han haffde fore sett sig thett att drage westher offuer haffuid och heffne sin schade som hannem vor schedt ther westher po sine riger. Koning Haakon lodt strax berde IIII schib, och wor disse høffuidtmend ther fore: Rangvald vrche, Erling Iffuerson, Anders Nilsson, Haluard raudt. Disse seglid aff och komme till Skottland wid Dyrness, och giorde ther landgang och stormede ther itt slott aff och brøtt thett neder ij grund. Och siden brende the mere end XX landzbyer aff, och folchid rømmid for them huor the droge frem. Der nest segled the derfra till Suderøyer, och der funne de Magnus, som koning var offuer Manøyer.

Koning Haakon befallid sin søn Magnus koning allt Norrigis rige att raade och regere ij hans frauerelse eptther lagen ij hans sted. Och haffde koning Haakon eitt eige schib, der vor hand siellf paa medt thett vduoldeste folch som vor ij landit. Disse aff raadit vore med koning Haakon: Brynnolf Jonsøn, Finder Gauthesøn, Erling Allffsøn, Erland raudt, men Baard paa Hestby, Eileff ij Noustdall, Anders potther, Amund krekedantz, Gauthe paa Meell och Niclaus ij Gische de vore tillbage medt Magnus koning igen. Koning Haakon seglid vdt aff Herllefiord medt sin schibs herr (och da haffde han werid koning ij Norrige ij XLVI aar), och kom hand vnder Hiettland. Der kom hannem till modtz Magnus jarll aff Orchnø, och segled saa deden omkring Orchnø, och sende ein hob folch oppaa Katteness och toge dett ind och brandschattid landitt. Der fraa segled the

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
westher till Mylersund. Der kom hannem till modz Magnus koning aff Manøyer
och Dugall koning aff Suderøyer, desligeste de fire schib som før vore sende tiidtt
westher. Och da haffde koning Haakon tilhobe ij^C schib och alle store.

Der koning Haakon laa ij Kiarbarøy, da sende hand fra sig femthi schib
sudher till Satijris myle, der att røffue och brende. De øffuerste for dennem wor
Magnus och Dugall koninger offuer Sudherøyer och Manøyer, Bryniolff Jonsøn,
Rongvald vrche, Anders potther och Amund krechedanss. Der de komme diidt,
da komme ther emodt thennem eit sendisbud som sagde att Myrgard jarll och
Ingus hans broder wilde giffue sig vnder koning Haakons vold, och then øy som
Iil heder paa norsche (ieg men thet ær then øy som Thule heder po latine), gaffue
the strax ij kongens hender. Koning Haakon fich Ingus samme øy Iil til forlening
lige som andre haffde [ther ij landitt. Siden gaff sig vnder koning Haakon alle the
som bodde sunnen for Satijris myle.

Der epther bleff satt ein dag att baade kongerne schulle talis medt om de
kunde [fordragis offuer eins. Da bleff der lenge handlitt thennem imellom, och
kunde dog icke drage till forligning. Da tilbød koning Haakon atthe schulle
mødis medt beggis theris machtt, att slas ther om huem aff them schulle thett
beholle. Thette tømte schotterne vere hart att fordriste sig ther till, slig ein machtt
som ther wor for handen, och der medt bleff dagen opsagdt. Der epther sende
koning Haakon XL schib ind ij Schibefjord, och der de komme dher, da lodt the
drage nogre smaa schib op ij eitt stortt wattn eller siø heder Socholoffni, der wdi
laage store øyer och eitt heelt hertugdom omkring søen. Der røffuid the och
brende allt samen, och siden ij samme ferdtt brandschattid the landitt wid
søsiiden, och gjorde ein drabelig schade baade paa landitt och folchidtt. Siden
droge the till schibs igen, och finge de ein suar storm, saa att the miste X schib.

Der koning Haakon haffde nu ij thenne reyse igen wunditt alle the øyer som
koning Magnus barfodt haffde før wunditt fraa Schottland och siden egned och
fulde hans eptherkommere, da sette hand siden tho konninger, Magnus ij
Manøyer och Dugall ij Sudherøyer, ther hos andre duelig krigs høffuidtmend ij
the andre øyer, som schulle forsuare landitt for schotterne. Siden segled hand till
Orchnø, och gaff største parten aff folchidtt forloff att segle till Norrige igen.
Ephterdi thett wor sent paa aarid, da tog koning Haakon thett raad fore att
bliffue ij Orchnø om vintheren, och neffnde XX schib till som schulle bliffue hos

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
hannem om vintheren, [och bleff alt raaditt hos hannem. Koning Haakon lod
schrifue sin søn koning Magnus till, huad som han schulle bestille rigitt till gaffn.
Ephther Alle hellgen lodt kongen opsetthe sine schib, och foer saa sielf till
Kirckewog och holtth ther sitt hoff paa biscopsgaarden. Disse aff rigens raad wore
daglig hos hannem: Anders plyther wor kongens drosseste, Brynnollff Jonsøn,
Erling Allffsønn, Ronguald vrche, Erlend ij Biarchøy, Jon drogning och Erland
raudtt.

Koning Haakon hafde store tancker och wogenether om sommeren, [derfore
lagdis hand paa sengen ij Kirchewog. Och for siugdomen icke hastigtt medt
hannem. [Hand lodt først lese bibelen for sig och siden andre bøger meden hand
laa. Der siugdomen formerid sig, da giorde hand sitt testament, och gaff huer aff
thennem hannem fullde 1 mark gulldz. Siden bød hand sønder sla alle sine taffel
smie før end nogen schulle misse thett hannem wor gifuitt. Der ephther bleff hand
oliedt Sancte Luciaæ affthen. Der dhe saage att maalid minckid medt kongen, da
sporde hannem hans besønderlig tro mend om hand haffde flere sønner ij liffue
end Magnus konning. Hand suared , och tømte ille were spurtt. Sancte Luciaæ dag
vor paa torsdag, løgerdagen ther ephther miste kongen maalid, och der dett ledt
vd till midnatt, da kalled gud hannem fra thette timelig och till thet euige liff. Der
bleff ein stor harm paa ferde hoss alle. Om søndagen bleff ligitt opførd ij salen,
oc vor omlagd medt allschens dyrebar ting och ypperlige kleder, och siden lagtt
vdi ein kiste, och vor sett ij sancti Magnuss kirche, och vor giortt ith schruff
offuer hannem. Disligiste bleff vachtt holdden offuer ligitt all vintheren.

Den tid koning Haakon laa siug, da gaff hand til kende att hand villde thet
hans liig schulle blifue førd till Norrige och begraffuis hos sine foreldre. Der dett
leed modt fasten, da setthe the vdtth thett store schib, och biscop Torgills aff
Stauanger och Anders plyther lode føre kongens liig ij schibet och lagde saa till
siøs, och komme wel til Norrige och lagde dhe til med ligett ij Laxevoogh. Sancti
Benedicti dag lod koning Magnus ro vd emod ligit och førde thet till konungs
gaarden. Om morgenen der ephther bleff ligett baarid till domkirchen. Der medtt
fullde koning Magnus och baade drottningerne och allt kongens hoff medt alltt
thet folch ij byen vor, och bleff kongens liig begraffuitt vdi høge choren. Koning
Magnus talid siellff offuer graffuen ein schön oratz, och ther hos betackede alle
for deris vmag. Koningh Haakon vor begraffuid [then tredie dag for worr froe

Koning Haakon vor ein [medelmaade mand, vel voxen, herde breid, dog small ij liffuidt, synthis høg naar hand sadtt, haffde deilichtt haar, store øyen, breid i ansichttitt, ynde full, blidlather naar han vor till fridz, en saare grum mand naar hand vor v Reid. Hand vor ein skemptesam mand, lettsindig och soff sielden. Han vor altiid blid med fattige folch. Hand vor ein statelig første naar hand sadt blant andre høfdinger, och haffde ett rent maall, veltalendis blant forsambling, wiss vdi raadslag. Dette sagde och alle som vore sent till hannem aff fremmede land, atthe haffde ingen høffding seett [der liger kunde were huer mand jeffn, baade konger, herrer och stolbrødre. Hand lodt megitt forbedre lagen ij landitt. Hand toch aff all mandrap, fotthugh, handhug inden landz. Desligeste att ingen schulle nyde fred ij landitt som toch nogen mandz echte hustru. Hand toch aff alle frende bøder, att ingen skulle nyde anden ont adtt, men huer skulle vngelle som hand brød. Koning Haakonn lagde stor fliid till att forfremme gudz ord ij Norrige, ydermere end andre konger ij Norrige siden Sancte Oluff døde. Hand lod gøre en kirche vdi och lodt christne den sogn. Der komme mange aff Biermeland som haffde rømpst for tatteren, dem lodt hand christne, och gaff dem ein fiord att bo wdi heder Mallanger. [Hand lodt gjøre den store sall ij Trondhiem och einn kirche nest kongens herberge. Hand lodt gjøre ein kirche ij Gulløy och førde didt Guletingh. Hand lodt gjøre ein kircke ij kongesgaarden ij Bergen, och Olaffs kirche och eitt closther. Han lodtt bygge tho steinhaller och mure omkring kongs gaarden ij Bergen med ith torn ofuer huer port. Hand lodt och bygge Sancte Catharine kirche ij Bergen till eitt hospitall, og gaff der till II^C manadmataboll iorder. Hand lodt gjøre Alle Helgen kirche ij Bergen, och gaff der till I^C mathaboll iorder. Hand lodt gjøre Affuelssnes kirche, som ær ein eblant the største herradz kirche ij Norrige. Hand lodt och gjøre stennemuren omkring Tonsberghuss och eit torn offuer porthen. Hand lodt gjøre itt hospital ij Tonsberg synnenfor S. Olaffs kirche, och gaff der till XXX marchabol iordher. Hand lodt graffue vd diubett vid Schijlliestenen och lodtt bygge barfothe brødre closther ij Tonsberg, och bleff siden førtt till Dragsmarch, och lodt ther gjøre Mariæ kirche aff sten, och gaff der till femtie marchabol iorder. Hand lod huse Waldisholmen, hand lodt gjøre ith befestning ij Ragnildsholmen ved Konghelle. Hand lod bygge mange øyer vnder Wiigsiide. Hand lodt bygge

Created at 10/6/2010, from URL:http://www.nslnorge.no/visning/NSL_Storsson_Kronike_tekst.html
Mallstrand by. Hand lod giøre ith feste ij Miøs wid Ringisaker i holmen, medt
megitt anditt, som langtt ær att schriffue om. Gud fader, søn och den hellig and,
beuare, ærefullgiøre oc wellsigne slig en herris siell, som saa mange nyttsamelige
gerninger haffuer ephther sig laditt, som then salige Herre Haakon koning giorde.
Och endis her hans historie.

Mattis Størssøns *Den norske Krønike* er lastet ned gratis fra bokselskap.no